

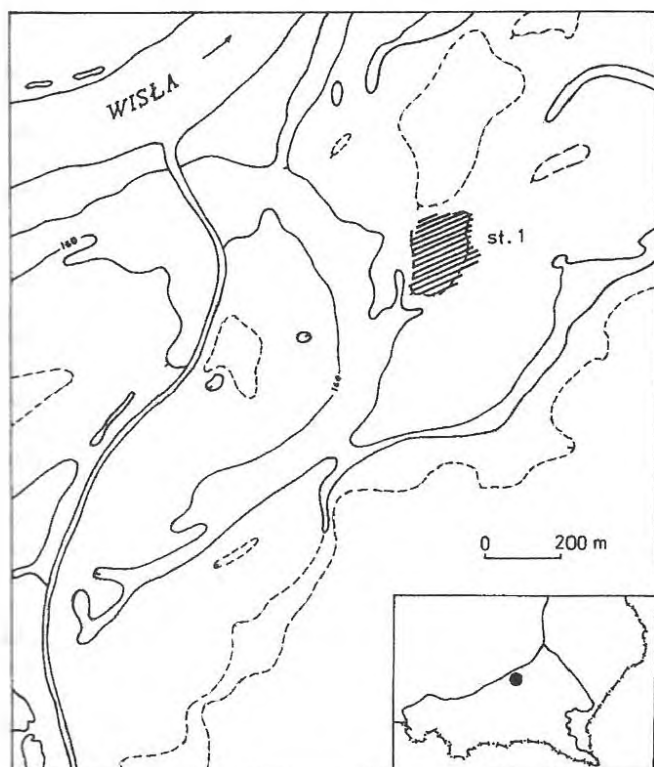
Joanna Podgórska-Czopek

Osada z okresu rzymskiego w Otałęż, pow. Mielec, woj. podkarpackie (stanowisko 1)

1. ZAGADNIENIA WSTĘPNE

Stanowisko 1 w Otałężu zostało odkryte w 1960 roku w czasie badań powierzchniowych przez Marię Cabalską. Położone jest w dolinie Wisły, na piaszczystym wyniesieniu pierwszej terasy nadzalewowej (ryc. 1). Pierwotnie była to wydma, z której wybierano piasek. Niszczenie stanowiska było bezpośrednim powodem rozpoczęcia badań. Pierwsze prace wykopaliskowe przeprowadzono w 1962 roku, a później kontynuowano je w latach 1963, 1964, 1966, 1986. Prowadziła je Anna

(Szałapata) Barłowska¹ z Muzeum Okręgowego w Rzeszowie (ryc. 2). Na podstawie materiału zabytkowego zebranego z powierzchni, obszar zajmowany przez to stanowisko oceniono na prawie 5 ha (dokumentacja AZP, obszar 96–69). Wykopaliskowo przebadano łącznie 10 arów, koncentrując się na częściach środkowej i wschodniej, najbardziej narażonych na zniszczenie (ryc. 2). Zalegała tu warstwa kulturowa o miąższości około 50 cm, z licznym materiałem zabytkowym. Odkryto 26 obiektów, zwanych przez autorkę badań (np. w dokumentacji i sprawozdaniach) jamami. W niniejszym opracowaniu obydwa terminy używane są zamiennie. Wyjaśnienia wymaga również numeracja obiektów. Według dokumentacji polowej, wszystkie jamy otrzymały numery od 1 do 25, natomiast różniący się od nich (charakterem i wypełniskiem) obiekt ziemny z polepą określono jako „obiekt I”. Dla jasności dalszych

Ryc. 1. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Lokalizacja stanowiska

Abb. 1. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Lokalisierung der Fundstelle

Рис. 1. Оталэж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Локализация памятника

Ryc. 2. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Widok na stanowisko w trakcie badań. (Fot. Archiwum MOR)

Abb. 2. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Aussicht auf die Fundstelle im Laufe der Forschung. (Fot. MOR Archiv)

Рис. 2. Оталэж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вид памятника в ходе исследований (Фот. Архив MOR)

¹ Pani mgr Annie Barłowskiej składam serdeczne podziękowanie za udostępnienie materiałów do opracowania i publikacji.

rozważań otrzymał on kolejny numer – 26. Tak więc w części materiałowej znajdziemy opis 26 obiektów.

Wstępne wyniki badań z poszczególnych sezonów, poza rokiem 1986, publikowane były w *Sprawozdaniach Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego* (A. Szałapata 1962; 1963; 1964; 1968). Były to dość krótkie sprawozdania ilustrowane ciekawszymi zabytkami. Zakres przeprowadzonych badań i ich interesujące wyniki od samego początku stawiały osadę w Otałęży w rzędzie ciekawszych i ważniejszych stanowisk kultury przeworskiej w południowo-wschodniej Polsce. Stąd znajdujemy w literaturze syntetycznej, a także w szerszych pracach analitycznych, odsyłacze do tych właśnie materiałów (por. np.: J. Wielowiejski 1973, s. 33; I. Jadczykowska 1983, s. 148; K. Godłowski 1985, s. 167, 171; Z. Kobyliński 1988, s. 42). Szczególnie często powoływano się na monety (np. A. Kunisz 1969, nr 165 I; 1970, s. 120; 1985, s. 158, 159; J. Wielowiejski 1977, s. 71; K. Godłowski 1965, s. 41), które z braku publikacji materiałowej były niejako wyrwane ze swego kontekstu. U źródeł powstania prezentowanego tu opracowania leżała chęć pełnego opublikowania całości materiałów z tego ważnego stanowiska.

Biorąc pod uwagę fakt, że w publikowanych dotychczas sprawozdaniach jakość większości rycin nie jest najlepsza, dotyczy to zwłaszcza drobnych przedmiotów metalowych, zdecydowano o powtórnym zilustrowaniu publikowanych już zabytków. Tak więc przedstawiony w niniejszym opraco-

waniu materiał ilustracyjny zawiera wszystkie tak zwane zabytki wydzielone oraz charakterystyczne fragmenty naczyń pochodzące z pięcisezonowych badań na stanowisku.

Analiza materiałów wykazała, że poza zabytkami z okresu rzymskiego, które stanowią zdecydowaną większość, wśród ceramiki reprezentowane są także inne epoki prahistoryczne. Opis tej grupy materiałów wraz z rycinami ujęty został w formie aneksu.

Plany poszczególnych obiektów odtwarzane były z dokumentacji rysunkowej sporządzanej podczas badań. Jest ona dość obszerna i wydaje się kompletna, jednak dane te uzupełnione o informacje z dokumentacji opisowej (dziennik badań), nie zawsze w pełni pokrywają się z publikowanymi charakterystykami tych obiektów. Na podstawie dostępnych danych narysowano rzuty poziome i przekroje wszystkich obiektów, poza jamą 24. W tym przypadku dokumentacja była niepełna. Materiał zabytkowy – 9968 fragmentów naczyń i 37 tzw. zabytków wydzielonych – podzielony został na pochodzący z obiektów i z warstwy kulturowej poza obiektami, gdzie zbierany był w obrębie arów. Charakteryzowany jest opisowo w kolejności: zabytki wydzielone, ceramika. Praktycznie we wszystkich jamach znaleziono kości zwierzęce i polepę. Zrezygnowano więc z podawania tych danych (tym bardziej, że nie są możliwe precyzyjne wyliczenia ilościowe) przy opisach poszczególnych obiektów.

2. MATERIAŁY

Obiekt 1 (ryc. 4)

W chwili odkrycia był już znacznie zniszczony przez wybieranie piasku. Zarys uchwycono na głębokości 0,30 m. Była to w przybliżeniu owalna jama o wymiarach 1 x 1,5 m. Wypełnisko o bardzo nieregularnym zarysie stanowiła ciemnoszara ziemia, w części środkowej przechodząca w czarną, dość tłustą z węgielkami drzewnymi. Inwentarz:

Brak materiału zabytkowego.

Obiekty 2–4 (ryc. 5)

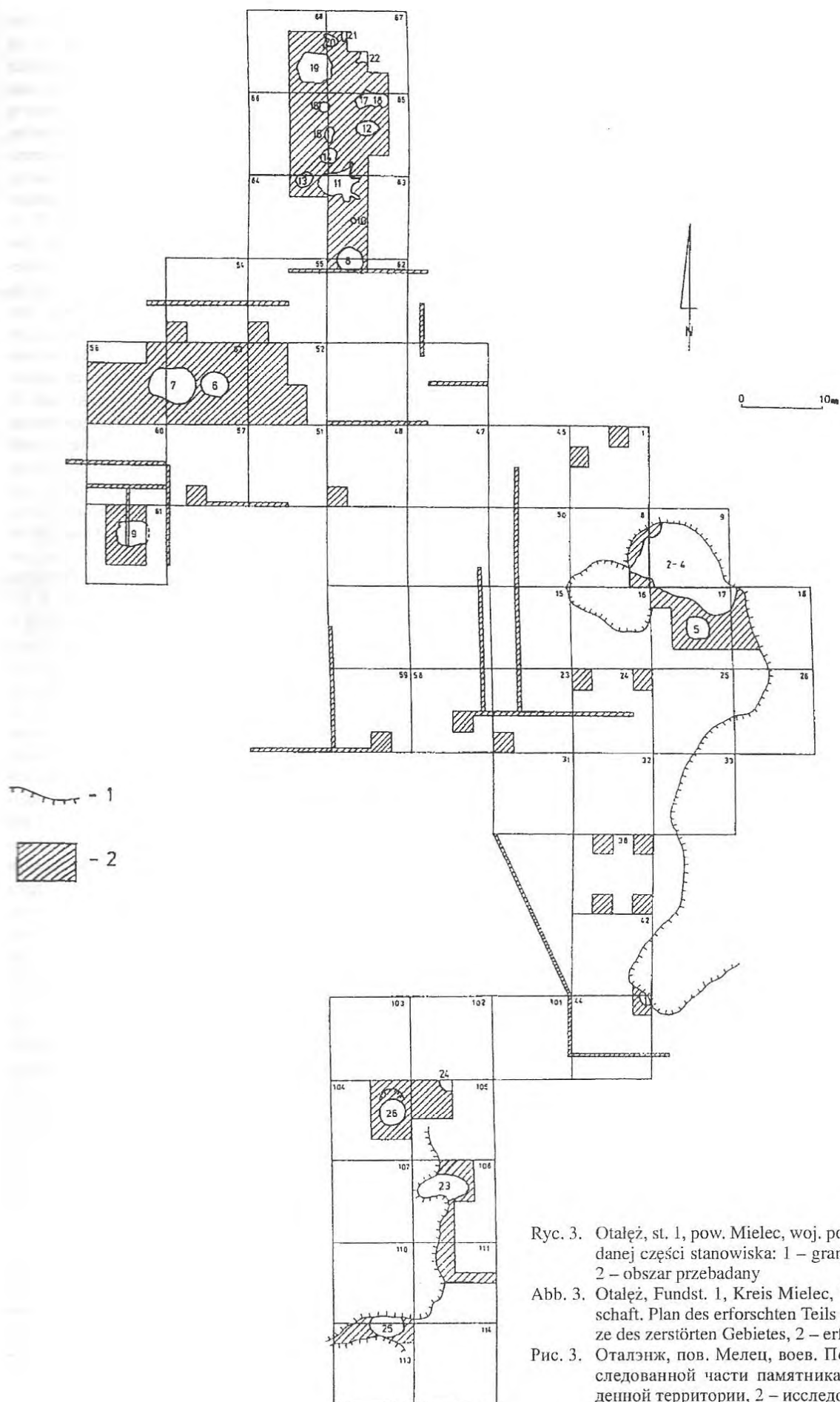
Zgodnie z dziennikiem badań i publikowanym sprawozdaniem za rok 1962 (A. Szałapata 1962, s. 19), we wschodniej części stanowiska miało się znajdować skupisko 4 jam (2, 3, 4, 5). Analiza dokumentacji rysunkowej, a szczególnie cięć profilowych, które wykonywano na granicach działek, sugeruje użytkowanie tego obszaru jako całości, bez możliwości wydzielania odrębnych obiektów. Ta część stanowiska, o powierzchni około 112 m², jest rodzajem „cypla”, jaki pozostał po wybieraniu piasku. Na poziomie 0,40 m rysowało się tu rozległe, w przybliżeniu owalne zaciemnienie. Wyraźne granice uchwyte były jedynie w północno-zachodniej i południowej części, gdzie zlokalizowano kamienno-gliniane palenisko (ryc. 6). Miało ono owalny kształt o wymiarach 1,5 x 0,80 m. Dwie warstwy kamieni połączone były gliną. Wystąpiła tu znaczna ilość węgla drzewnego, popiołu oraz ceramiki i kości zwierzęcych. Całość wydaje się być częścią bardzo dużego, w przybliżeniu owalnego obiektu ziemnego o nieckowatym profilu (ryc. 5) z paleniskiem w części południowej.

Z opisywanego „obektu” pochodzi duża ilość materiału ruchomego. W sytuacji, gdy nie można wydzielić poszczególnych „obektów”, zdecydowano, że zebrane tu zabytki traktowane będą łącznie. Trudności z dokładnym przypisaniem materiału zabytkowego po-

szczególnym „obiektem” miały miejsce już podczas badań. Stąd częste adnotacje na metryczkach; np. „jama 2 i 3”. Potwierdza to wątpliwy charakter owych, „mniejszych obiektów”. W skład omawianego skupiska miała wchodzić również jama 5. W odróżnieniu od pozostałych (2–4), stanowi jednak odrębną całość i omówiona zostanie w dalszej części.

Inwentarz:

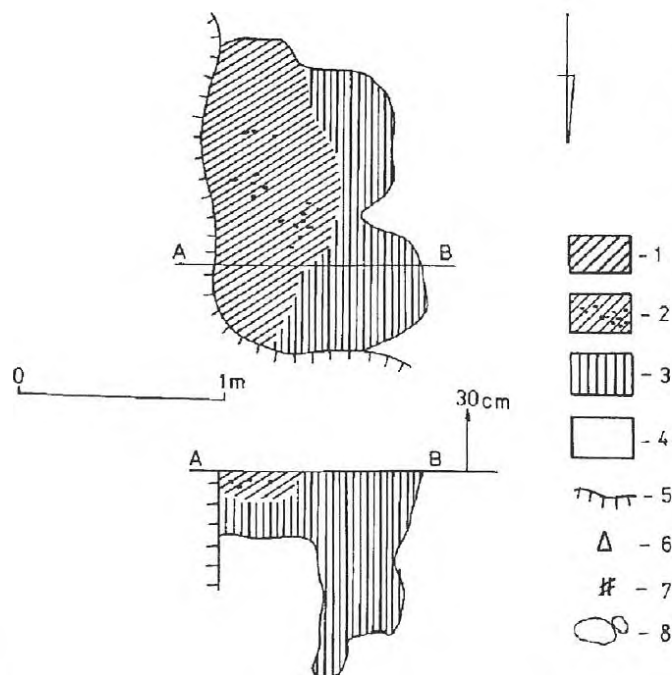
1. Zapinka brązowa z wysoką pochewką i podwójną sprężyną; kabłąk ograniczony z obydwu stron wypukłymi listewkami; nóżka lekko profilowana, odgięta i zakończona guzkiem; długość: 3,5 cm (tabl. I, 10). 2. Zapinka brązowa z podwiniętą nóżką; sprężyna czterozwojowa z górną cięciwą; kabłąk z lekko profilowanej taśmy; długość: 4,2 cm (tabl. I, 11). 3. Haczyk żelazny, dość masywny; długość: 6 cm (tabl. I, 8). 4. Fragment glinianego, dwustożkowatego przesłika, łagodnie profilowanego; powierzchnia brunatnoszara, gładka; glina bez wyraźnej domieszki; średnica: ok. 3,2 cm, wysokość: 2 cm (tabl. I, 12). 5. Fragment ciężarka tkackiego o stożkowatej formie; powierzchnia ceglasta, gładka; glina bez wyraźnej domieszki (tabl. I, 7). 6. Fragment brzegu naczynia o lekko rozszerzonej krawędzi; powierzchnie szarobrunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. I, 1). 7. Fragment naczynia cienkościennego o bardzo gładkich, brunatnych powierzchniach, z ornamentem nieregularnych linii rytych; domieszka niewielkiej ilości tłucznia kamiennego i miki (tabl. I, 2). 8. Fragment środkowej części naczynia o brunatnych, szorstkich powierzchniach z ornamentem dość głębokich krzyżujących się linii rytych; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. I, 3). 9. Fragment środkowej części naczynia o brunatnoceglasyt szorstkich powierzchniach z ornamentem krzyżujących się linii rytych; domieszka miki i tłucznia kamiennego (tabl. I, 4). 10. Frag-

Ryc. 3. Otalęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Plan przebadanej części stanowiska: 1 – granica terenu zniszczonego, 2 – obszar przebadany

Abb. 3. Otalęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Plan des erforschten Teils der Fundstelle: 1 – Grenze des zerstörten Gebietes, 2 – erforshtes Gebiet

Рис. 3. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План исследованной части памятника: 1 – граница поврежденной территории, 2 – исследованная поверхность

Ryc. 4. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekroje obiektu 1: 1 – ziemia czarna, 2 – ziemia czarna z węglem drzewnym, 3 – ziemia ciemnoszara, 4 – ziemia ciemnobrunatna, 5 – granica terenu zniszczonego, 6 – ceramika, 7 – polepa, 8 – kamienie

Abb. 4. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 1; 1 – schwarze Erde, 2 – schwarze Erde mit Holzkohle, 3 – dunkelgraue Erde, 4 – dunkelbraune Erde, 5 – Grenze des zerstörten Gebietes, 6 – Keramik, 7 – gebrannter Lehm, 8 – Steine

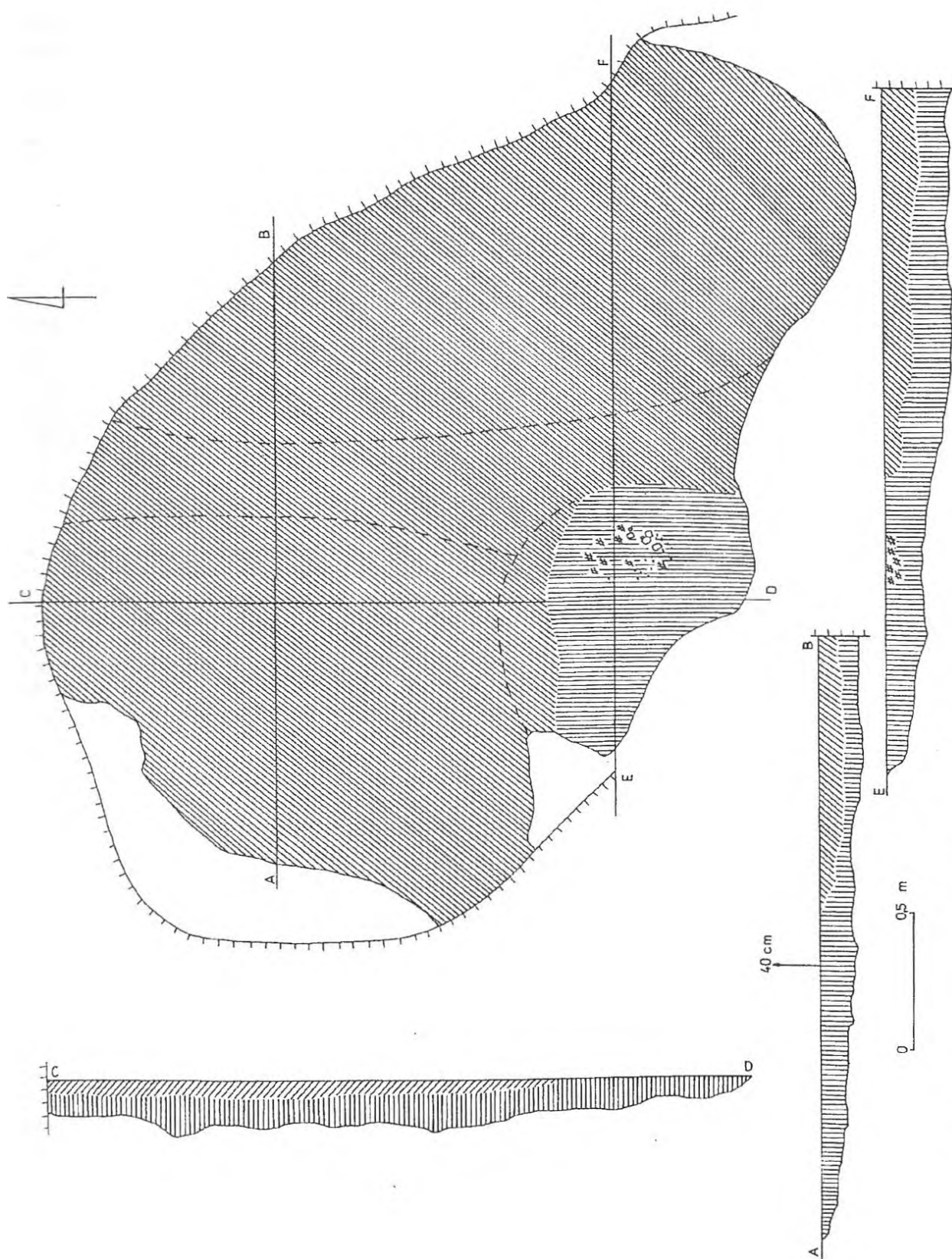
Рис. 4. Оталэж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта 1: 1 – черная земля, 2 – черная земля с древесным углем, 3 – темно-серая земля, 4 – темно-бурая земля, 5 – граница поврежденной территории, 6 – керамика, 7 – обмазка, 8 – камни

ment środkowej części naczynia, powierzchnie jasnobrunatne, zewnętrzna pokryta pionowymi, gęstymi liniami wykonanymi prawdopodobnie grzebieniem; domieszka tłucznia kamiennego (tabl. I, 5). 12. Fragment środkowej części bardzo starannie wykonanego naczynia, powierzchnie jasnobrunatne, błyszczące, na załomie pozioma linia ryta; niewielka domieszka miki (tabl. I, 9). 13. Fragment nóżki naczynia; powierzchnie czarne, zewnętrzna bardzo starta; domieszka niewielkiej ilości miki; średnica: 9 cm (tabl. I, 13). 14. Fragment brzegu naczynia z dołkami palcowymi pod krawędzią; powierzchnie brunatne, nierówne; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. I, 14). 15. Fragment środkowej części naczynia z poziomą linią rytą na załomie; powierzchnie ciemnoszare; domieszka drobnego tłucznia kamiennego i miki (tabl. I, 15). 16. Fragment środkowej części naczynia z ornamentem trójkątnych, dość głębokich odcisków; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. I, 16). 17. Niewielki fragment środkowej części naczynia z ornamentem pionowych i ukośnych linii rytch; powierzchnie brunatnoceglaste, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. I, 17). 18. Fragment brzegowej części naczynia z rzędem dołków paznokciowych pod silnie wywiniętą krawędzią; powierzchnie szarobrunatne, gładkie; domieszka pojedynczych, dużych kawałków tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. II, 1). 19. Fragment środkowej części naczynia z ornamentem trójkątnych, dość głąbo-

kich odcisków; powierzchnie ceglastobrunatne, dość gładkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. II, 2). 20. Fragment środkowej części naczynia o czernionych, błyszczących powierzchniach; tuż pod załomem pozioma linia ryta, poniżej rząd krótkich, ukośnych kreseczek (tabl. II, 3). 21. Fragment brzegowej części naczynia o dwustożkowej formie; powierzchnie brunatne, dość gładkie; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. II, 4). 22. Fragment brzegowej części naczynia o wywiniętej krawędzi; powierzchnie jasnobrunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. II, 5). 23. Brzegowy fragment niewielkiej, cienkościenniej czarki; powierzchnie bardzo zniszczone; domieszka drobnego tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 6 cm (tabl. II, 6). 24. Fragment brzegowej części naczynia; dno wyodrębnione; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. II, 7). 25. Fragment górnej części naczynia o silnie wywiniętym brzegu; powierzchnie ciemnobrunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. II, 8). 26. Brzegowy fragment naczynia o podobnej formie; powierzchnie brunatne, dość gładkie; domieszka tłucznia ceramicznego i miki (tabl. II, 9). 27. Kubek o silnie wywiniętych brzegach; ucho nie zachowane; powierzchnie ciemnobrunatne, szorstkie, nierówne; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego; średnica wylewu: 12,4 cm, dna: 6,2 cm, wysokość: 5,8 cm (tabl. II, 10). 28. Górna część silnie profilowanej wazy; załom podkreślony poziomą linią rytą; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka bardzo drobnego tłucznia kamiennego i miki; średnica wylewu: 17,4 cm (tabl. II, k). 29. Fragment górnej części naczynia o lekko wywiniętym brzegu; powierzchnie ceglaste, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. II, 12). 30. Fragment górnej części naczynia o silnie wywiniętym brzegu; powierzchnie szarobrunatne, szorstkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. II, 13). 31. Fragment dna naczynia ze śladami wtórnego przepalenia; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica dna: 14 cm (tabl. II, 14). 32. Fragment górnej części naczynia o lekko uformowanym brzegu; powierzchnie ciemnobrunatne, szorstkie; domieszka dużej ilości miki; średnica wylewu: 16,2 cm (tabl. II, 15). 33. Fragment brzegu naczynia o pogrubionej krawędzi; powierzchnie brunatne, plamiaste, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. II, 16). 34. Fragment górnej części naczynia z rzędem dołków pod krawędzią; powierzchnie zniszczone, szarobrunatne; domieszka tłucznia kamiennego; średnica wylewu: 22,2 cm (tabl. III, 1). 35. Fragment podobnego naczynia o ceglastych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego (tabl. III, 2). 36. Fragment środkowej części naczynia z ornamentem linii rytch, układających się w nieregularną kratkę; powierzchnie brunatne szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. III, 3). 37. Brzegowy fragment naczynia; powierzchnie ciemnobrunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. III, 4). 38. Brzegowy fragment naczynia; powierzchnie brunatne, dość gładkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego oraz miki (tabl. III, 5). 39. 898 fragmentów ceramiki z różnych naczyń w tym: 2 fragmenty toczone na kole (1 brunatny i 1 „siwy”); 896 fragmentów lepianych ręcznie (43 fragmenty czernione, gładkie i 853 fragmenty brunatne i szarobrunatne o powierzchniach gładkich i szorstkich).

Obiekt 5 (ryc. 7)

Został odkryty na głębokości 0,50 m. Była to w przybliżeniu czworokątna jama o wymiarach 3,10 x 2,80 m. Nieckowate wypełnisko o głębokości około 1 m stanowiła czarna, „tłusta” ziemia przechodząca dołem w warstwę brunatnoszarą. Całość była przesycona węglem drzewnym. Występowały też kości zwierzęce i polepa. Wzdłuż północnej krawędzi jamy zarejestrowano dołki posłupowe.

----- przybliżone granice jam wydzielonych przez autorkę badań w 1962 r.

Rys. 5. Otależ, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekroje obiektu „2-4” (oznaczenia jak na rys. 3)

Abb. 5. Otależ, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten-Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts „2-4” (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)

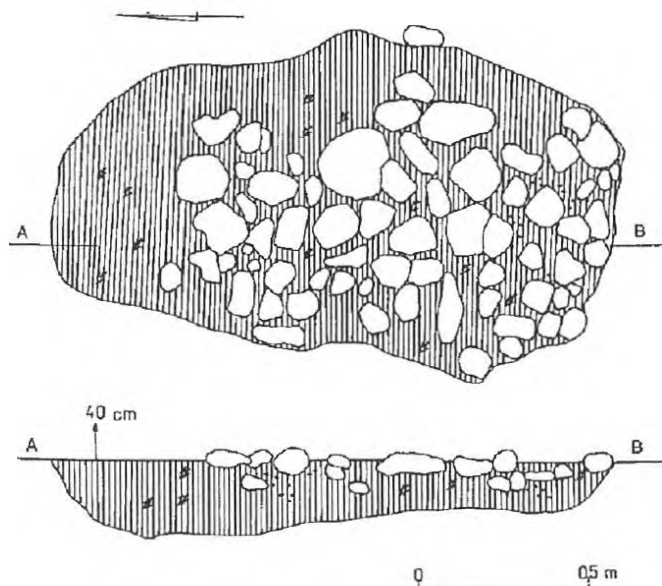
Рис. 5. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта «2-4» (обозначения как на рис. 3)

Inwentarz:

Nie natrafiono na materiał zabytkowy, który byłby zametrykowany jako pochodzący z jamy 5. Jest bardzo prawdopodobne, że został on przemieszany z opisanym powyżej z „jam 2-4” (był zbierany łącznie ze skupiską jam). Autorka badań podkreślała dużą ilość ceramiki w całym skupisku („jamy 2-5”), co dotyczy także i tego obiektu.

Obiekt 6 (rys. 8)

Wyraźny zarys obiektu uchwycono na głębokości 1 m. Była to owalna jama o wymiarach 3,50 x 2,80 m. Nieckowate wypełnisko o głębokości 0,50 m stanowiła jednolita, brunatno-szara ziemia ze skupiskami węgla drzewnego. Wystąpiły tu pojedyncze grudki popiołu i dość liczny materiał zabytkowy, koncentrujący się w północnej i wschodniej części obiektu.

Ryc. 6. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekrój paleniska z obiektu „2 – 4” (oznaczenia jak na ryc. 3)

Abb. 6. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile der Feuerstelle aus dem Objekt „2–4”. (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)

Рис. 6. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез очага в объекте «2–4» (обозначения как на рис. 3)

Inwentarz:

1. Nóż żelazny, silnie skorodowany; zachowana długość: 8,2 cm (tabl. III, 9). 2. Przydenny fragment naczynia z częścią ucha, powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. III, 6). 3. Częściowo uszkodzona łyżka gliniana; powierzchnie brunatne, lekko szorstkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego (tabl. III, 7). 4. Przydenny fragment naczynia o czernionych, błyszczących powierzchniach; domieszka małej ilości piasku; średnica dna: 7 cm (tabl. III, 8). 5. Brzegowy fragment silnie profilowanego naczynia o czernionych, błyszczących powierzchniach; szyjka podkreślona z obydwu stron liniami rytymi; domieszka małej ilości piasku; średnica wylewu: 18,8 cm (tabl. III, 10). 6. Fragment brzegowej części naczynia o wywiniętej krawędzi; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. III, 11). 7. Brzegowy fragment naczynia o wywiniętej krawędzi; powierzchnie dość szorstkie, brunatne; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego; średnica wylewu: 22 cm (tabl. III, 12). 8. Fragment górnej części naczynia z brzegiem zagiętym do środka; poniżej załomu ukośne, nieregularne linie ryte wykonane prawdopodobnie grzebieniem; górna część gładka, brunatna; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. III, 13). 9. Fragment górnej części naczynia o lekko wywiniętym brzegu; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. IV, 1). 10. Wałeczkowate ucho o szarobrunatnych dość gładkich powierzchniach; domieszka grubego tłucznia kamiennego; ślady wtórnego przepalenia (tabl. IV, 2). 11. Fragment brzegu naczynia o czernionych, błyszczących powierzchniach; domieszka niewielkiej ilości miki (tabl. IV, 3). 12. Fragment górnej części naczynia o ciemnobrunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka dużej ilości tłucznia ceramicznego i kamiennego oraz miki (tabl. IV, 4). 13. Fragment górnej części naczynia o czernionych, błyszczących powierzchniach; załom poniżej krawędzi podkreślony poziomą linią rytą; domieszka miki i drobnego tłucznia

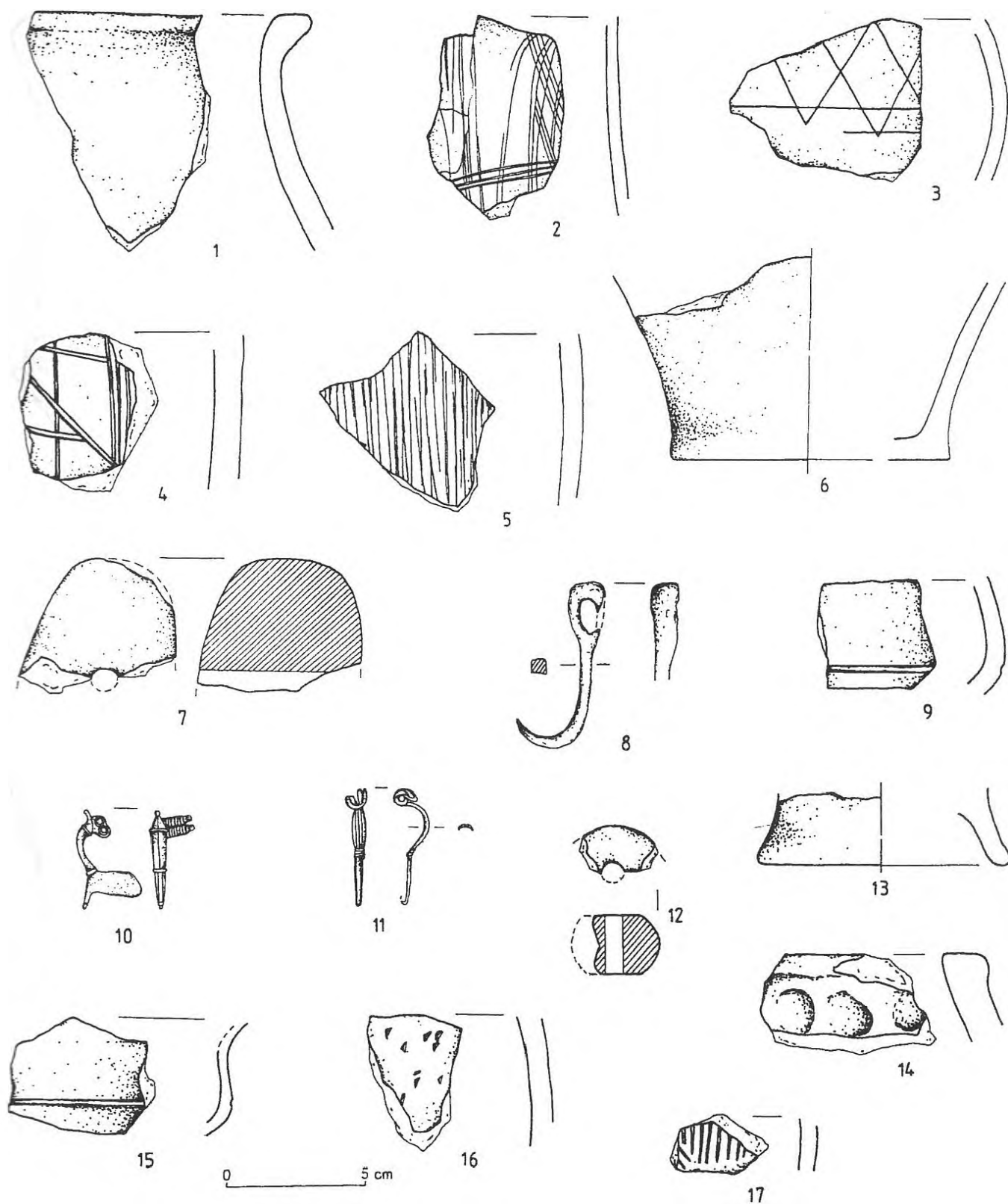
ceramicznego; średnica wylewu: 18,6 cm (tabl. IV, 5). 14. Fragmenty zrekonstruowanego naczynia – silnie profilowanej wazy; poniżej załomu brzuśca poziome linie ryte; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka miki i drobnego tłucznia ceramicznego; średnica wylewu: 16,4 cm; dna: 7,2 cm, wysokość: 14,8 cm (tabl. IV, 6). 15. Brzegowy fragment naczynia o błyszczących, czernionych powierzchniach; krawędź lekko ścięta; na brzuścu pozioma linia ryta; domieszka dużej ilości miki (tabl. IV, 7). 16. Brzegowy fragment naczynia o czernionych, matowych powierzchniach; domieszka bardzo dużej ilości miki (tabl. IV, 8). 17. Fragment górnej części naczynia o prawie prostych brzegach; powierzchnia brunatna, szorstka; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 16 cm (tabl. IV, 9). 18. Fragment brzegu naczynia o szarobrunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego i miki (tabl. IV, 10). 19. Fragment wałeczkowatego, wtórnie przepalonego ucha (tabl. IV, 11). 20. Fragment dna uformowanego w kształcie nóżki; powierzchnie brunatne, ślady wtórnego przepalenia; średnica: 8 cm (tabl. IV, 12). 21. Fragment górnej części dwustożkowatego naczynia z brzegiem zagiętym do środka; powierzchnie jasnobrunatne, bardzo gładkie; domieszka miki i drobnego tłucznia ceramicznego; średnica wylewu: 12 cm (tabl. IV, 13). 22. Nóżka naczynia wtórnie przepalonego; średnica dna: 5,6 cm (tabl. IV, 14). 23. Fragment górnej części silnie profilowanej wazy o czernionych, błyszczących powierzchniach; domieszka miki i bardzo drobnego tłucznia kamiennego; średnica wylewu: 12 cm (tabl. V, 1). 24. Fragment brzegu naczynia o brunatnej, gładkiej ale nierównej powierzchni; domieszka dużej ilości miki i tłucznia kamiennego (tabl. V, 2). 25. Fragment górnej części naczynia o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 13 cm (tabl. V, 3). 26. Fragment środkowej części naczynia z poziomym żeberkiem ograniczonym dwiema liniami rytymi; powierzchnia czerniona, błyszcząca; mała ilość domieszki miki (tabl. V, 4). 27. 452 fragmenty ceramiki z różnych naczyń, w tym: 1 fragment toczony, „siwy” i 451 lepionych ręcznie (43 o czernionych, gładkich powierzchniach i 408 brunatnych i szarobrunatnych o powierzchniach gładkich i szorstkich).

Obiekt 7 (ryc. 9)

Na poziomie 0,80 m rysował się jako duża, owalna jama o wymiarach 6,00 x 4,50 m. W jego południowo-wschodniej części zlokalizowano palenisko, w przybliżeniu okrągłe o średnicy około 1,10 m. Kamienie jakie tam znaleziono, nie tworzyły jakiejś trwałej konstrukcji. Zalegała tu jedynie warstwa węgla drzewnego, popiołu oraz fragmenty ceramiki. W przekroju palenisko miało nieckowaty kształt o miąższości około 0,20 m. Natomiast cały obiekt charakteryzuje wypełnisko intensywnie czarne, o miąższości 0,50 m, z bogatym materiałem zabytkowym, zalegającym dość równomiernie w całym obiekcie. Na głębokości 1,20–1,30 m zarejestrowano kilka nieregularnie rozmieszczonych dołków posłupowych.

Inwentarz:

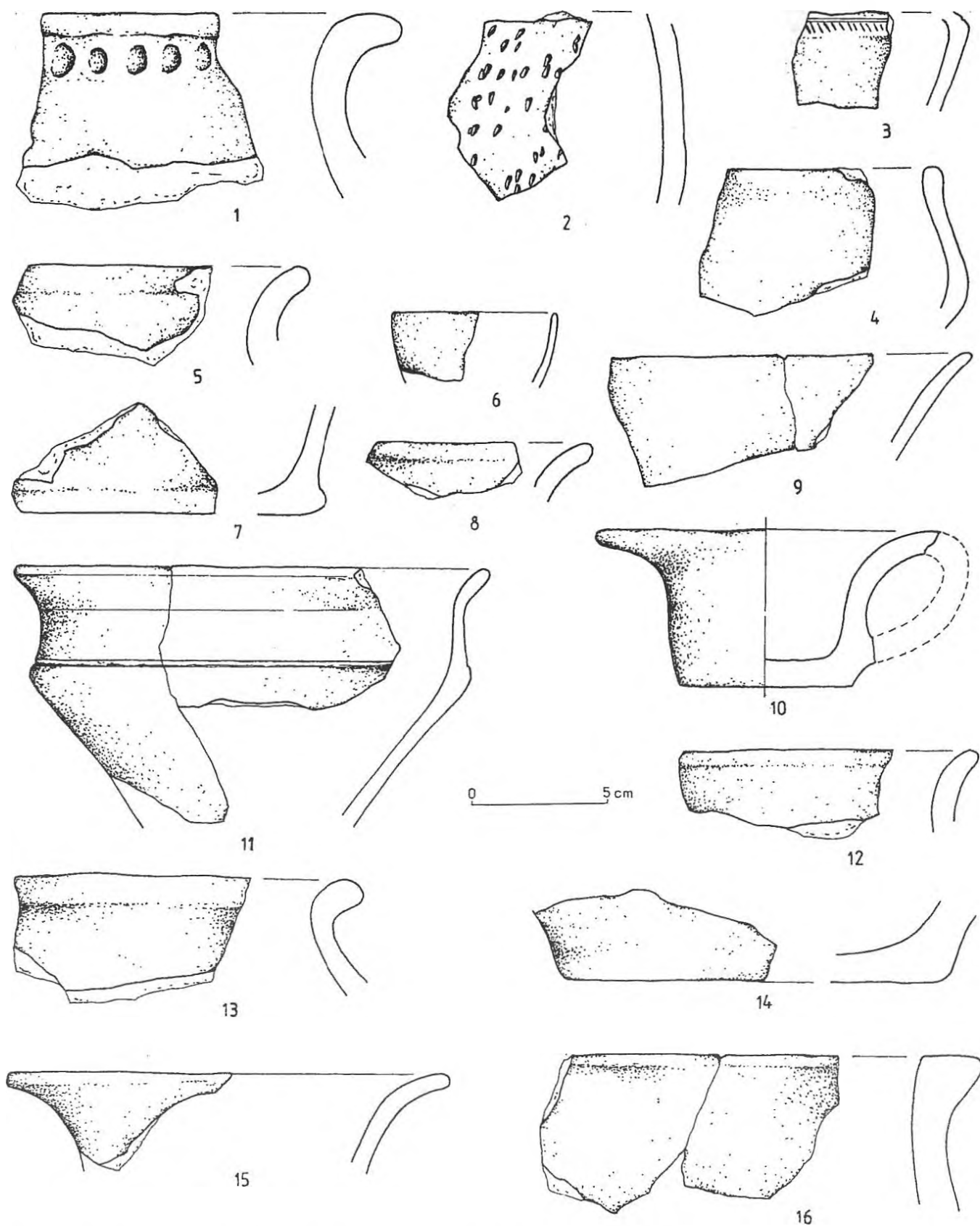
1. Przęslik gliniany, dwustożkowaty z niewielkimi zgrubieniami wokół jednego z otworów; powierzchnia czarnoszara, gładka; brak wyraźnej domieszki; średnica: 3,6 cm, wysokość: 2,2 cm, średnica otworu: 0,6 cm (tabl. V, 8). 2. Przęslik gliniany, dwustożkowaty, o czarnych, matowych i gładkich powierzchniach; brak domieszki; średnica: 2,6 cm, wysokość: 2,2 cm, średnica otworu: 0,6 cm (tabl. V, 10). 3. Szpila kościana z główką w formie dwóch wałeczkowatych zgrubień; przekrój okrągły; dolna część odlamana; zachowana długość: 8,4 cm (tabl. VI, 8). 4. Nóż żelazny, skorodowany z obustronnie wyodrębnionym trzpieniem; długość: 12,6 cm (tabl. VIII, 7). 5. Przęslik gliniany o soczewkowatym kształcie; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka niewielkiej ilości tłucznia kamiennego; średnica: 3 cm, wysokość: 1,8 cm, średnica otworu: 0,4 cm

Tabl. I. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu „2-4”

Taf. I. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt „2-4”

Табл. I. Оталенж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта „2-4”

Tabl. II. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Material zabytkowy z obiektu „2-4”

Taf. II. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt „2-4”

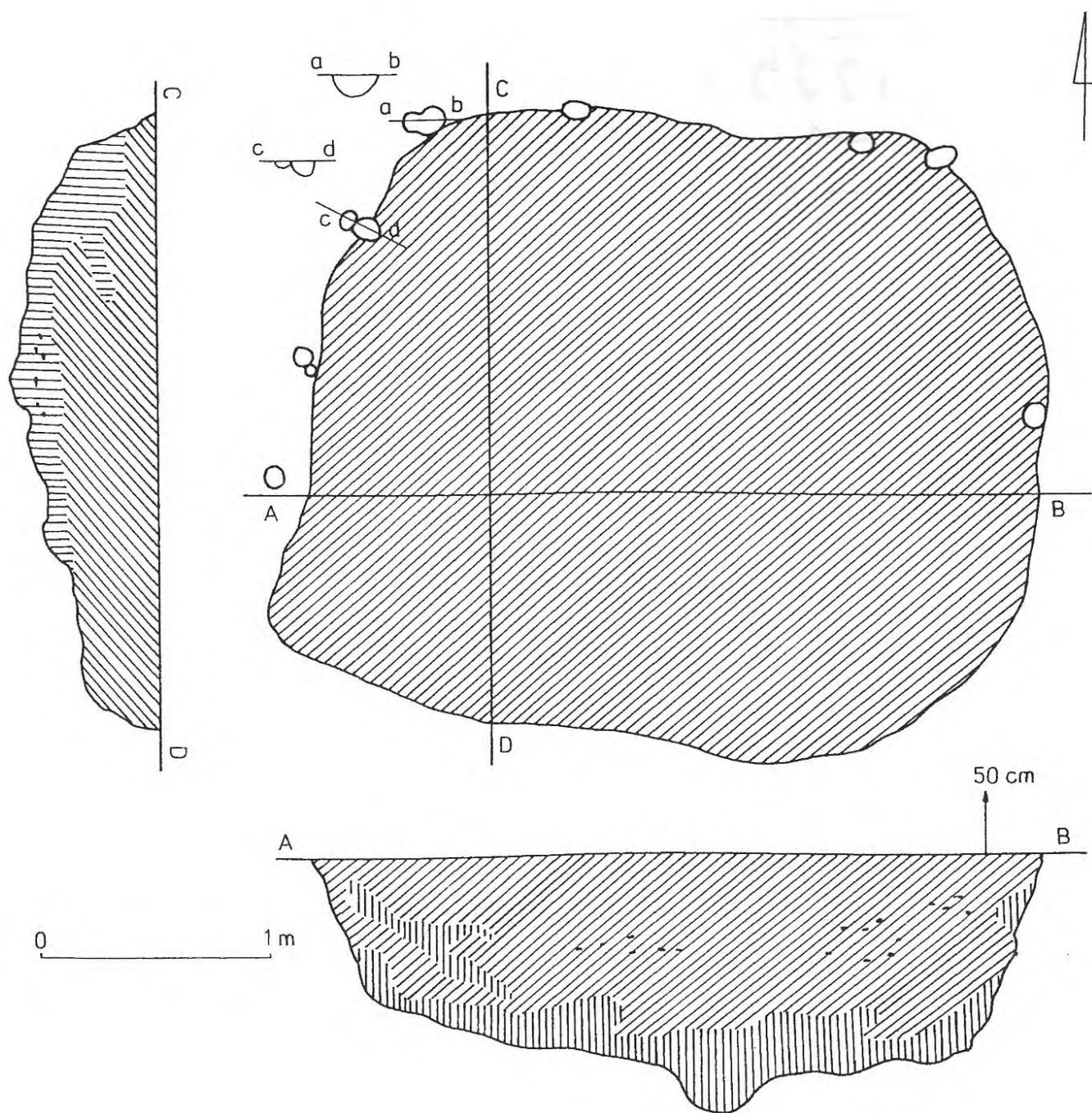
Табл. II. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта „2-4”

Tabl. III. Otalęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu „2-4” (1-5) i obiektu 6 (6-13)

Taf. III. Otalęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt „2-4” (1-5) und aus dem Objekt 6 (6-16)

Табл. III. Оталэж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта „2-4” (1-5) и объекта 6 (6-13)

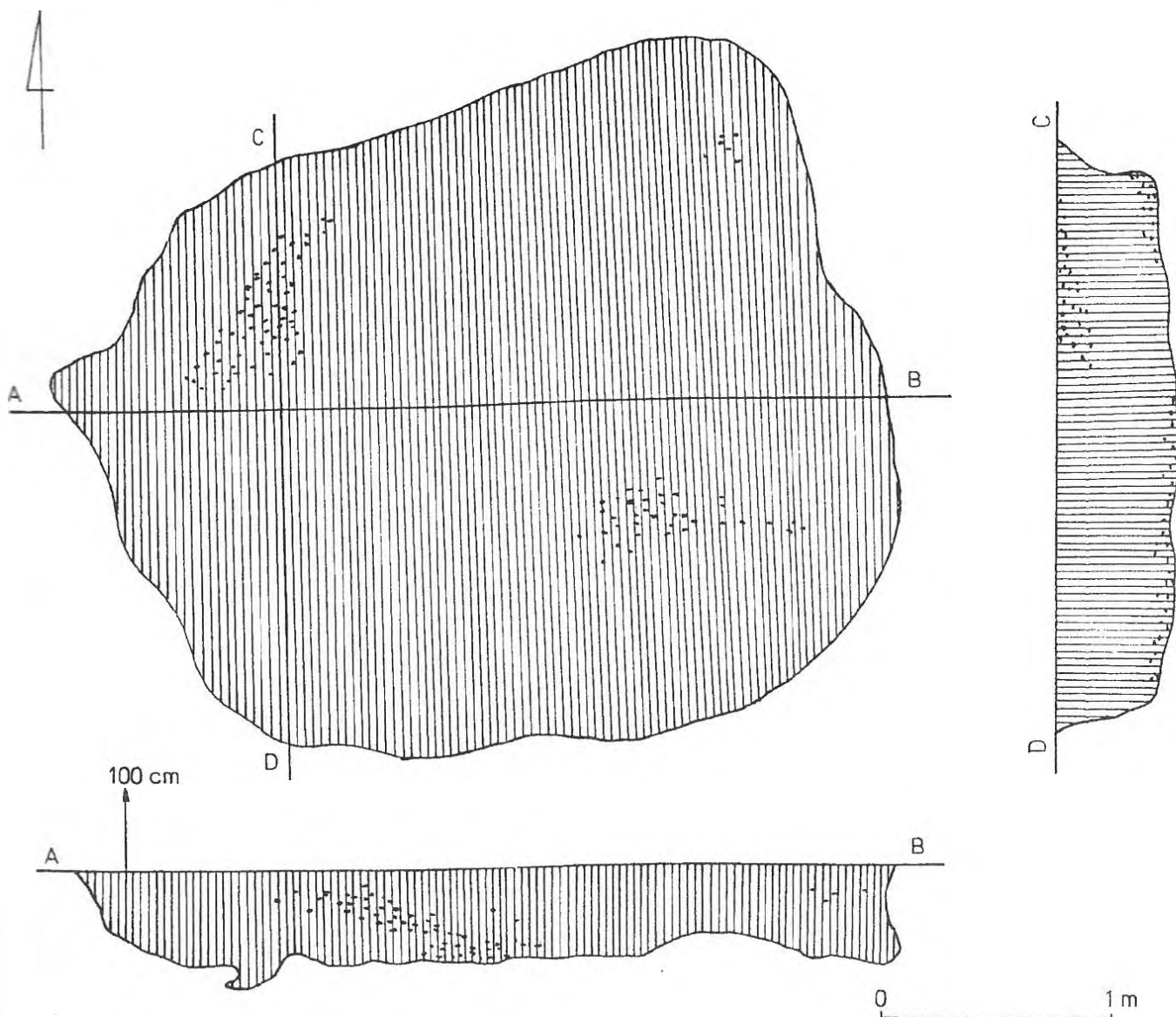
Ryc. 7. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekroje obiektu 5 (oznaczenia jak na ryc. 3)

Abb. 7. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 5. (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)

Рис. 7. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта 5 (обозначения как на рис. 3)

(tabl. X, 2). 6. Kolankowaty uchwyt (?) gliniany o szarobrunatnych, gładkich powierzchniach; domieszka niewielkiej ilości drobnego tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. V, 5). 7. Fragment górnej części naczynia z brzegiem zagiętym do środka; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego (tabl. V, 6). 8. Uchwyt (?) gliniany, pusty wewnątrz; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. V, 7). 9. Fragment górnej części naczynia z poziomym żeberkiem na największej wydętości brzuśca ograniczonym z obu stron liniami rytymi; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka piasku i drobnego tłucznia ceramicznego (tabl. V, 9). 10. Nóżka naczynia z otworem w dnie; powierzchnie brunatne, gładkie; do-

mieszka drobnego tłucznia kamiennego; ślady wtórnego przepalenia; średnica nóżki: 5 cm; średnica otworu: 1,4 cm (tabl. V, 11). 11. Fragment pierścieniowatego dna, z naczynia toczzonego na kole; powierzchnie siwe, brak domieszki (tabl. V, 12). 12. Górna część profilowanego naczynia o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; ślady wtórnego przepalenia; średnica wylewu: 22,8 cm (tabl. V, 13). 13. Fragment przydennej części naczynia pokrytego głębokimi bruzdami ukośnymi i krzyżującymi się; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. V, 14). 14. Fragment górnej części naczynia o lejkowatej formie; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ce-

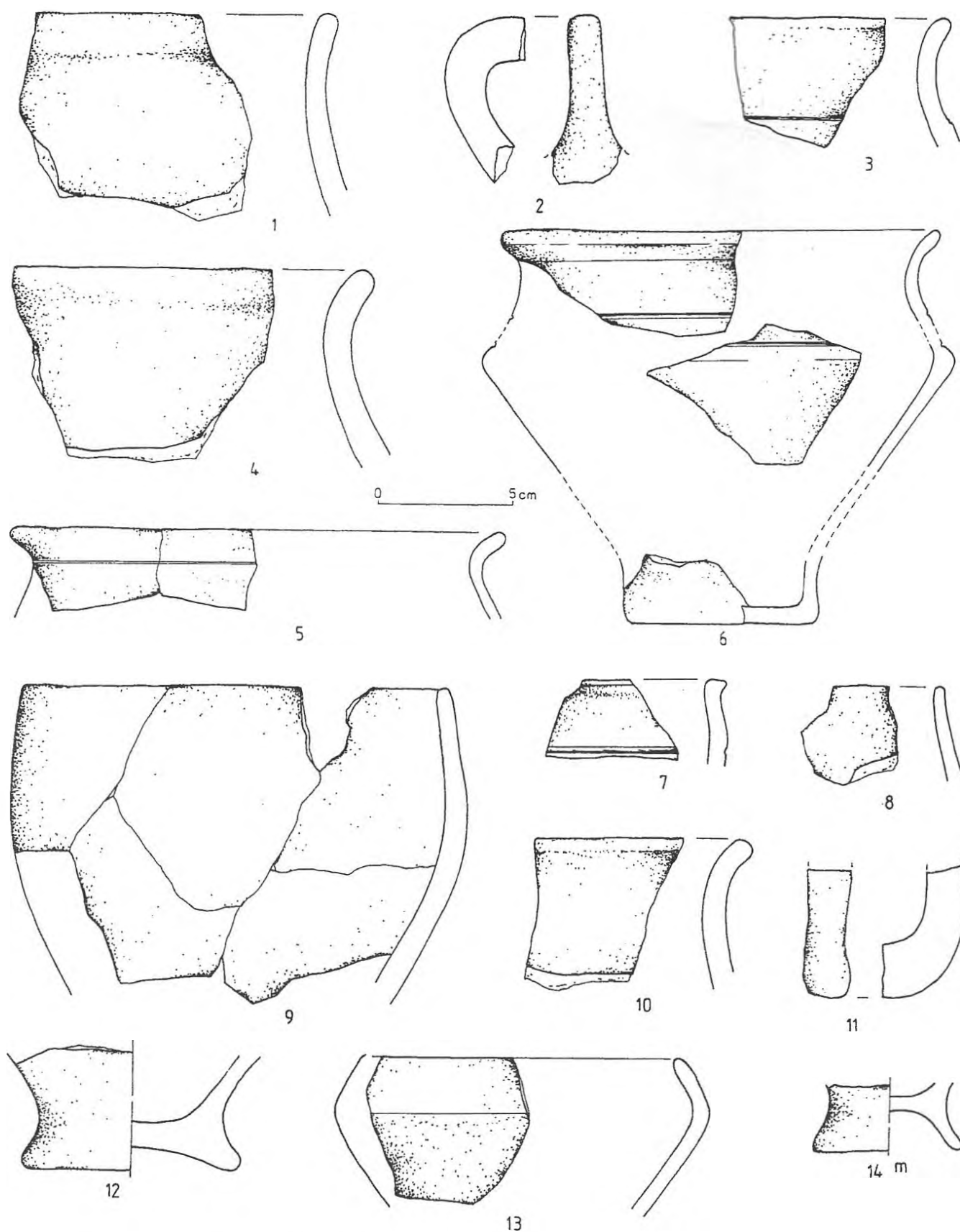
Ryc. 8. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekroje obiektu 6 (oznaczenia jak na ryc. 3)

Abb. 8. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 6. (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)

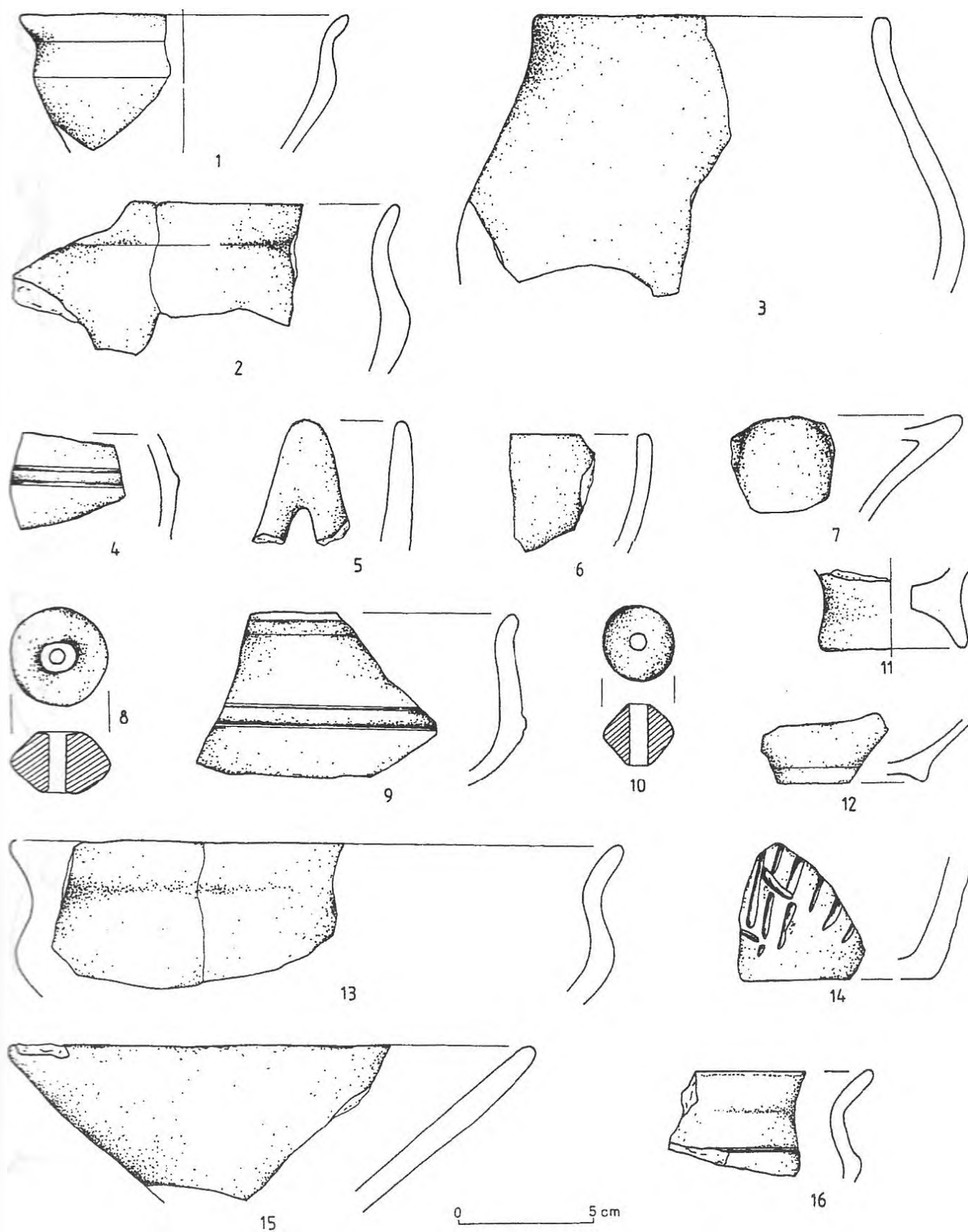
Рис. 8. Оталэж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта 6 (обозначения как на рис. 3)

ramicznego i miki; średnica wylewu: 19,4 cm (tabl. V, 15). 15. Fragment górnej części naczynia silnie profilowanego o powierzchniach jasnobrunatnych, gładkich i błyszczących; domieszka niewielkiej ilości piasku (tabl. V, 16). 16. Fragment górnej części naczynia o bardzo zniszczonej, pierwotnie czernionej powierzchni; brak wyraźnej domieszki; średnica wylewu: 15,2 cm (tabl. VI, 1). 17. Naczynie wazowate o dwustożkowym brzuścu, lekko asymetryczne; powierzchnie brunatne, dość gładkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego; średnica wylewu: 17 cm, wysokość: 10,2 cm, średnica dna: 7,4 cm (tabl. VI, 2). 18. Fragment naczynia o lejkowatym kształcie; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego; ślady wtórnego przepalenia; średnica wylewu: 18 cm, wysokość: 7,4 cm, średnica dna: 8 cm (tabl. VI, 3). 19. Fragment górnej części garnka o esowatym kształcie; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 14,2 cm (tabl. VI, 4). 20. Półkulisty czerpak z lekko wywiniętym brzegiem; na krawędzi i na największej wydutości brzuśca rzędy dołeczków; powierzchnie brunatne, dość gładkie; do-

mieszka drobnego tłucznia kamiennego i miki; średnica wylewu: 9,4 cm, wysokość: 6,6 cm (tabl. VI, 5). 21. Fragment górnej części naczynia ze śladami wtórnego przepalenia; domieszka tłucznia kamiennego; średnica wylewu: 16 cm (tabl. VI, 6). 22. Fragment górnej części szerokootworowego naczynia o lekko wyodrębnionej krawędzi; powierzchnie brunatne, błyszczące; duża domieszka miki oraz drobnego tłucznia ceramicznego i piasku; średnica wylewu: 20 cm (tabl. VI, 7). 23. Brzegowy fragment naczynia o ciemnobrunatnych, błyszczących powierzchniach; nad załomem brzuśca pozioma linia ryta; brak wyraźnej domieszki (tabl. VI, 9). 24. Brzegowy fragment naczynia z krawędzią pokrytą ukośnymi nacięciami; powierzchnie brunatne, szorstkie, domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego; ślady wtórnego przepalenia (tabl. VI, 10). 25. Brzegowy fragment naczynia o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. VI, 11). 26. Fragment górnej części cienkościennego naczynia o brzegach lekko nachylnych do środka; powierzchnie brunatne, gładkie, bardzo nierówne; brak wyraźnej domieszki (tabl. VI, 12). 27. Górna część silnie pro-

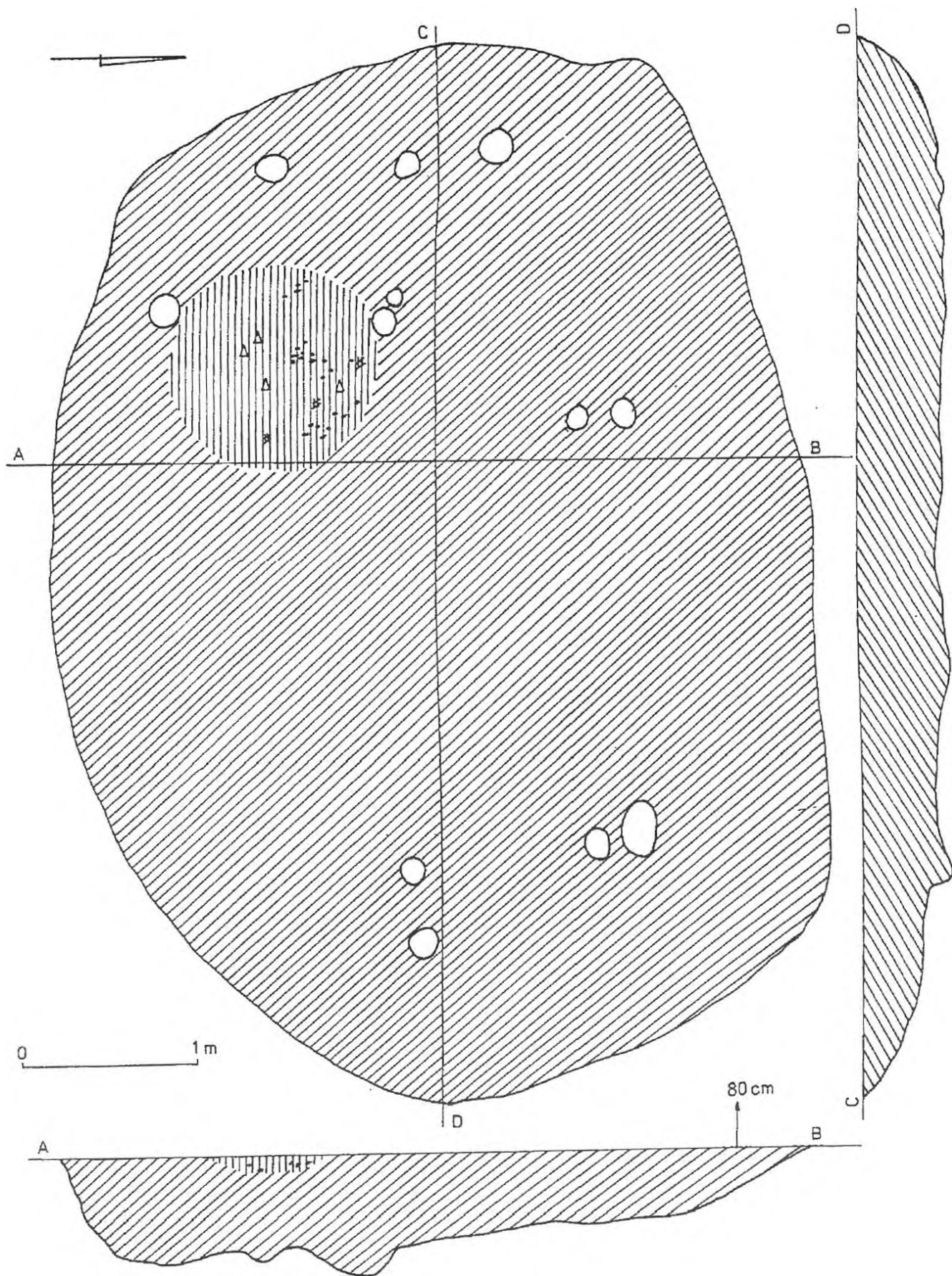
Tabl. IV. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu 6
Taf. IV. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 6
Табл. IV. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 6

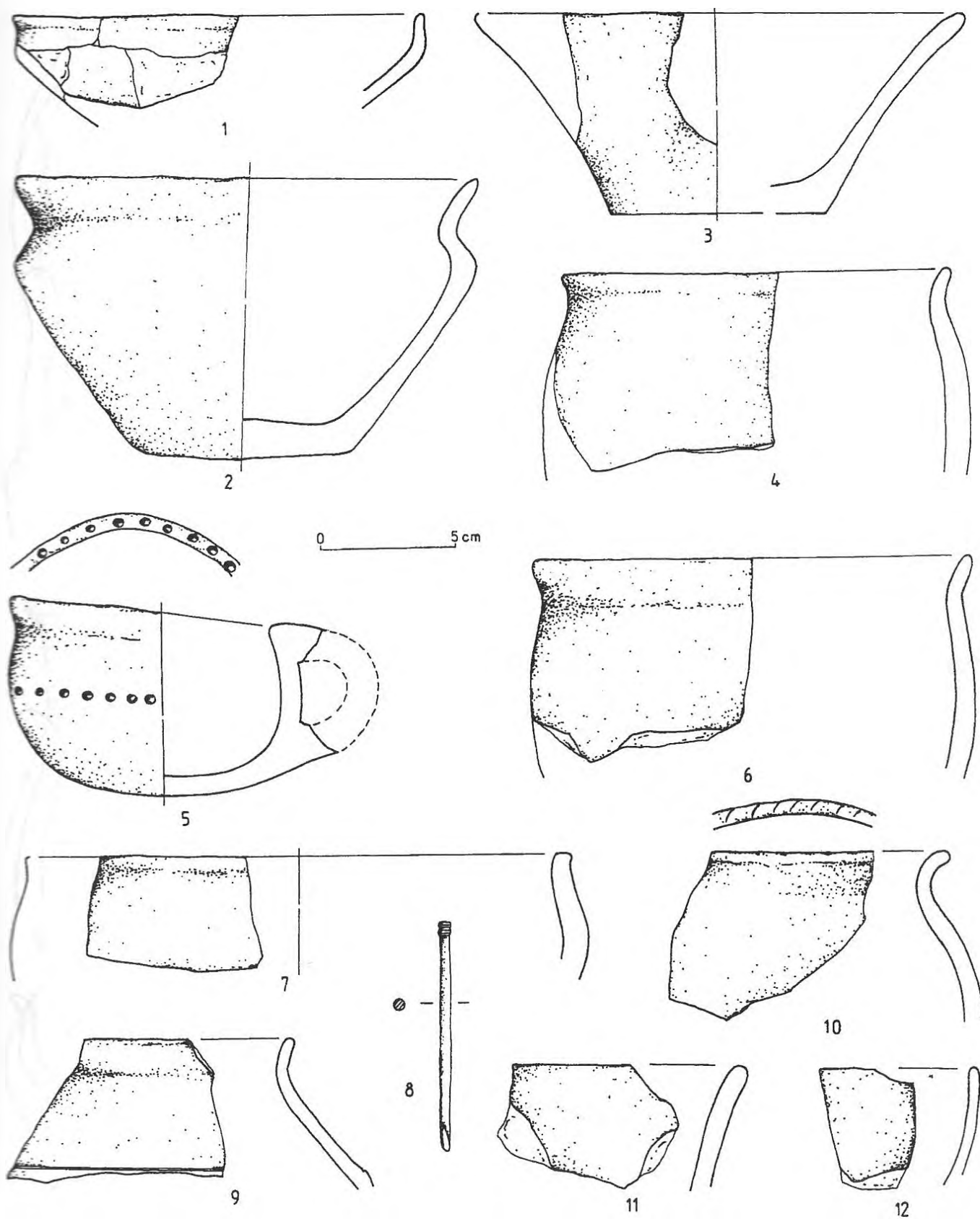
Tabl. V. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu 6 (1–4) i obiektu 7 (5–16)

Taf. V. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 6 (1–4) und Objekt 7 (5–16)

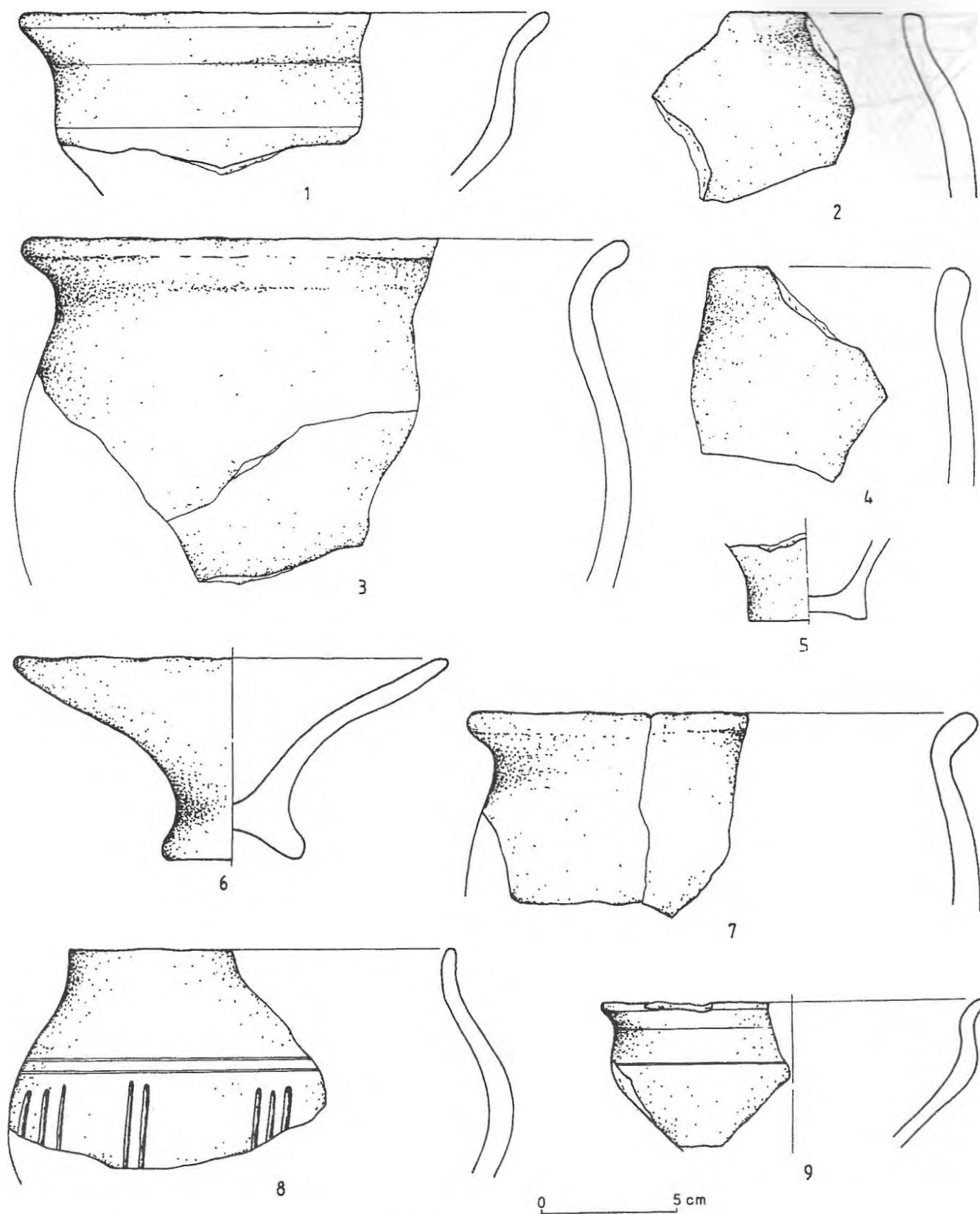
Табл. V. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 6 (1–4) и объекта 7 (5–16)

Ryc. 9. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekroje obiektu 7 (oznaczenia jak na ryc. 3)
 Abb. 9. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 7. (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)
 Рис. 9. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта 7 (обозначения как на рис. 3)

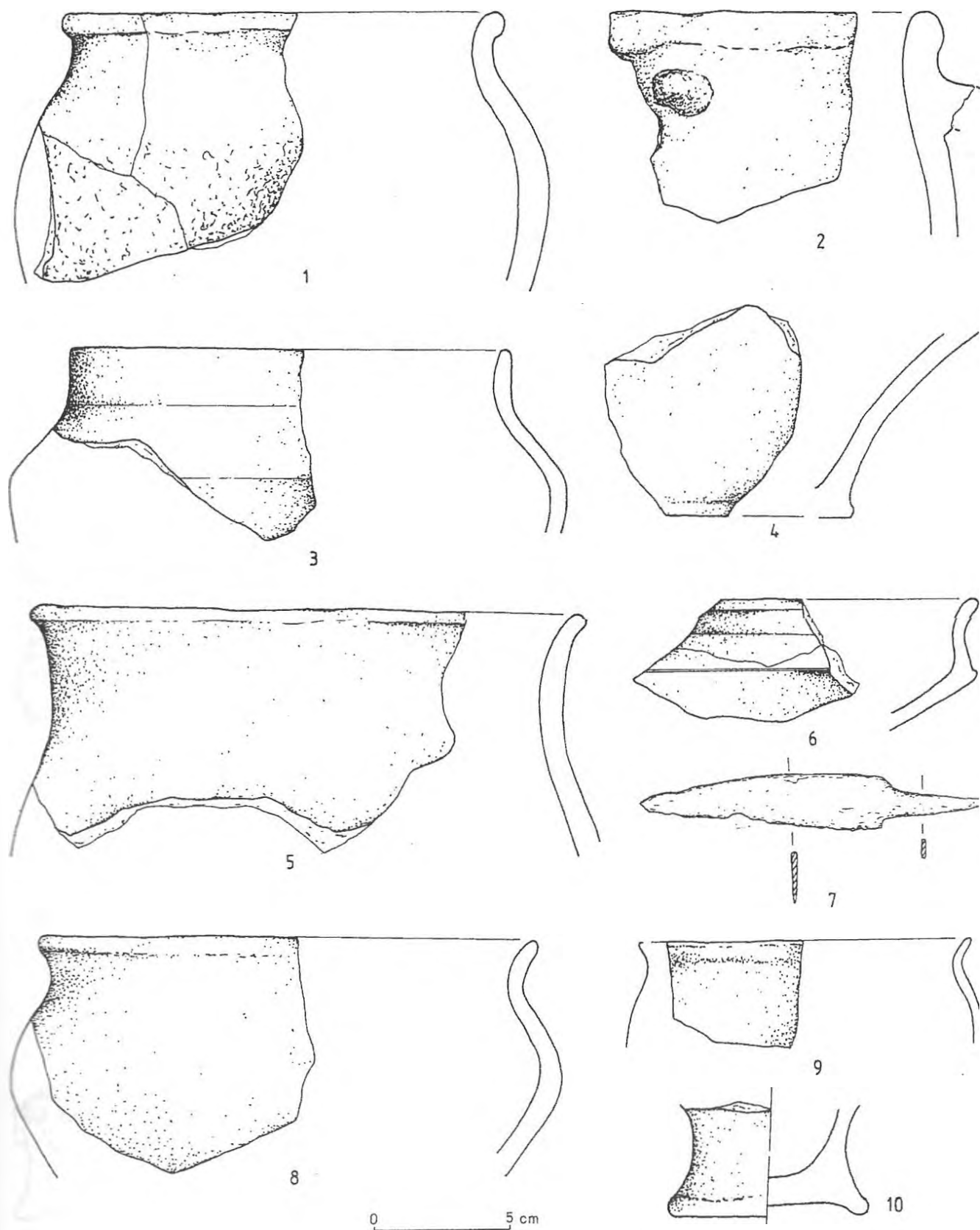
Tabl. VI. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu 7
Taf. VI. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 7
Табл. VI. Ота́лэж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 7

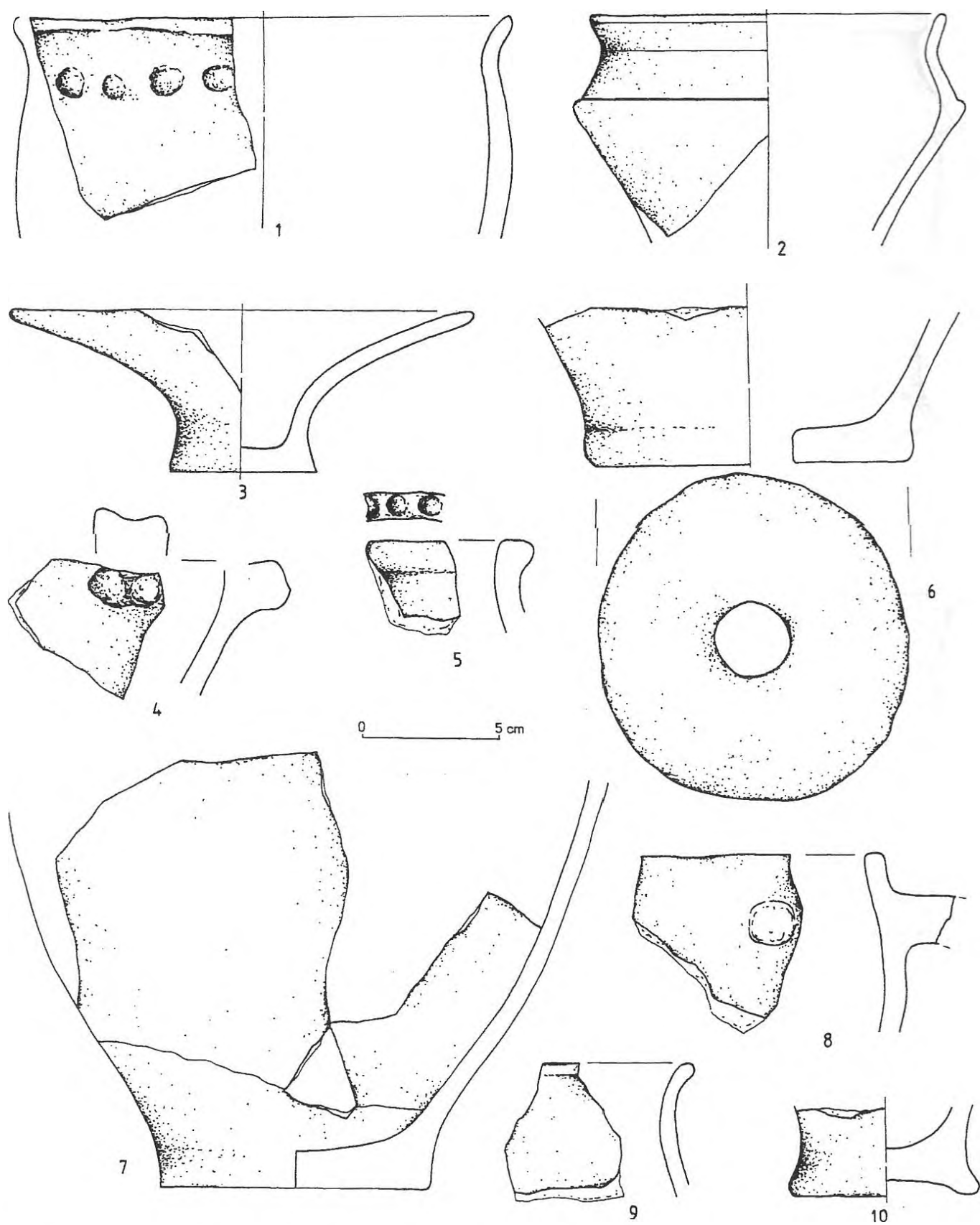
Tabl. VII. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu 7

Taf. VII. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 7

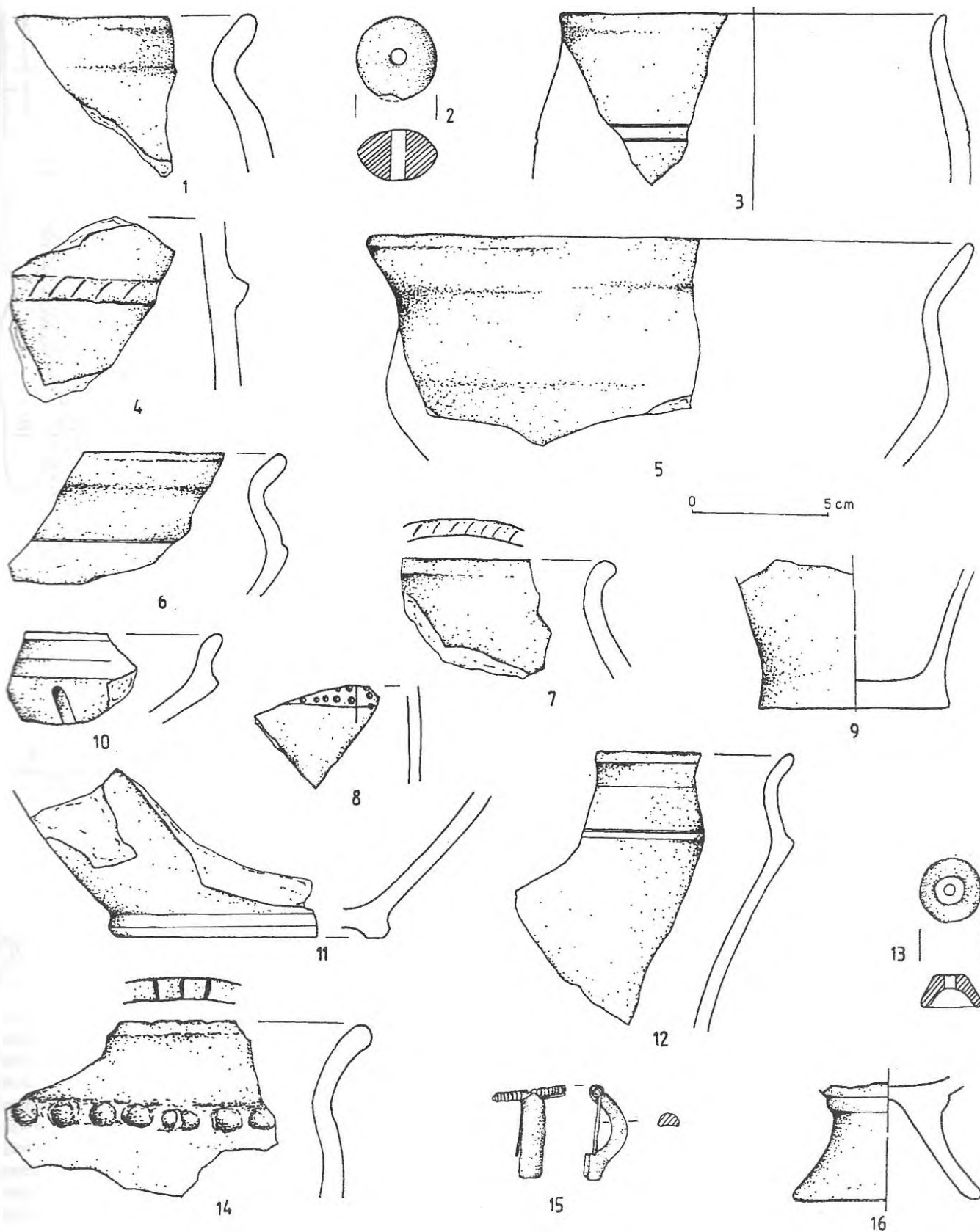
Табл. VII. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 7

Tabl. VIII. Otalęż, st. 1, pow. mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu 7
 Taf. VIII. Otalęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, VorkarpatenWojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 7
 Табл. VIII. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 7

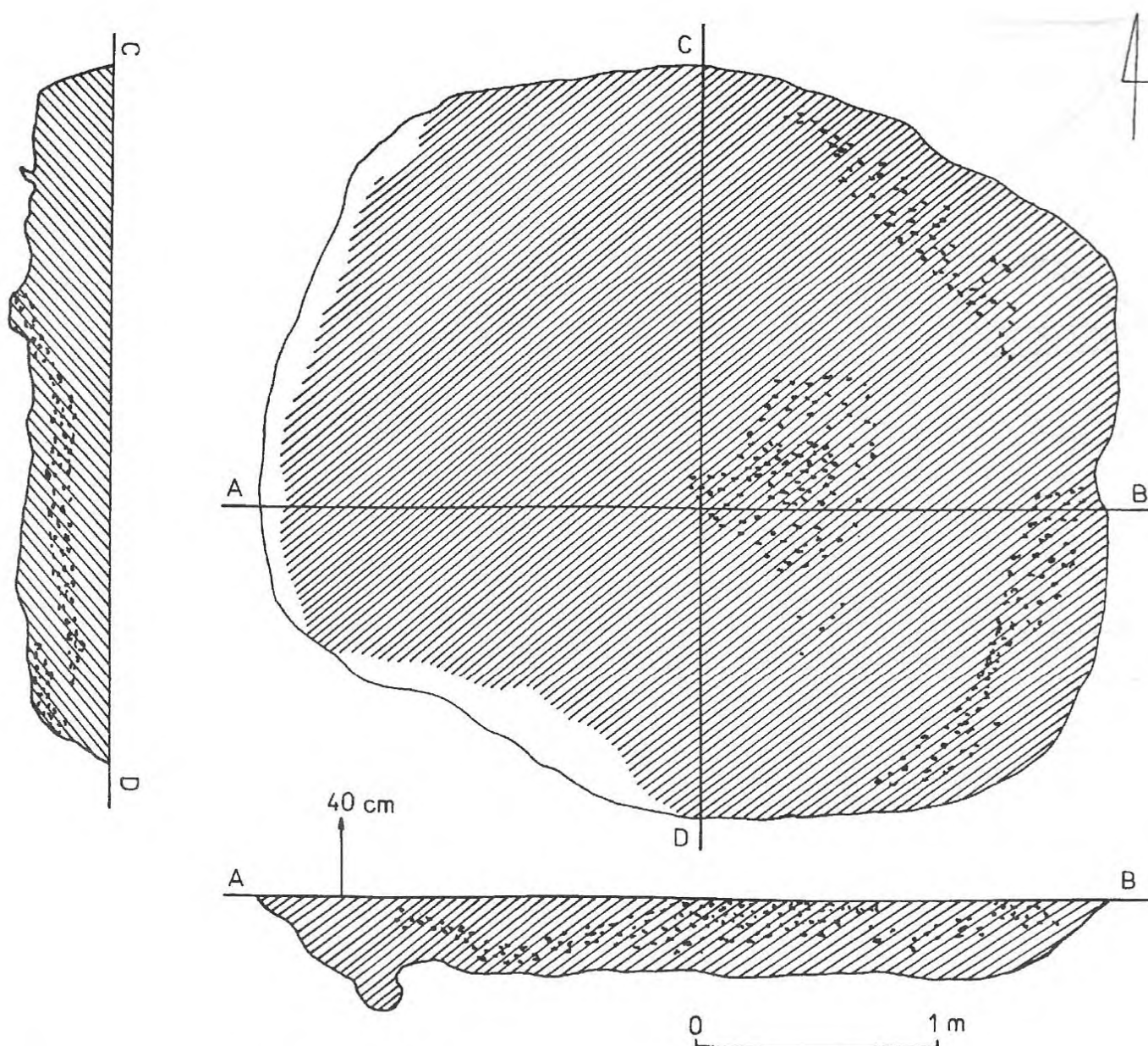
Tabl. IX. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Material zabytkowy z obiektu 7
Taf. IX. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 7
Табл. IX. Оталэж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 7

Tabl. X. Otależ, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu 7 (1–8), obiektu 8 (9), obiektu 9 (10, 11) i obiektu 11 (12–16)

Taf. X. Otależ, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 7 (1–8), Objekt 8 (9), Objekt 9 (10, 11), Objekt 11 (12–16)

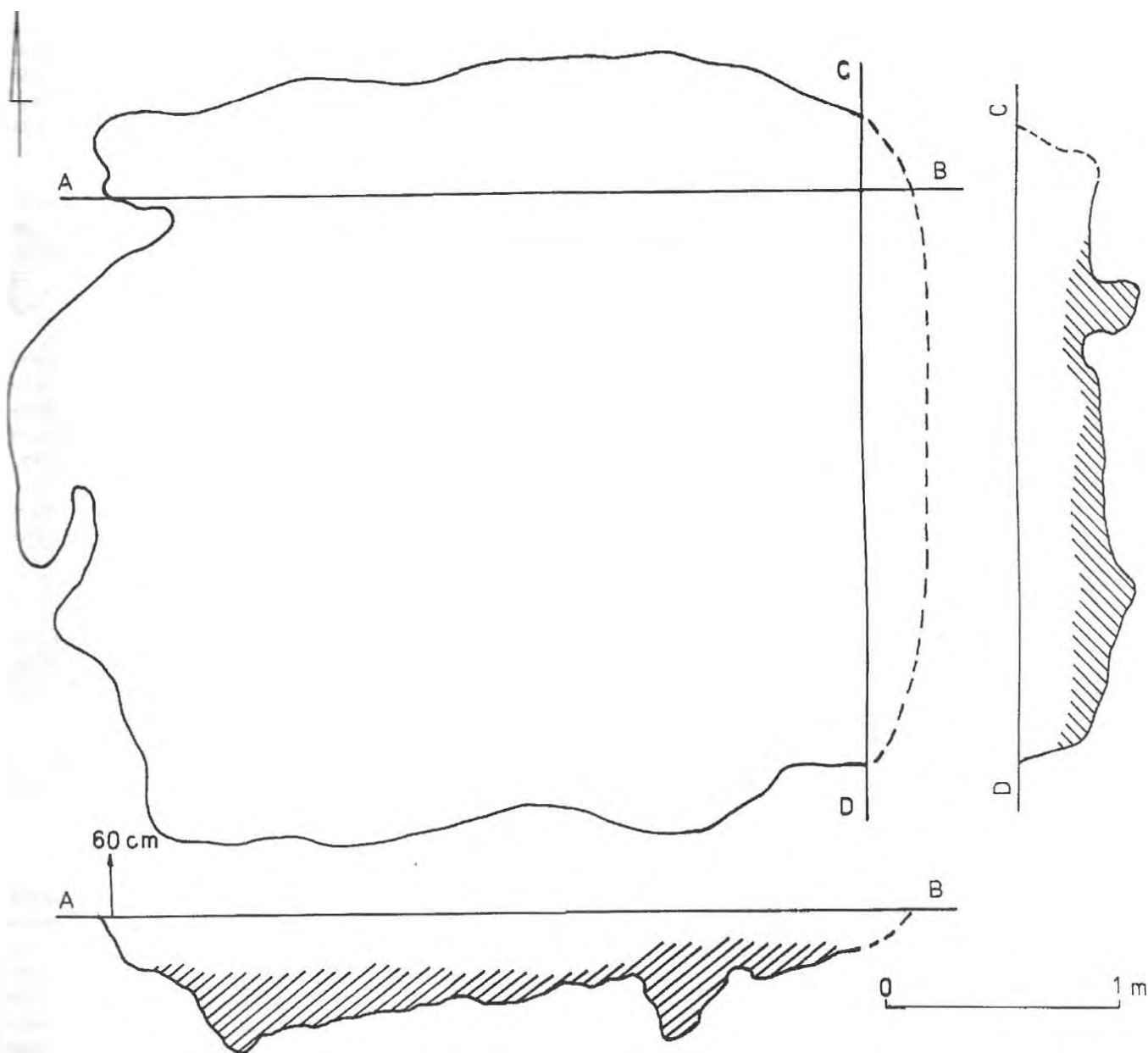
Табл. X. Оталэж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 7 (1–8), объекта 8 (9), объекта 9 (10, 11) и объекта 11 (12–16)

Ryc. 10. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekroje obiektu 8 (oznaczenia jak na ryc. 3)
 Abb. 10. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 8. (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)
 Рис. 10. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта 8 (обозначения как на рис. 3)

filowanej misy o czernionych, startych powierzchniach; domieszka miki i drobnego tłucznia ceramicznego; średnica wylewu: 19,4 cm (tabl. VII, 1). 28. Brzegowy fragment naczynia o prostej krawędzi; powierzchnie jasnobrunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. VII, 2). 29. Fragment górnej części garnka o esowatym profilu; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; ślady wtórnego przepalenia; średnica wylewu: 15,2 cm (tabl. VII, 3). 30. Fragment brzegowy naczynia o lekko zgrubiałej krawędzi; powierzchnie jasnobrunatne, szorstkie; bardzo drobna domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. VII, 4). 31. Fragment pierścieniowego dna naczynia; powierzchnie czernione, błyszczące; brak śladów domieszki; średnica dna: 4,2 cm (tabl. VII, 5). 32. Naczynie o lejkowatym kształcie; dno uformowane w stopkę; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego; ślady wtórnego przepalenia; średnica wylewu 16 cm, wysokość 7,2 cm; średnica dna: 5 cm (tabl. VII, 6). 33. Fragment górnej części garnka; po-

wierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka sporej ilości tłucznia kamiennego i miki; średnica wylewu: 18,6 cm (tabl. VII, 7). 34. Górna część naczynia, zdobiona na największej wydętości brzuśca dwiema poziomymi liniami rytymi, poniżej grupy dwóch i trzech naprzemianlegle ułożonych pionowych linii rytymi; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka małej ilości piasku; średnica wylewu: 14 cm (tabl. VII, 8). 35. Fragment górnej części profilowanej wazy o czernionych, mocno startych powierzchniach; brak domieszki; średnica wylewu: 14 cm (tabl. VII, 9). 36. Fragment górnej części naczynia o silnie wywiniętym brzegu; szyjka dość gładka, brunatna, poniżej chropowata; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego oraz miki; średnica wylewu: 16 cm (tabl. VIII, 1). 37. Brzegowy fragment naczynia ze śladami po uchu; fragment wtórnie przepalony (tabl. VIII, 2). 38. Fragment górnej części naczynia o prawie pionowej szyjce; powierzchnie brunatne, bardzo gładkie; mało drobnej domieszki tłucznia kamiennego i miki; średnica wylewu: 16 cm (tabl. VIII, 3). 39. Przydenny fragment naczynia

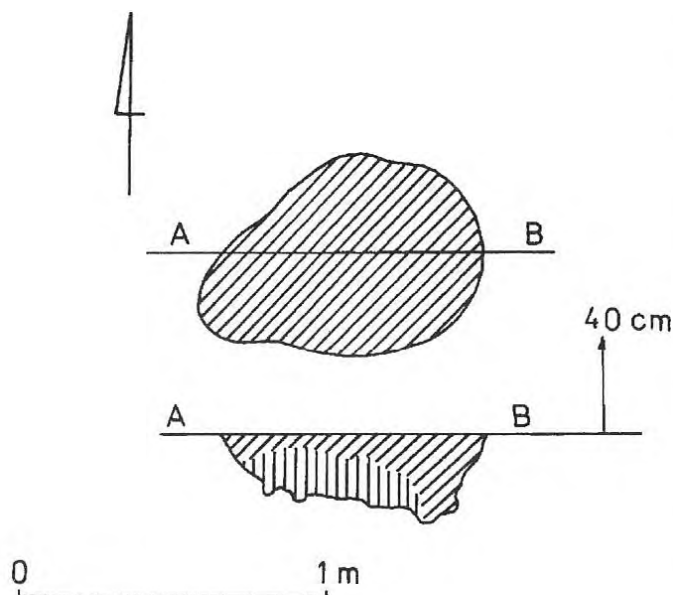
Ryc. 11. Otałęż, st. I, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekroje obiektu 9 (oznaczenia jak na ryc. 3)

Abb. 11. Otałęż, Fundst. I, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 9. (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)

Рис. 11. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта 9 (обозначения как на рис. 3)

nia o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego oraz miki; ślady wtórnego przepalenia (tabl. VIII, 4). 40. Fragment górnej części naczynia o smukłej szyjce; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka dużej ilości drobnego tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 20 cm (tabl. VIII, 5). 41. Fragment górnej części naczynia silnie profilowanego; załom podkreślony poziomą linią rytą; powierzchnie jasnobrunatne, błyszczące; brak śladów domieszki (tabl. VIII, 6). 42. Fragment górnej części naczynia o silnie wydętym brzusku; powierzchnia ceglasta, szorstka; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 18 cm (tabl. VIII, 8). 43. Fragment górnej części cienkościennego naczynia o esowatym profilu; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. VIII, 9). 44. Dno naczynia wraz z częścią przydenną, wtórnie przepalone; średnica dna: 7 cm (tabl. VIII, 10). 45. Fragment górnej części naczynia z poziomym

rzędem płytkich dołków palcowych na szyjce; powierzchnie ceglaste, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i miki; średnica wylewu: 18,4 cm (tabl. IX, 1). 46. Górna część silnie profilowanej wazy; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka niewielkiej ilości piasku; średnica wylewu: 13 cm (tabl. IX, 2). 47. Fragmentarycznie zachowane naczynie o lejkowato rozchylonych ściankach i płaskim dnie; powierzchnie brunatne, gładkie; brak śladów wyraźnej domieszki; średnica wylewu: 17 cm, wysokość: 6 cm, średnica dna: 5,4 cm (tabl. IX, 3). 48. Fragment naczynia z guzkiem plastycznym przewężonym w środku; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. IX, 4). 49. Fragment brzegu naczynia z dołkami palcowymi na krawędzi; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. IX, 5). 50. Fragment dolnej części naczynia z otworem w dnie; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica dna: 12 cm,

Ryc. 12. Otalęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekrój obiektu 10 (oznaczenia jak na ryc. 3)

Abb. 12. Otalęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 10. (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)

Рис. 12. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта 10 (обозначения как на рис. 3)

średnica otworu: 2,8 cm (tabl. IX, 6). 51. Fragment dolnej części naczynia o prostym dnie; powierzchnie ciemnobrunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica dna: 10 cm (tabl. IX, 7). 52. Fragment brzegu naczynia z nasadą walczkowatego ucha; powierzchnia brunatna, szorstka; domieszka tłucznia kamiennego i miki; ślady wtórnego przepalenia (tabl. IX, 8). 53. Fragment brzegu naczynia o brunatnych, dość gładkich ale bardzo nierównych powierzchniach; domieszka dużych bryłek tłucznia ceramicznego (tabl. IX, 9). 54. Fragment dna naczynia uformowanego w niewielką stopkę; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i miki; średnica dna: 7 cm (tabl. IX, 10). 55. Fragment górnej części naczynia o dość mocno wywiniętym brzegu; powierzchnie czernione, gładkie, nierówne; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. X, 1). 56. Fragment górnej części naczynia z dwiema poziomymi liniami rytymi na największej wydłutości brzuśca; powierzchnie czernione, gładkie; brak śladów domieszki; średnica wylewu: 14 cm (tabl. X, 3). 57. Fragment środkowej części naczynia z poziomą listwą plastyczną, pokrytą ukośnymi nacięciami, wtórnice przepalony (tabl. X, 4). 58. Fragment górnej części profilowanej wazy; powierzchnie czernione, bardzo zniszczone; domieszka małej ilości drobnego tłucznia kamiennego (?); średnica wylewu: 22 cm (tabl. X, 5). 59. Fragment górnej części profilowanego naczynia, załom brzuśca podkreślony poziomą linią rytą; powierzchnie ciemnobrunatne, gładkie; domieszka niewielkiej ilości tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. X, 6). 60. Fragment górnej części naczynia z krawędzią zdobioną nacięciami; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. X, 7). 61. Mały fragment środkowej części naczynia z ornamentem małych dołczków i linii rytych; powierzchnie czernione, gładkie (tabl. X, 8). 62. 1336 fragmentów ceramiki z różnych naczyń, w tym: 4 fragmenty toczone na kole (2 brunatne i 2 „siwe”) oraz 1332 fragmenty ceramiki lepionej ręcznie (120 czernionych, gładkich i błyszczących oraz 1212 brunatnych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich).

Obiekt 8 (ryc. 10)

Został odkryty na poziomie 0,40 m. Była to prawie okrągła jama o średnicy około 3,50 m i wypełnisku nieckowatym, sięgającym do głębokości 0,30 m. Stanowiła je intensywnie czarna ziemia, przesycona węglem drzewnym, bryłkami polepy i nielicznym materiałem ceramicznym.

Inwentarz:

1. 36 fragmentów ceramiki z różnych naczyń lepionych ręcznie, w tym: 8 fragmentów o czernionych, gładkich powierzchniach i 28 o powierzchniach brunatnych i szarobrunatnych, szorstkich i gładkich.

Obiekt 9 (ryc. 11)

Został odkryty na poziomie 0,60 m. Był to nieregularny owal o wymiarach 4,00 x 3,10 m (zachodnia część obiektu nie została zbadana). Wypełnisko nieckowate o nieregularnym dnie sięgało do głębokości 0,40 m. Stanowiła je ciemnobrunatna ziemia przechodząca dołem w czarną. Wystąpił tu bardzo nieliczny materiał zabytkowy.

Inwentarz:

1. 7 fragmentów ceramiki z różnych naczyń, w tym: 1 fragment ceramiki siwej, toczonej na kole oraz 6 fragmentów z naczyń lepionych (2 czernione, gładkie i 4 brunatne, szorstkie)

Obiekt 10 (ryc. 12)

Został odkryty na poziomie 0,40 m, jako owalna, intensywnie ciemna plama o wymiarach 0,85 x 0,60 m. Posiadała ona nieckowate wypełnisko, sięgające do głębokości 0,25 m. W wypełnisku wystąpiły nieliczne fragmenty ceramiki.

Inwentarz:

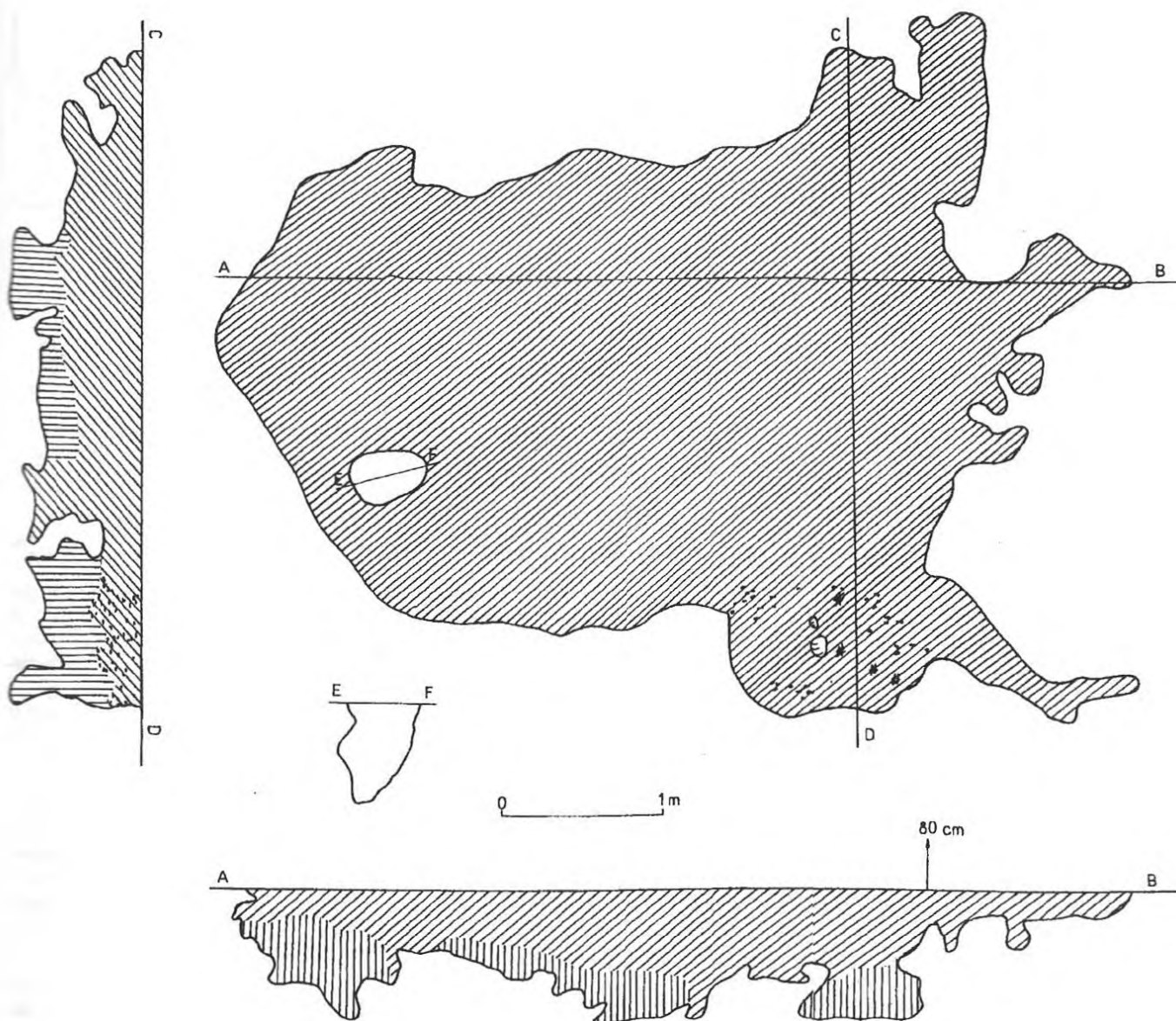
1. 20 fragmentów ceramiki lepionej ręcznie, w tym: 3 fragmenty czernione, gładkie oraz 17 fragmentów brunatnych i szarobrunatnych o powierzchniach gładkich i szorstkich.

Obiekt 11 (ryc. 13)

Na poziomie 0,80 m miał dość nieregularny kształt o wymiarach ok. 5 x 4 m. W pld.-wsch. części obiektu znajdowało się palenisko (0,80 x 1,20 m) zbudowane z kilku luźnych kamieni, które tkwiły w intensywnie czarnej ziemi przesyconej węglem drzewnym i pojedynczymi bryłkami polepy. Wypełnisko całego obiektu miało w przybliżeniu nieckowaty kształt o nierównym dnie, średnia miąższość wynosiła ok. 0,5 m. Dołem, zalegała tu warstwa ciemnobrunatnej, dość zbitej ziemi, która górą przechodziła w warstwę intensywnie czarną z materiałem zabytkowym. Zarejestrowany dół posłupowy miał głębokość 0,60 m i średnicę ok. 0,40 m.

Inwentarz:

1. Zapinka żelazna o taśmowatym, masywnym kabłąku; sprężyna z dolną cięciwą; długość: 7 cm (tabl. X, 15). 2. Przęślik gliniany z głębokim dołkiem przy jednym z biegunów co nadaje mu miseczkowatą formę; powierzchnia jasnobrunatna, lekko szorstka; mała domieszka piasku; maksymalna średnica: 2,2 cm, wysokość: 1,2 cm (tabl. X, 13). 3. Przęślik gliniany z niewielkimi zagłębieniami przy biegunach; powierzchnia brunatna, gładka; mała domieszka piasku; średnica: 3,2 cm, wysokość: 1,2 cm (tabl. XI, 2). 4. Nóż żelazny, skorodowany o dwustronnie wyodrębnionym trzpieniu; zachowana długość: 10 cm (tabl. XI, 4). 5. Denar rzymski częściowo uszkodzony (ryc. 14a). 6. Fragment górnej części naczynia z krawędzią pokrytą nacięciami; w miejscu przejścia szyjki w brzusiec rząd dołków palcowych; powierzchnie brunatnoceglaste; bardzo duża domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego oraz miki w łuskach (tabl. X, 14). 7. Fragment pustej nóżki naczynia z wałkiem u nasady; powierzchnie czernione, błyszczące; mała domieszka piasku; średnica nóżki: 6,8 cm (tabl. X, 16). 8. Czerpak z półkulistym dnem, lekko

Ryc. 13. Otalęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekroje obiektu 11 (oznaczenia jak na ryc. 3)

Abb. 13. Otalęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 11. (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)

Рис. 13. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта 11 (обозначения как на рис. 3)

asymetryczny, powierzchnie brązowe, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego, pojedyncze ziarna wystają na powierzchnię; średnica wylewu: 7,8 cm, wysokość: 3,4 cm (tabl. XI, 1). 9. 75 fragmentów ceramiki lepianej ręcznie, w tym: 3 fragmenty czernione gładkie i 72 fragmenty brązowe i szarobrunatne o powierzchniach brązowych i szarobrunatnych.

Obiekt 12 (ryc. 15)

Była to prawie okrągła jama o średnicy około 2,00 m. Nieckowate wypełnisko, sięgające do głębokości 0,40 m stanowiła brunatnoszara ziemia z węgielkami drzewnymi i polepą oraz nielicznym materiałem ceramicznym. W dolnej części wypełnisko miało barwę ciemnobrunatną.

Inwentarz:

1. Fragment górnej części naczynia o czernionych, błyszczących powierzchniach z ornamentem łamanej linii rytej, tworzącej trójkąty wypełnione małymi dołeczkami; brak intencjonalnej domieszki schudzającej; średnica wylewu: 10,4 cm (tabl. XI, 3). 2. 100 frag-

mentów ceramiki z różnych naczyń, w tym: 1 fragment toczzonej na kole ceramiki siwej i 99 fragmentów naczyń lepianych ręcznie (7 o czernionych, gładkich powierzchniach i 92 o powierzchniach brązowych i brunatnoszarych, szorstkich i gładkich).

Obiekt 13 (ryc. 16)

Uchwycony na głębokości 0,70 m miał kształt w przybliżeniu owalnej jamy o wymiarach 1,60 x 1,40 m. Jego nieckowate wypełnisko o miąższości do 0,40 cm, stanowiła prawie czarna ziemia z dużą ilością polepy, węgli drzewnych i kości.

Inwentarz:

1. Fragment dna, lekko wyodrębnionego, toczzonego na kole; powierzchnie siwe; brak śladów domieszki (tabl. XI, 5). 2. Przydenny fragment naczynia o ceglastej, bardzo szorstkiej powierzchni; domieszka drobnego tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica dna: 8 cm (tabl. XI, 7). 3. 57 fragmentów ceramiki z różnych naczyń, lepianych ręcznie o brązowych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich powierzchniach.

Ryc. 14. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Monety rzymskie: a – denar republikański z obiektu nr 11; b – denar republikański – ar 6; c – denar republikański z obiektu nr 17; d – denar republikański – ar 66 (Fot. A. Hadala)

Abb. 14. Otałęż, Fundst. 1. Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Römische Münzen: a – republikanischer Denar aus dem Objekt 11; b – republikanischer Denar – das 6. Ar; c – republikanischer Denar aus dem Objekt 17, d – republikanischer Denar – das 26. Ar (Fot. A. Hadala)

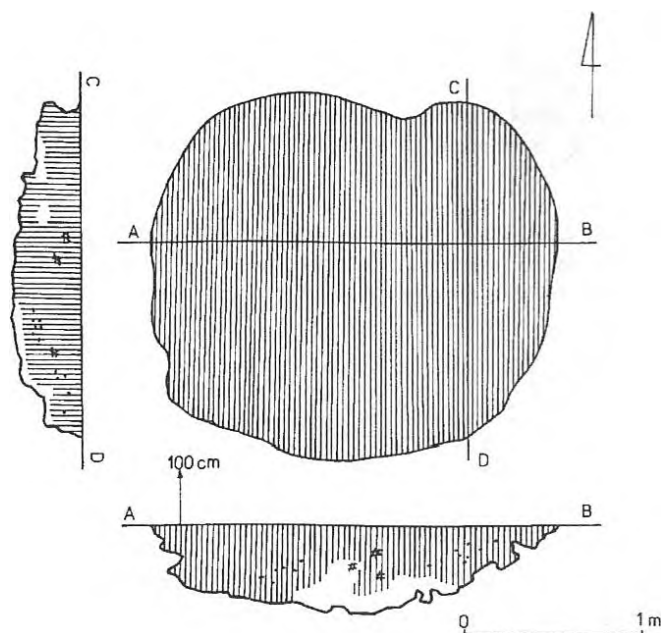
Рис. 14. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Римские монеты: а – республиканский денарий из объекта 11; б – республиканский денарий из ара 6; с – республиканский денарий из объекта 17; д – республиканский денарий из ара 66 (Фот. А. Гадала)

Obiekt 14 (ryc. 17)

Była to niewielka jama o nieregularnym kształcie (wymary: 1,80 x 2,00 m) z paleniskiem w części środkowej. Nieckowate wypełnisko stanowiła ciemnobrunatna ziemia, w obrębie paleniska silnie zbita, przemieszana z popiołem i węglem drzewnym. Wystąpiło tu również kilka drobnych kamieni oraz kości zwierzęce i fragmenty ceramiki.

Inwentarz:

1. Fragment przeszlika glinianego z ornamentem strefowym łamanej linii rytej i delikatnych dołeczków; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka piasku; średnica: 4,4 cm (tabl. XI, 6). 2. Fragment naczynia sitowatego; otwory o różnej średnicy ułożone nieregularnie; powierzchnia brunatna, dość gładka; domieszka drobnego tłuczni kamiennego i ceramicznego (tabl. XI, 10). 3. 36 fragmentów ceramiki z różnych naczyń lepiących ręcznie o powierzchniach brunatnych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich.

Ryc. 15. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekroje obiektu 12 (oznaczenia jak na ryc. 3)

Abb. 15. Otałęż, Fundst. 1. Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 12. (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)

Рис. 15. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта 12 (обозначения как на рис. 3)

Obiekt 15 (ryc. 18a)

Na głębokości 1,00 m była to owalna jama o wymiarach 5,10 x 2,10 m i brunatnoszarym wypełnisku. Nie dysponujemy niestety cięciami profilowymi obiektu. Według dziennika badań dno uchwycono na głębokości „1,78 m od poziomu 0”. Najwięcej materiału zabytkowego wystąpiło w warstwach 0,40–0,60 i 0,60–0,80 m.

Inwentarz:

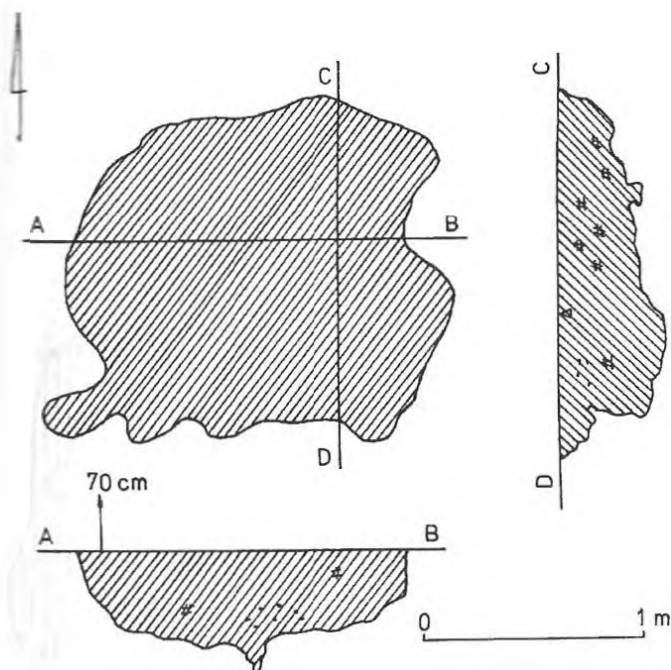
1. 166 fragmentów ceramiki z różnych naczyń lepiących ręcznie, w tym: 2 fragmenty czernione, gładkie i 164 o powierzchniach brunatnych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich.

Obiekt 16 (ryc. 18b)

Dysponujemy jedynie rzutem poziomym obiektu na głębokości 1 m. Jest to niewielka, okrągła jama o średnicy ok. 1,20 m. Wystąpiła na granicy arów 66 i 65. Opis zawarty w dzienniku badań dotyczy części położonej w obrębie ara 66. Czytamy tam, że obiekt zanika na głębokości 1,20 m (od powierzchni ?), a wypełnisko stanowi silnie zbita, brunatnoszara ziemia z nielicznym materiałem zabytkowym.

Inwentarz:

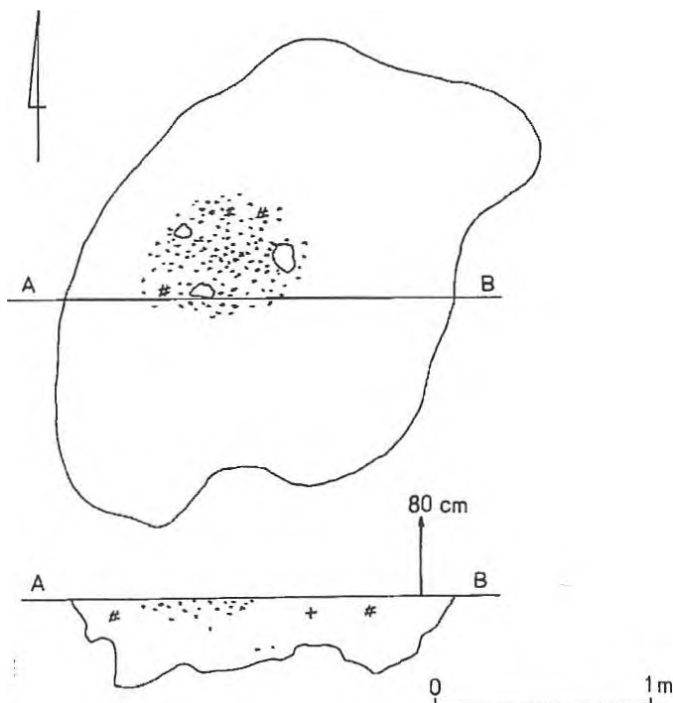
1. Sprzączka żelazna, dwudzielna o półowalnej ramie; długość: 4,8 cm, długość kolca: ok. 2,6 cm (tabl. XI, 9). 2. Fragment glinianego ciężarka tkackiego w formie ściętego stożka o okrągłej (?) podstawie z trzema dołkami na szczycie; powierzchnia jasnobrunatna, dość gładka; domieszka piasku; zachowana długość: ok. 8,8 cm (tabl. XI, 8). 3. Fragment górnej części naczynia o dwustożkowatym brzuscu; krawędź pokryta ukośnymi nacięciami; na brzuscu dwa dołki palcowe; powierzchnia brunatna, szorstka; domieszka tłuczni kamiennego i ceramicznego; ślady wtórnego przepalenia; średnica wylewu: 9,6 cm (tabl. XI, 12). 4. 14 drobnych, małocharakterystycznych fragmentów naczyń lepiących ręcznie, w tym 1 fragment naczynia o błyszczących, czernionych powierzchniach, 12 fragmentów o ceglastobrunatnych, szorstkich powierzchniach i 1 fragment naczynia o brunatnej, szorstkiej powierzchni.

Ryc. 16. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekrój obiektu 13 (oznaczenia jak na ryc. 3)

Abb. 16. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 13. (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)

Рис. 16. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта 13 (обозначения как на рис. 3)

Ryc. 17. Otałęż, st 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekrój obiektu 14 (oznaczenia jak na ryc. 3)

Abb. 17. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 14. (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)

Рис. 17. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта 14 (обозначения как на рис. 3)

Obiekty 17 i 18 (Ryc. 19)

Na głębokości 1 m rysowały się jako dwie połączone ze sobą jamy o nieregularnym kształcie. 0,10 m niżej stanowiły już oddzielne obiekty o wymiarach: nr 17 – 2 x 1,60 m, nr 18 – 1,20 x 1,10 m. Obydwa posiadały nieckowate wypełniska o miąższości od 0,40–0,70 m. Brunatnoszara ziemia w górnych partiach obiektów przechodziła dołem w intensywnie czarną, dość zbitą, przesyconą węglem drzewnym. W tej warstwie, w każdym z obiektów zlokalizowano paleniska zbudowane z silnie przepalonych otoczków. Materiał zabytkowy z obu jam zbierany był łącznie.

Inwentarz:

1. Denar rzymski ząbkowany (ryc. 14c). 2. Doniczkowate naczynie z wywiniętym brzegiem; powierzchnie brunatne, szorstkie; mała domieszka drobnego tłucznia kamiennego i ceramicznego oraz miki; średnica wylewu: 15,6 cm, wysokość: 11,4 cm, średnica dna: 8,8 cm (tabl. XI, 13). 3. 68 fragmentów naczyń lepiących ręcznie o brunatnocieglastych i brunatnych szorstkich powierzchniach.

Obiekt 19 (ryc. 20)

Pełny zarys obiektu uchwycono na głębokości 1,00 m. Miał on kształt owalny o wymiarach około 4,00 x 3,20 m. Wypełnisko było nieckowate, intensywnie czarne, o miąższości około 0,40 m.

Inwentarz:

1. Czworosścienna oselka kamienna z wyraźnymi śladami używania; długość: 8,8 cm (tabl. XII, 4). 2. fragment środkowej części naczynia z ornamentem meandrowym, powyżej poziome żeberko z ukośnymi nacięciami; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka niewielkiej ilości piasku (tabl. X, 11). 3. Fragment brzegowej części naczynia toczonego na kole z poziomymi bruzdami powstałymi w czasie formowania naczynia; powierzchnie ciemnoszare, bardzo zniszczone; brak śladów domieszki; średnica wylewu: 19,2 cm (tabl. XI, 15). 4. Waza łagodnie profilowana z wyodrębnionym dnem;

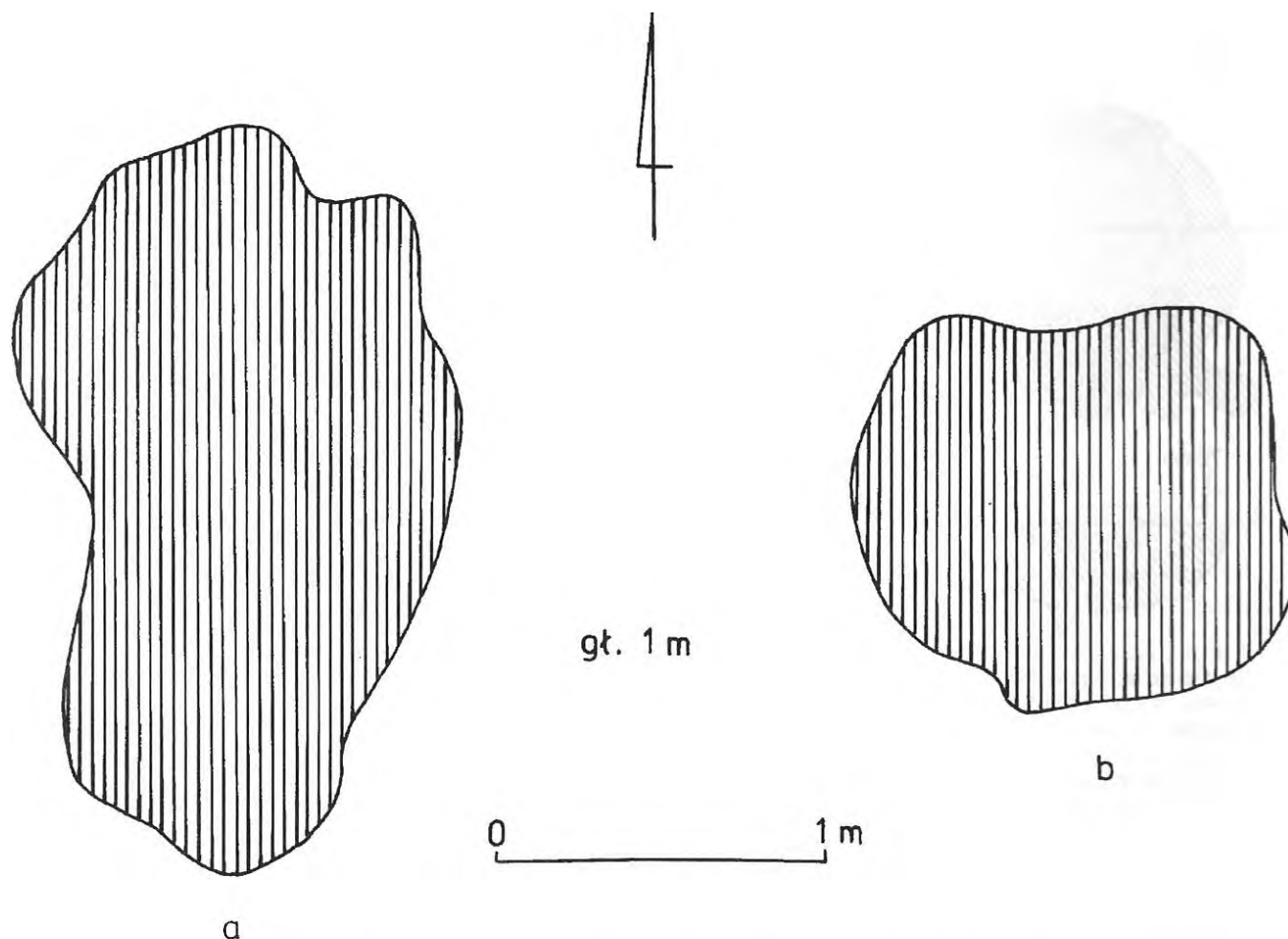
powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 20 cm; dna: 10 cm, wysokość: 13 cm (tabl. XII, 1). 5. Fragment górnej części naczynia z ukośnie nacinaną krawędzią; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i miki; średnica wylewu: 9 cm (tabl. XII, 2). 6. Fragment brzegowej części wazy (?) silnie profilowanej; powierzchnie czarne, matowe; w domieszcze dużo drobnego tłucznia kamiennego i miki (tabl. XII, 3). 7. Pokrywka gliniana, okrągła z kołnierzem do wpuszczania i wałeczkowatym uchwytem (odłamany); powierzchnie brunatne, szorstkie; średnica: 19,4 cm, wysokość: 3 cm (tabl. XII, 5). 8. Przydenny fragment naczynia; powierzchnia zewnętrzna pokryta tuż przy dnie pionowymi bruzdami, wykonanymi grzebieniem, dołem gładka; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica dna: 12,6 cm (tabl. XII, 6). 9. 409 fragmentów ceramiki z różnych naczyń lepiących ręcznie, w tym 3 fragmenty ceramiki czernionej, gładkiej i 406 fragmentów brunatnych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich.

Obiekt 20 (ryc. 21a)

Na głębokości 1,00 m rysował się jako niewielka, brunatnoszara plama o średnicy około 1,60 m. Brak jest dokumentacji cięć profilowych.

Inwentarz:

1. Pręślik gliniany, dwustożkowaty z poziomą linią rytą na największym obwodzie; przy biegunach niewielkie wgłębienia; powierzchnia brunatna, dość gładka; mała ilość domieszki drobnego tłucznia kamiennego; średnica: 3,4 cm, wysokość: 2,6 cm (tabl. XIII, 5). 2. Fragment górnej części naczynia z brzegiem zagiętym do środka; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego; średnica wylewu: 12,2 cm (tabl. XIII, 1). 3. Fragment środkowej części naczynia z ornamentem układających się

Ryc. 18. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie, a – rzut poziomy obiektu 15, b – rzut poziomy obiektu 16 (oznaczenia jak na ryc. 3)

Abb. 18. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 16. (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)

Рис. 18. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское, а – план объекта 15, б – план объекта 16 (обозначения как на рис. 3)

w formie kratki, dość szerokich, a płytkich linii rytych, powierzchnie brunatne, szorstka; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XIII, 2). 4. Fragment środkowej części naczynia sitowatego; powierzchnia jasnobrunatna, szorstka; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XIII, 3). 5. Brzegowy fragment niewielkiego naczynia o brunatnych, gładkich ale nierównych powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 7 cm (tabl. XIII, 4). 6. 115 fragmentów ceramiki lepionej ręcznie, w tym 1 fragment czerniony, gładki i 114 fragmentów o powierzchniach szarobrunatnych i brunatnych, gładkich i szorstkich.

Obiekt 21 (ryc. 21b)

Było to niewielkie, nieregularne zaciemnienie (około 1,60 m długości), zlokalizowane na głębokości 1,00 m w narożniku działki c, ćwiartki A ara 67. Obiekt wyraźnie kontynuuje się w sąsiednich działkach, jednak nie był tam eksplorowany. Brak jest przy tym dokumentacji cięć profilowych. W czarnym wypełnisku wystąpiły jedynie drobne i nieliczne fragmenty naczyń.

Inwentarz:

1. 28 fragmentów ceramiki lepionej, szarobrunatnej i brunatnej o gładkich i szorstkich powierzchniach.

Obiekt 22 (ryc. 21c)

Zbliżony kształtem i wielkością do opisywanego powyżej obiektu 21. Również przebadany w niewielkiej części (około 1/4 całości). Brak rzutów pionowych.

Inwentarz:

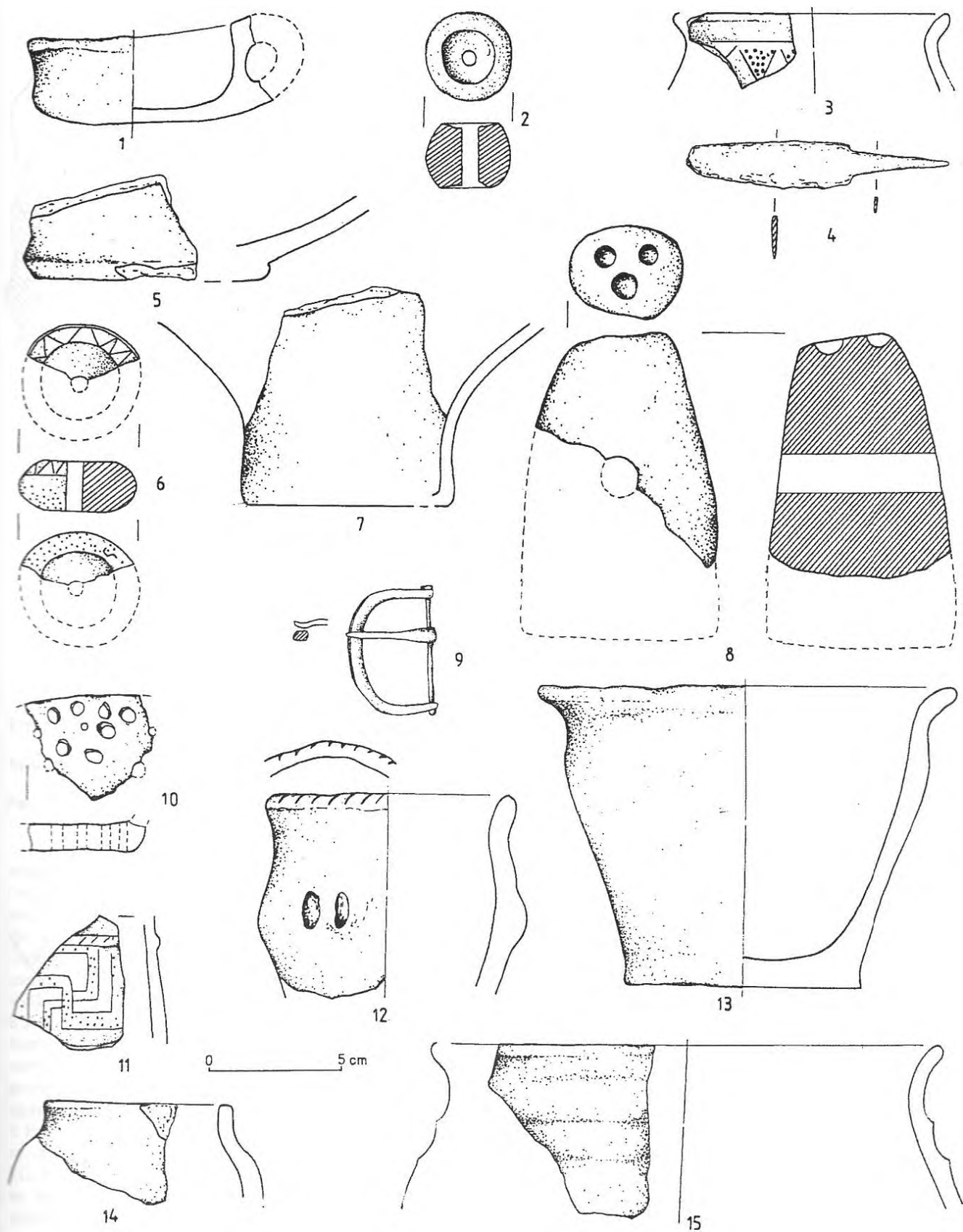
1. 4 fragmenty ceramiki o brunatnych, szorstkich powierzchniach.

Obiekt 23 (ryc. 22)

Został częściowo zniszczony. Na głębokości 0,40 m rysował się jako owalne zaciemnienie o wymiarach 6,00 x 3,40 m. Nieckowate wypełnisko o miąższości około 0,60 m stanowiła ciemnobrunatna, „zbita”, ziemia z węglem drzewnym, polepą, kośćmi i fragmentami naczyń. Zlokalizowano także 6 dołków posłupowych, układających się w rzędach po 3.

Inwentarz:

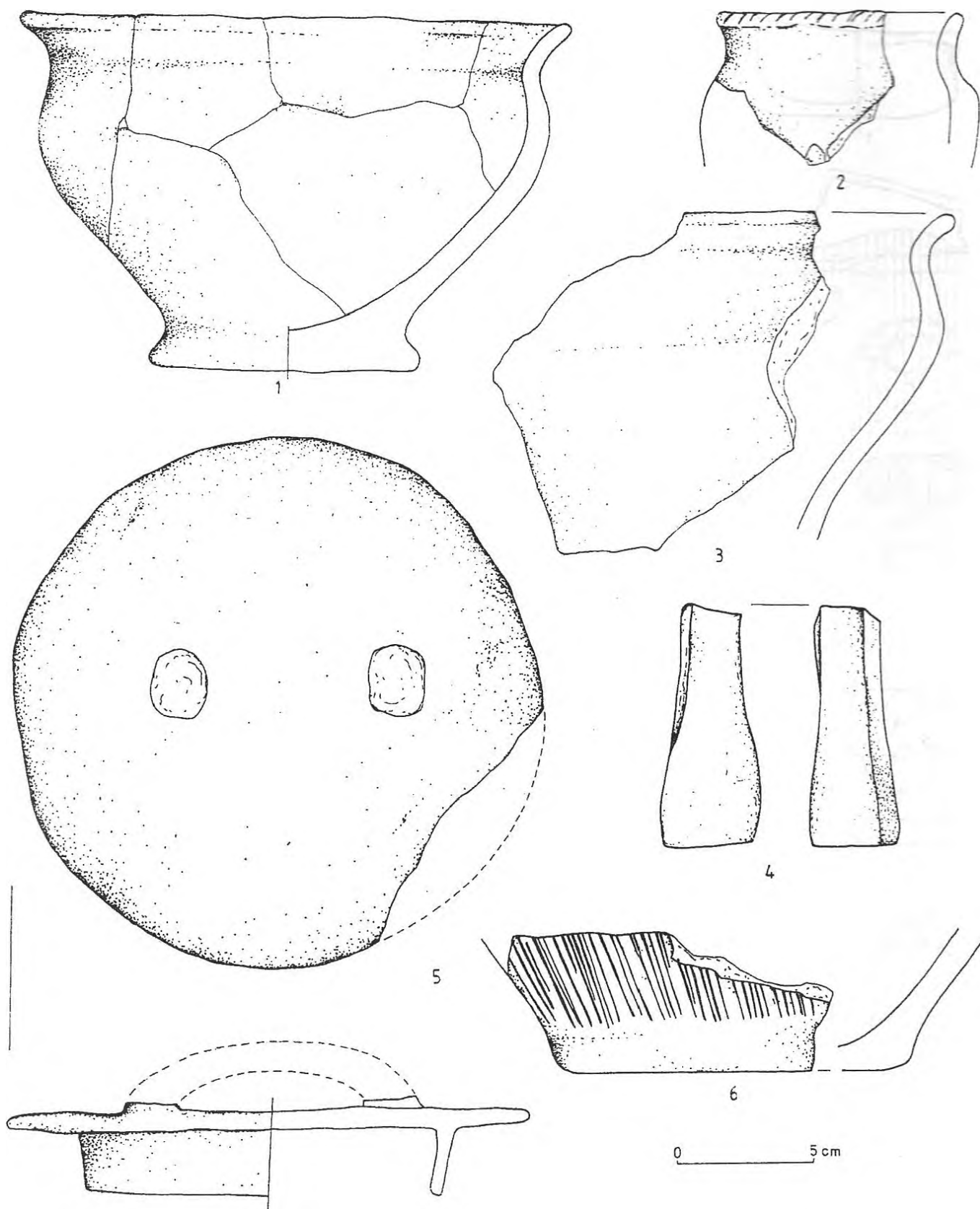
1. Przęślik gliniany, częściowo uszkodzony o szpulowatym kształcie; powierzchnia czarna, szorstka; dużo domieszki miki i drobnego tłucznia kamiennego; średnica: 3,4 cm, wysokość: 2,8 cm (tabl. XV, 4). 2. Przęślik gliniany, dwustożkowaty; powierzchnie ceglastobrunatne, szorstkie; domieszka miki i drobnego tłucznia kamiennego; średnica: 3 cm; wysokość: 2,4 cm (tabl. XVI, 9). 3. Fragment glinianego ucha naczynia w formie lekko spłaszczonego wałka; po-

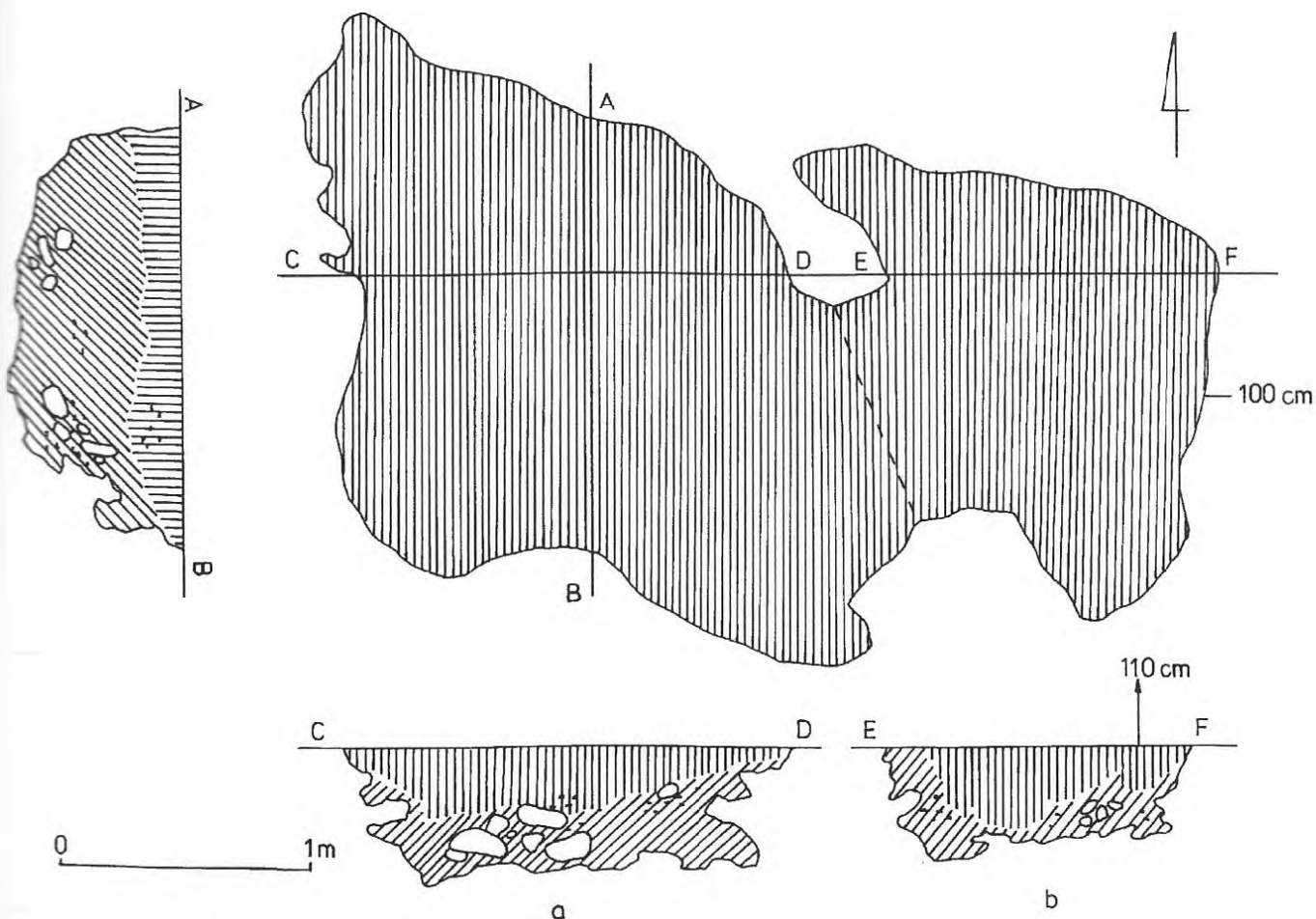
Tabl. XI. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu 11 (1, 2, 4), obiektu 12 (3), obiektu 13 (5, 7), obiektu 14 (6, 10), obiektu 16 (8, 9, 12), obiektu 17 (13) i obiektu 19 (11–14)

Taf. XI. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 11 (1, 2, 4), Objekt 12 (3), Objekt 13 (5, 7), Objekt 14 (6, 10), Objekt 16 (8, 9, 12), Objekt 17 (13), Objekt 19 (11–14)

Табл. XI. Ота́лэж, пов. Меле́ц, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 11 (1, 2, 4), объекта 12 (3), объекта 13 (5, 7), объекта 14 (6, 10), объекта 16 (8, 9, 12), объекта 17 (13) и объекта 19 (11–14)

Tabl. XII. Otalęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu 19
Taf. XII. Otalęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 19
Табл. XII. Оталэж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 19

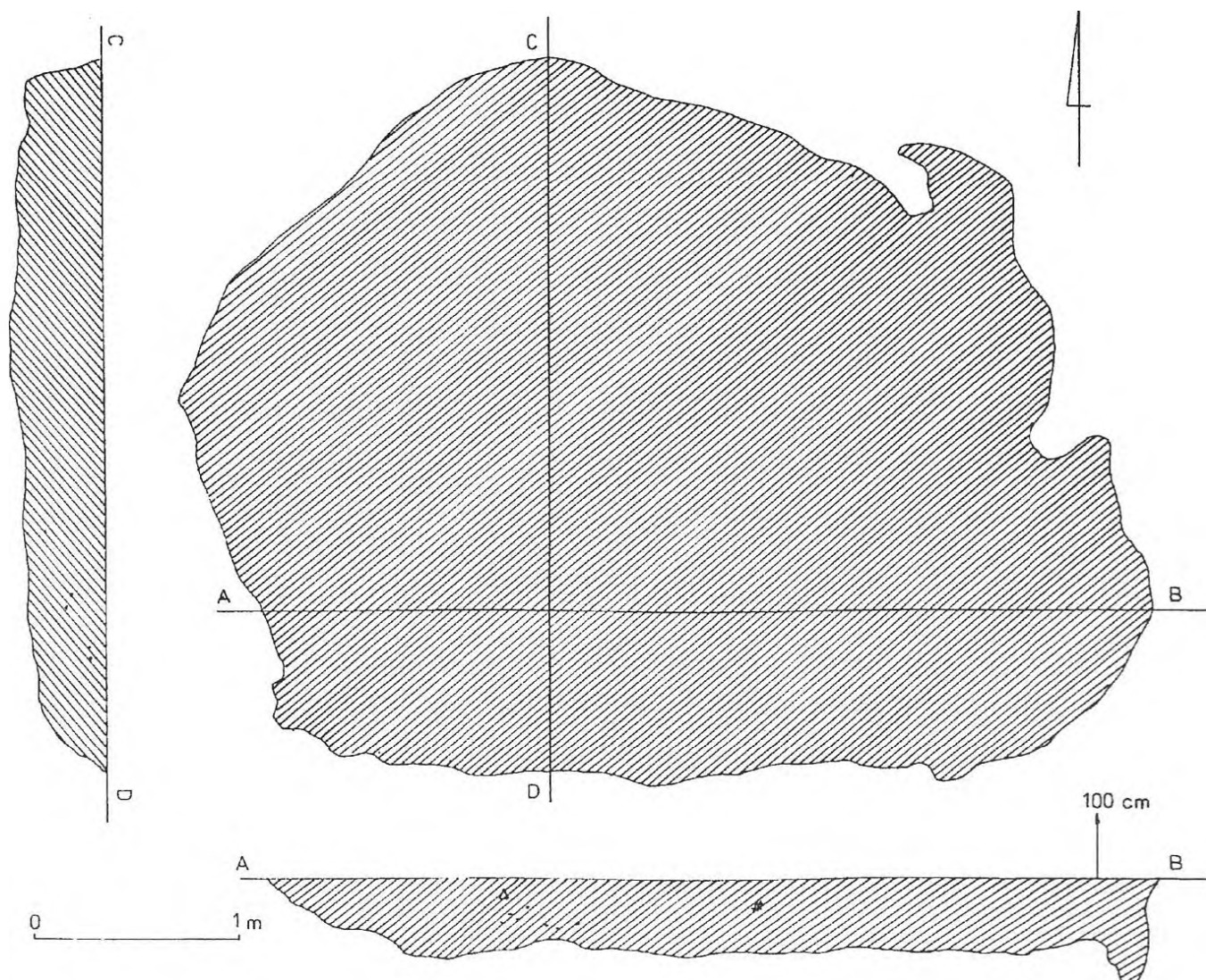
Ryc. 19. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie, a – rzut poziomy i przekroje obiektu 17, b – rzut poziomy i przekroje obiektu 18 (oznaczenia jak na ryc. 3)

Abb. 19. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. a – Grundriß und Profile des Objekts 17, b – Grundriß und Profile des Objekts 18. (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)

Рис. 19. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское, а – план и разрез объекта 17, б – план и разрез объекта 18 (обозначения как на рис. 3)

wierzchnie brunatnoszare, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. XIII, 6). 4. Fragment górnej części naczynia o dość mocno wywiniętym brzegu; powierzchnie ceglastobrunatne, szorstkie; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XIII, 7). 5. Mały fragment górnej części naczynia silnie profilowanego; powierzchnie czernione, gładkie; domieszka niewielkiej ilości tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XIII, 8). 6. Fragment górnej części naczynia; powierzchnie czarne, szorstkie; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego (tabl. XIII, 9). 7. Fragment przydennej części naczynia z wyodrębnionym dnem; powierzchnia zewnętrzna brunatna, chropowata, wewnętrzna szorstka; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. XIII, 10). 8. Fragment przydennej części naczynia; powierzchnie szarobrunatne, szorstkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego (tabl. XIII, 11). 9. Fragment brzegowej części naczynia; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XIII, 12). 10. Fragment brzegowej części naczynia; powierzchnie ceglastobrunatne, bardzo szorstkie; duża ilość domieszki tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XIII, 13). 11. Fragment taśmowatego ucha; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka niewielkiej ilości tłucznia kamiennego (tabl. XIII, 14). 12. Fragment górnej części naczynia o prawie prostym brzegu; powierzchnie brunatne, dość gładkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XIII, 15). 13. Fragment górnej części naczynia;

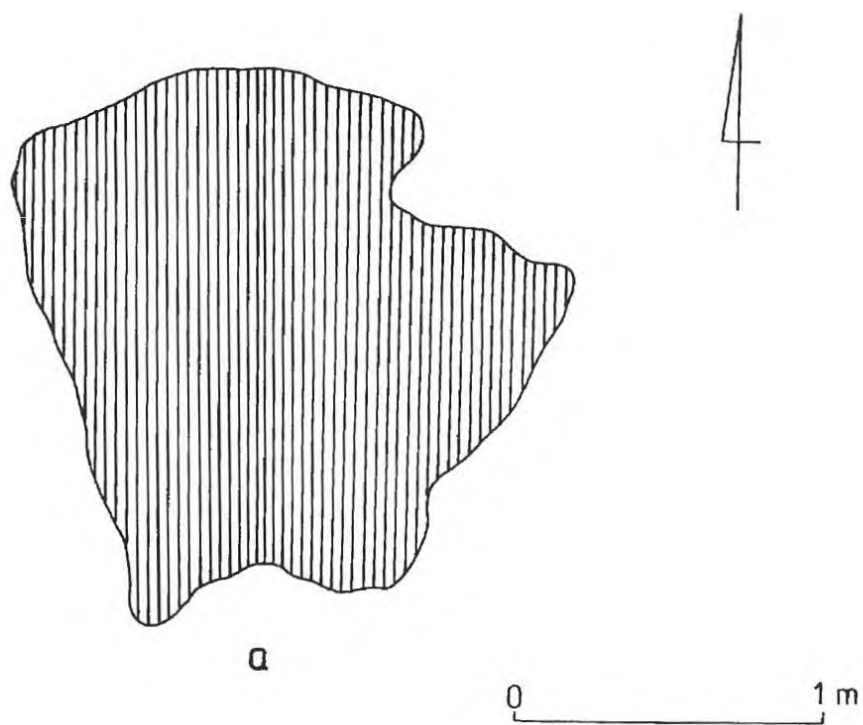
nia; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka miki, tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XIII, 16). 14. Fragment pustej nóżki naczynia; powierzchnia brunatna, gładka; niewielka ilość domieszki drobnego tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XIII, 17). 15. Lekko wyodrębnione dno naczynia o czernionych, gładkich powierzchniach; domieszka dużej ilości miki i mniejszej drobnego tłucznia kamiennego; średnica dna: 8,4 cm (tabl. XIII, 18). 16. Fragment pokrywki; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia ceramicznego (tabl. XIII, 19). 17. Brzegowy fragment naczynia o lekko wywiniętej krawędzi; powierzchnie brunatne, szorstkie, nierówne; domieszka tłucznia kamiennego, głównie pojedynczych, grubych ziaren (tabl. XIV, 1). 18. Fragment górnej części naczynia o prawie prostym brzegu; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XIV, 2). 19. Fragment górnej części naczynia o silnie wywiniętym brzegu; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XIV, 3). 20. Fragment dna naczynia, powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i miki; średnica: 10,2 cm (tabl. XIV, 4). 21. Fragment doniczkowatego naczynia o ceglastobrunatnych, nierównych powierzchniach; domieszka grubego tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XIV, 5). 22. Fragment brzegu naczynia; powierzchnie szarobrunatne, gładkie; duża domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XIV, 6). 23. Fragment górnej części garnka o eso-

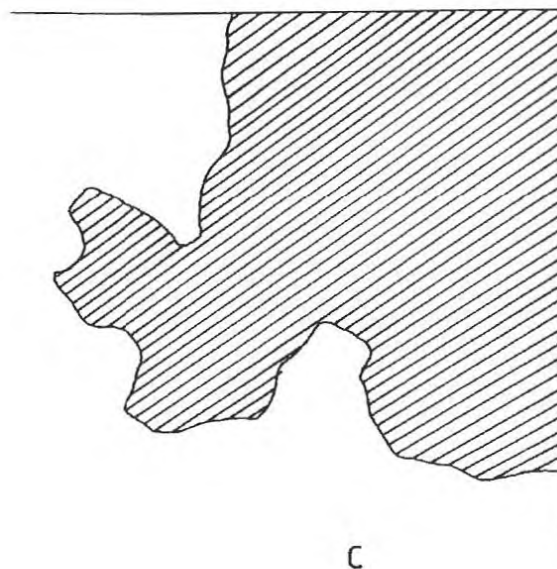
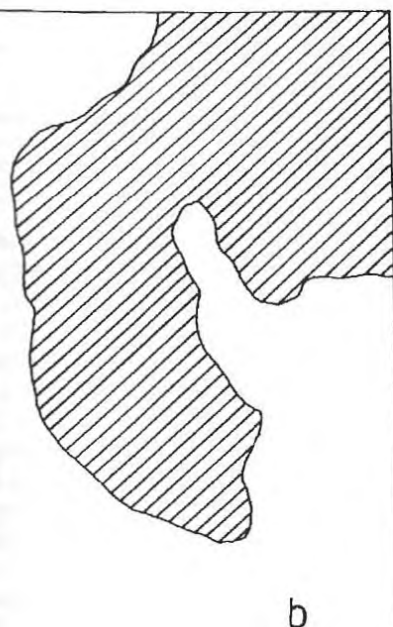
Ryc. 20. Otałęż, st 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekroje obiektu 19
 Abb. 20. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 19
 Рис. 20. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта 19

watym profilu; powierzchnie brunatne, gładkie; duża domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego oraz miki; średnica wylewu: 23 cm (tabl. XIV, 7). 24. Mały fragment środkowej części naczynia z ornamentem małych dołeczków i linii rytych; powierzchnie czernione, błyszczące; mała domieszka miki (tabl. XIV, 8). 25. Trzy fragmenty brzegów różnych naczyń o brunatnych gładkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. XIV, 9, 10, 11). 26. Fragment górnej części naczynia; powierzchnie ceglastobrunatne, gładkie; duża domieszka tłucznia kamiennego (tabl. XIV, 12). 27. Fragment górnej części naczynia wazowatego, silnie profilowanego; powierzchnie brunatnoszare, gładkie; duża domieszka miki i drobnego tłucznia kamiennego; średnica wylewu: 20,6 cm (tabl. XIV, 13). 28. Brzegowy fragment lekko profilowanego naczynia; powierzchnie brunatne, gładkie, domieszka tłucznia i miki; średnica wylewu: 10,4 cm (tabl. XIV, 14). 29. Fragment górnej części szerokootworowego naczynia; powierzchnie brunatnoszare, zewnętrzna ze śladami wygładzania; domieszka tłucznia, szamotu i miki; średnica wylewu: 32 cm (tabl. XV, 1). 30. Fragment brzegowej części naczynia; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. XV, 2). 31. Fragment brzegowej części naczynia o jasnobrunatnych, gładkich powierzchniach; do-

mieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. XV, 3). 32. Fragment górnej części naczynia o nieznacznie wychylonej krawędzi; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka tłucznia i miki (tabl. XV, 5). 33. Fragment górnej części naczynia z krawędzią zdobioną dołkami palcowymi; powierzchnie ciemnobrunatne, nierówne; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego oraz szamotu i miki (tabl. XV, 6). 34. Fragment górnej części naczynia o prawie prostym brzegu; powierzchnie czernione, gładkie; niewielka ilość domieszki tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XV, 7). 35. Fragment naczynia z ornamentem (?) podwójnych krzyżyków na obydwu czernionych, błyszczących powierzchniach; domieszka miki (tabl. XV, 8). 36. Fragment naczynia z poziomym żeberkiem plastycznym i ornamentem delikatnych dołeczków w układzie krokwiowym; powierzchnie czernione, zewnętrzna błyszcząca; brak intencjonalnej domieszki (tabl. XV, 9). 37. Fragment górnej części naczynia o pogrubionej krawędzi; poniżej dolki paznokciowe; powierzchnie ciemnobrunatne, szorstkie; duża ilość domieszki miki i tłucznia kamiennego (tabl. XV, 10). 38. Fragment brzegowej części naczynia; powierzchnie ceglastobrunatne, szorstkie; duża ilość domieszki tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XV, 11). 39. Przydenny fragment naczynia o brunatnych powierzchniach; domieszka tłucznia ka-

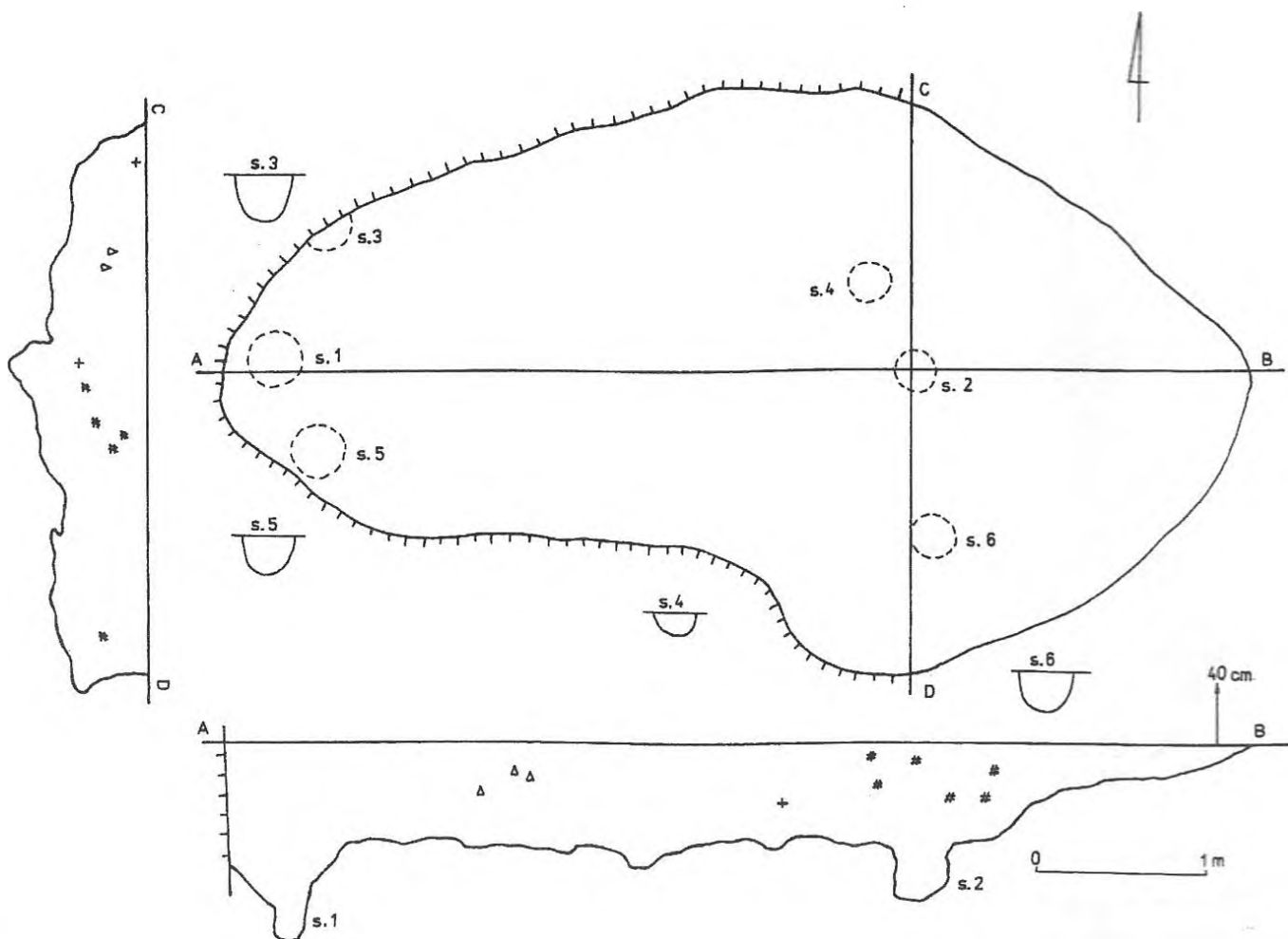
gł. 1 m

Ryc. 21. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie, a – rzut poziomy obiektu 20, b – rzut poziomy obiektu 21, c – rzut poziomy obiektu 22 (oznaczenia jak na ryc. 3)

Abb. 21. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. a – Grundriß des Objekts 20, b – Grundriß des Objekts 21, c – Grundriß des Objekts 22 (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)

Рис. 21. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское, а – план объекта 20, б – план объекта 21, с – план объекта 22 (обозначения как на рис. 3)

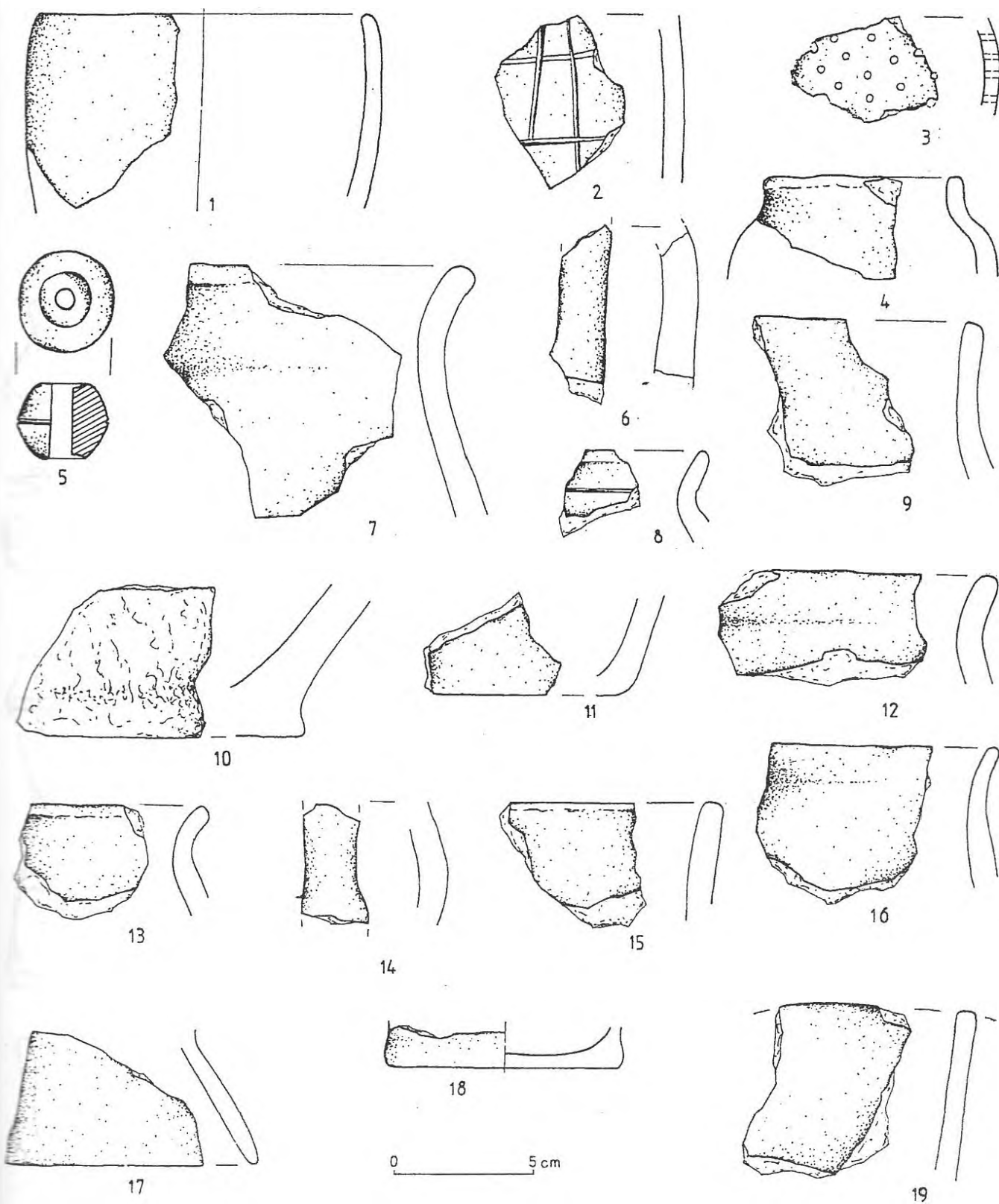
Ryc. 22. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekroje obiektu 23 (oznaczenia jak na ryc. 3)

Abb. 22. Otaleş, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 23. (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)

Рис. 22. Оталэж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта 23 (обозначения как на рис. 3)

miennego; średnica dna: 8,8 cm (tabl. XV, 12). 40. Fragment górnej części naczynia o ciemnobrunatnych, gładkich powierzchniach; domieszka tłucznia ceramicznego i kamiennego; średnica wylewu: 15,2 cm (tabl. XV, 13). 41. Brzegowy fragment naczynia; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego oraz miki (tabl. XV, 14). 42. Fragment brzegowej części naczynia o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XVI, 1). 43. Mały fragment brzegu naczynia o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. XVI, 2). 44. Przydenny fragment naczynia z odciskami organicznymi na dnie; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka miki i tłucznia kamiennego (tabl. XVI, 3). 45. Fragment pierścieniowego dna naczynia toczzonego na kole; powierzchnie czarne, gładkie; mała domieszka tłucznia ceramicznego i miki; średnica dna: 12,4 cm (tabl. XVI, 4). 46. Fragment naczynia o silnie wywiniętym brzegu; powierzchnie ciemnoszare, gładkie; mała domieszka miki (tabl. XVI, 5). 47. Fragment pierścieniowego dna naczynia toczzonego na kole; powierzchnie brunatne (tabl. XVI, 6). 48. Fragment górnej części garnka o esowatym profilu; powierzchnie brunatnoszare, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego i miki; średnica wylewu: 14 cm (tabl. XVI, 7). 49. Fragment dna naczynia uformowanego w nóżkę; powierzchnie czernione, gładkie; domieszka miki i drobnego tłucznia ceramicznego; średnica dna: 6 cm (tabl. XVI, 8).

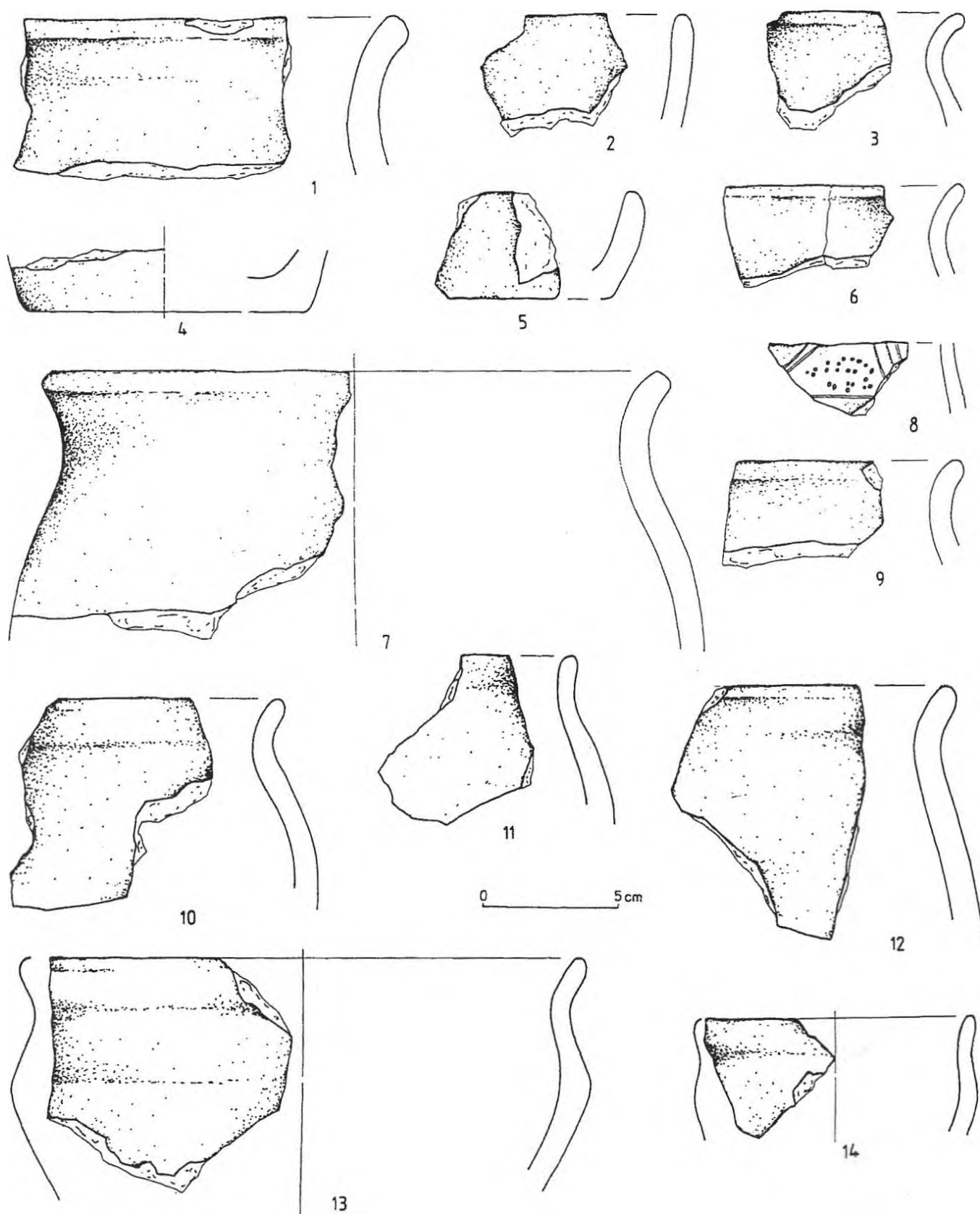
50. Fragment naczynia z poziomą listwą plastyczną, przedzieloną wzdłuż linią rytą, powstałe w ten sposób dwa żeberka pokryte są ukośnymi kreskami; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka miki i drobnego tłucznia kamiennego (tabl. XVI, 10). 51. Fragment brzegu naczynia o brunatnych, gładkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. XVI, 11). 52. Dolna część naczynia uformowana półkulisto, z dołkiem w dnie, od którego odchodzą promieniście ułożone linie ryte i rzędy małych dołczków; powierzchnie czernione, gładkie; średnica dna: około 2,2 cm (tabl. XVI, 12). 53. Przydenny fragment naczynia; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki, średnica dna: 12 cm (tabl. XVI, 13). 54. Fragment pokrywki o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XVI, 14). 55. Fragment brzegowej części naczynia z krawędzią zdobioną ukośnymi nacięciami; powierzchnie ceglastobrunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XVI, 15). 56. Fragment dwustożkowatego naczynia; powierzchnia ceglastobrunatna, gładka; domieszka tłucznia kamiennego i miki; średnica wylewu: 10 cm (tabl. XVII, 1). 57. Fragment brzegu naczynia o brunatnych, bardzo gładkich powierzchniach; domieszka niewielkiej ilości tłucznia kamiennego (tabl. XVII, 2). 58. Fragment brzegowej części naczynia z pogrubioną, rozszerzającą się ku środkowi krawędzią; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka

Tabl. XIII. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu 20 (1–5) i obiektu 23 (6–19)

Taf. XIII. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 20 (1–5) und Objekt 23 (6–19)

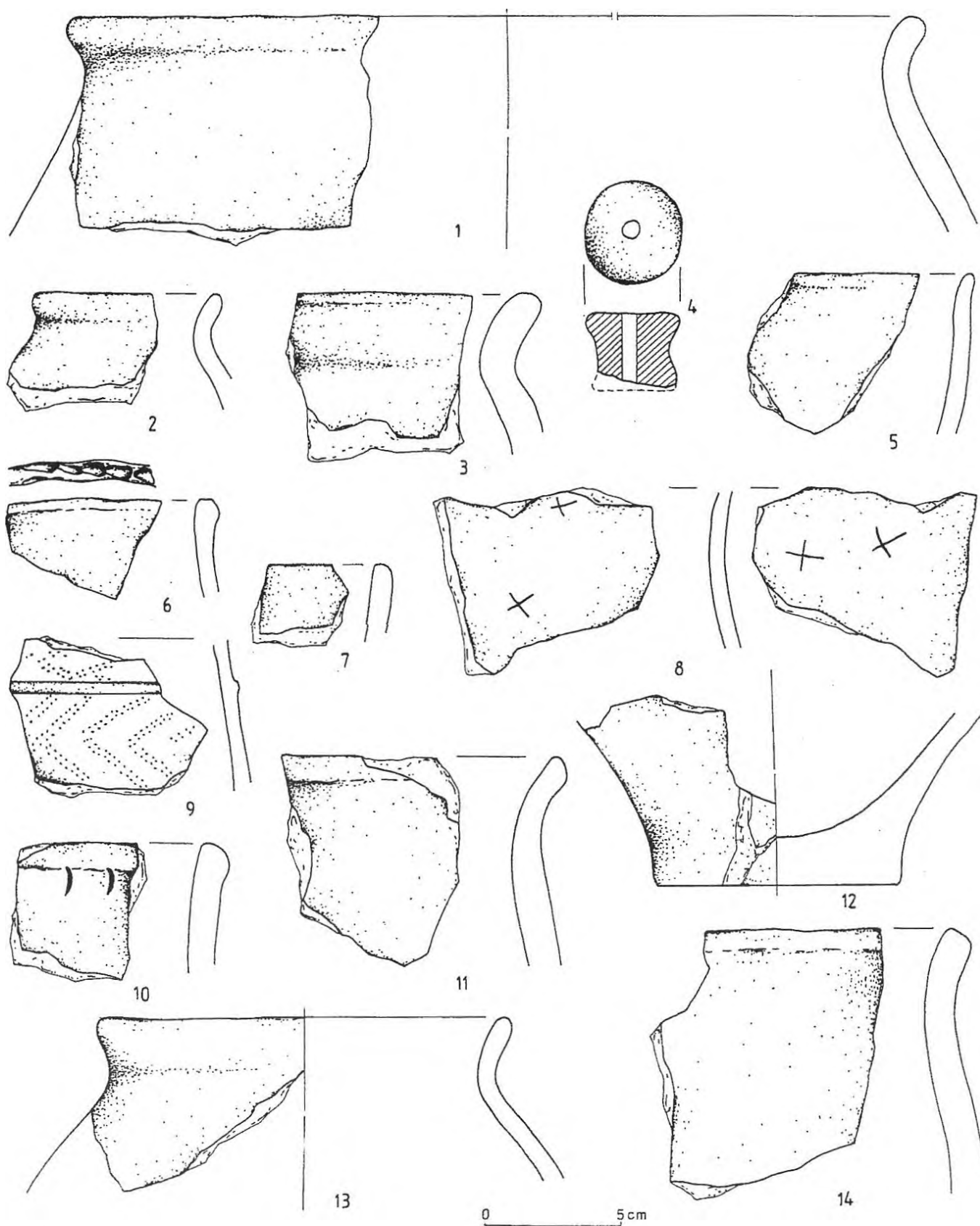
Табл. XIII. Отаlež, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 20 (1–5) и объекта 23 (6–19)

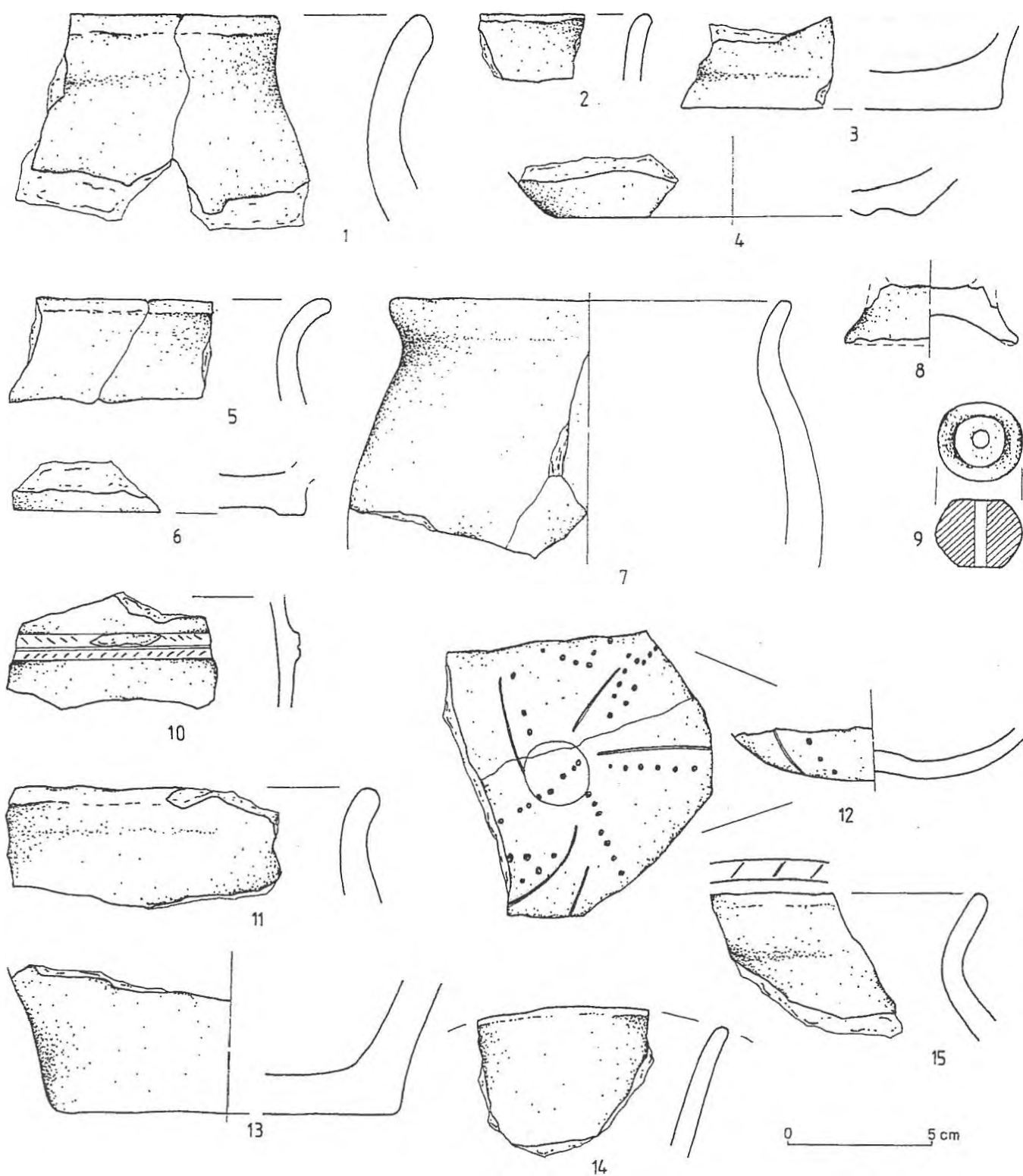
Tabl. XIV. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu 23

Taf. XIV. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 23

Табл. XIV. Оталэж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 23

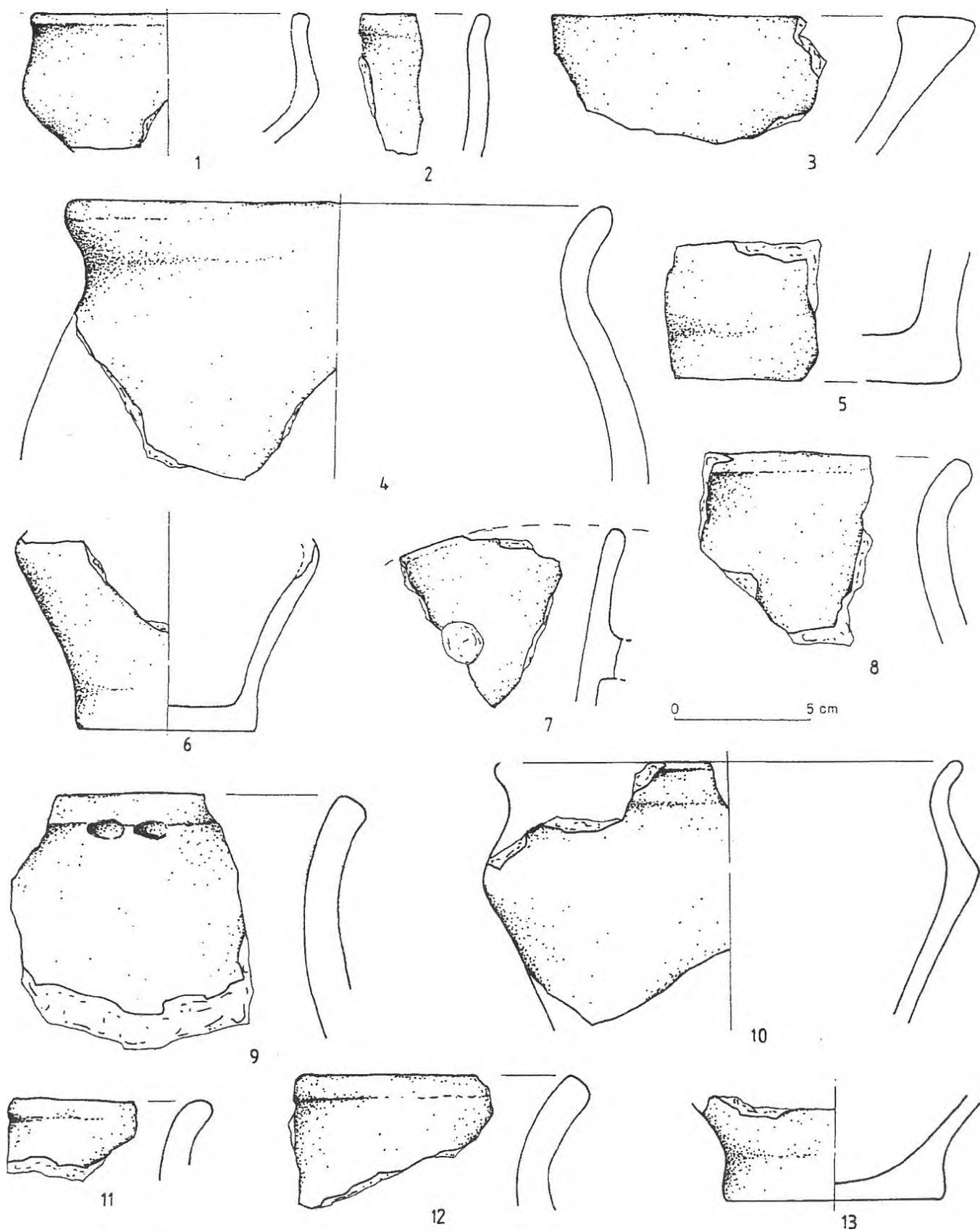
Tabl. XV. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Material zabytkowy z obiektu 23
 Taf. XV. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 23
 Табл. XV. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 23

Tabl. XVI. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu 23

Taf. XVI. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 23

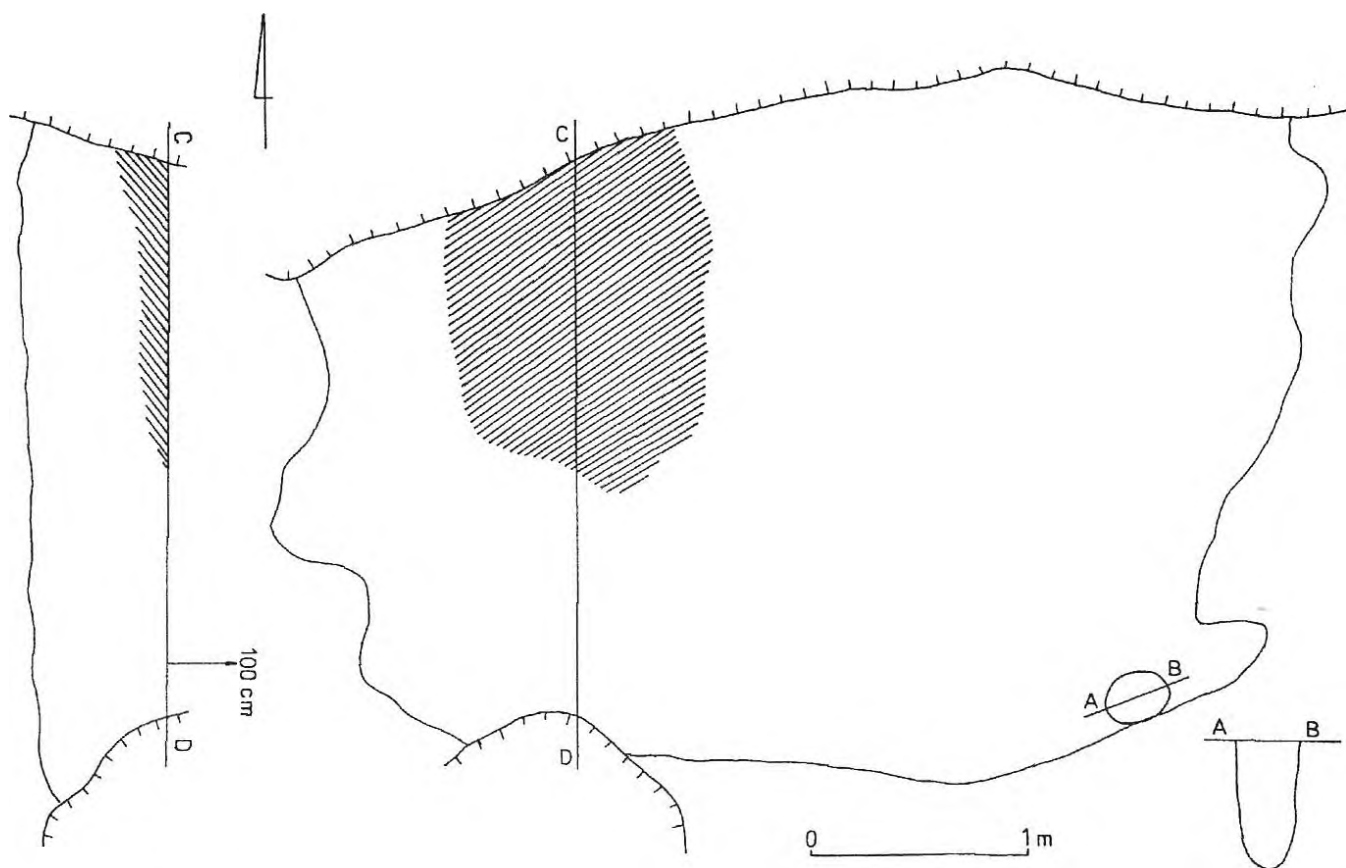
Табл. XVI. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 23

Tabl. XVII. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu 23

Taf. XVII. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten –Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 23

Табл. XVII. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 23

Ryc. 23. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekrój obiektu 25 (oznaczenia jak na ryc. 3)

Abb. 23. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 25. (Bezeichnungen wie auf Abb. 3)

Рис. 23. Оталэж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта 25 (обозначения как на рис. 3)

drobnego tłucznia kamiennego (tabl. XVII, 3). 59. Fragment górnej części esowatego garnka o brunatnych, szorstkich powierzchniach; ślady gładzenia, domieszka miki i tłucznia kamiennego; średnica wylewu: 20 cm (tabl. XVII, 4). 60. Przydenny fragment naczynia; powierzchnia brunatna, szorstka; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XVII, 5). 61. Dolna część naczynia o czernionych, gładkich powierzchniach; domieszka miki i drobnego tłucznia kamiennego (tabl. XVII, 6). 62. Fragment pokrywki ze śladami po uchwycie; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XVII, 7). 63. Fragment brzegowej części naczynia o brunatnych, gładkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XVII, 8). 64. Fragment brzegowej części naczynia z dwoma dołkami palcowymi tuż pod krawędzią; powierzchnie dość gładkie, ale nierówne; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XVII, 9). 65. Fragment wazy o czernionych, błyszczących powierzchniach; domieszka niewielkiej ilości miki i drobnego tłucznia kamiennego; średnica wylewu: 17 cm (tabl. XVII, 10). 66. Fragment brzegu naczynia o gładkich, brunatnych powierzchniach; domieszka drobnego tłucznia kamiennego (tabl. XVII, 11). 67. Fragment brzegu naczynia o brunatnych, gładkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XVII, 12). 68. Przydenny fragment naczynia; dno lekko wydźgnięte; powierzchnie gładkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XVII, 13). 69. 401 fragmentów ceramiki z różnych naczyń lepiących ręcznie, w tym: 29 o czernionych, gładkich powierzchniach i 372 fragmenty ceramiki brunatnej i szarobrunatnej o szorstkich powierzchniach.

Obiekt 24 (ryc. 23)

Wystąpił on w północno-zachodnim narożniku ćwiartki A ara 105. Było to półkoliste zaciemnienie o długości około 2,00 m. Druga część obiektu nie została odsłonięta i przebadana. W dokumentacji rysunkowej brak jest profili tej części ćwiartki. Z dziennika badań wiadomo, że obiekt kończył się na głębokości 1,60 m od powierzchni, a „ciemne” wypełnisko zawierało węgle drzewne i pojedyncze fragmenty ceramiki.

Inwentarz:

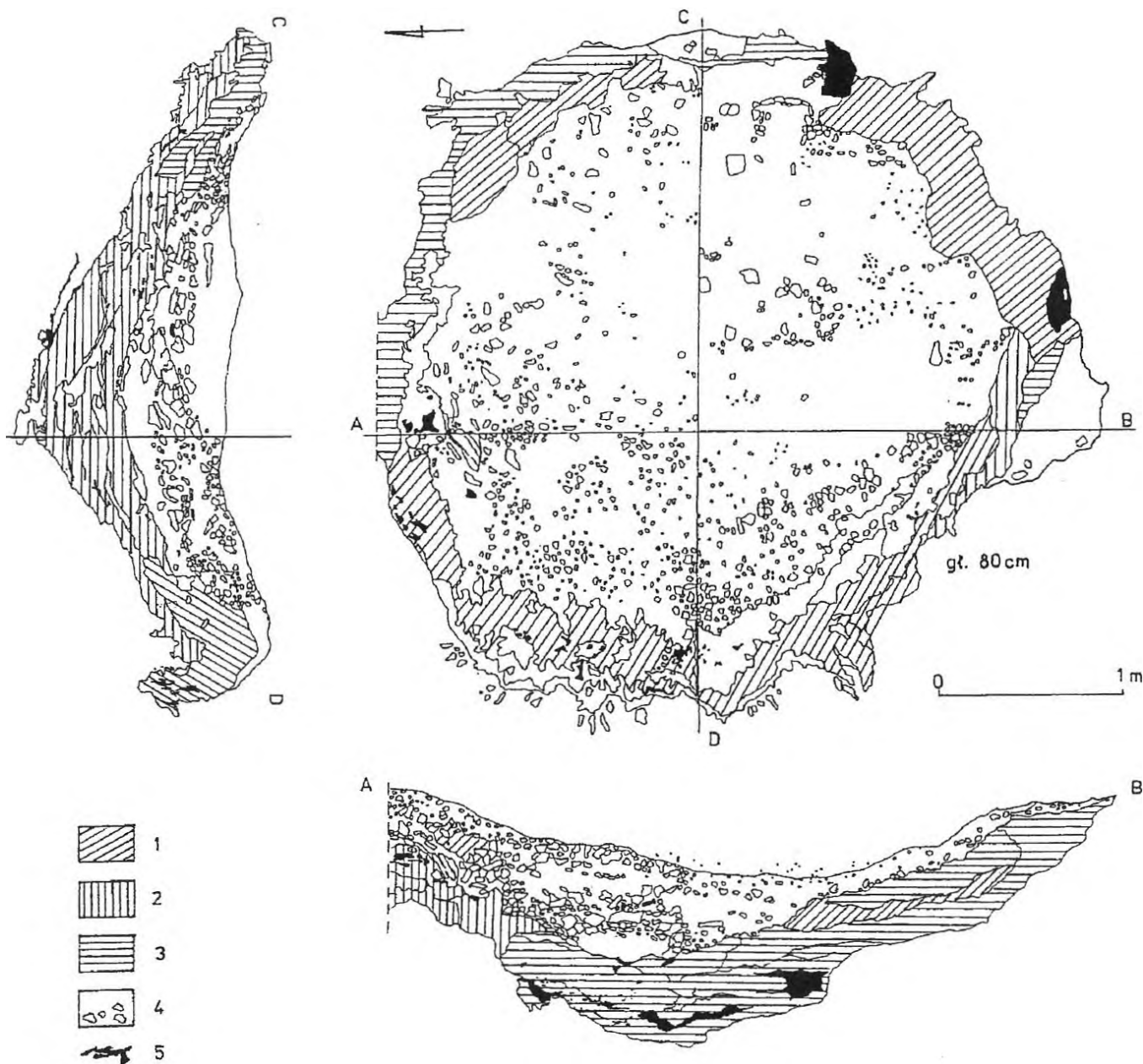
1. 6 drobnych, małocharakterystycznych fragmentów naczyń o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka dość dużej ilości tłucznia kamiennego i ceramicznego.

Obiekt 25 (ryc. 24)

Był on w znacznej części zniszczony. Zachowana część, na głębokości 1,00 m miała owalny kształt (około 4,40 x 3,00 m). Jedyne cięcie profilowe jakie wykonano, pozwoliło uchwycić miąższość wypełniska, która w tym miejscu wynosiła 0,60 m. Ciemnobrunatna ziemia zalegająca w obiekcie, w części środkowej przechodziła w intensywnie czarną, tłustą. Wystąpił tu węgiel drzewny, polepa i przepalone kamienie bez wyraźnego układu. Z tej warstwy pochodzi też większość materiału zabytkowego.

Inwentarz:

1. Dwustożkowaty przęślik gliniany z wklęsnięciami przy biegunach; powierzchnia brunatna, gładka; brak intencjonalnej domieszki; średnica: 3,6 cm, wysokość: 2,8 cm (tabl. XVIII, 7). 2. Fragment przęślika glinianego, dwustożkowatego; powierzchnia brunatna, lekko szorstka; domieszka tłucznia ceramicznego; średnica: 4 cm, wysokość: 1,8 cm (tabl. XVIII, 16). 3. Fragment naczynia szklane-

Ryc. 24. Otalęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Rzut poziomy i przekroje obiektu 26: 1 – warstwa czarnej ziemi ze śladami spalenizny, 2 – warstwa brunatnoszarej ziemi z popiołem, 3 – warstwa silnie rozdrobnionej polepy i gliny, 4 – warstwa ceglastobrunatna z dużymi bryłami polepy, 5 – warstwa spalenizny

Abb. 24. Otalęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Grundriß und Profile des Objekts 26: 1 – Schicht schwarzer Erde mit Verbrennungsspuren, 2 – Schicht brauner Erde mit Asche, 3 – Schicht stark zerstückelter gebrannter Lehm mit Ton, 4 – ziegelbraune Schicht mit großen Bekleibungsklumpen, 5 – Verbrennungsschicht

Рис. 24. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. План и разрез объекта 26: 1 – слой черной земли со следами гари, 2 – слой серо-бурой земли с золой, 3 – слой измельченной обмазки и глины, 4 – буро-кирпичистый слой с большими кусками обмазки, 5 – слой гари

go z nakładanym ornamentem; szkło bezbarwne, przezroczyste, ornament o barwie mlecznobiałej z niebieskawym odcieniem (tabl. XIX, 16). 4. Fragment górnej części garnka o esowatym profilu; powierzchnie ceglastobrunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 18 cm (tabl. XVIII, 1). 5. Fragment brzegu naczynia o pogrubionej krawędzi; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka dużej ilości grubego tłucznia kamiennego (tabl. XVIII, 2). 6. Fragment brzegu naczynia o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XVIII, 3). 7. Fragment górnej czę-

ści naczynia z brzegiem zagiętym do środka; powierzchnie czernione, matowe; brak śladów wyraźnej domieszki (tabl. XVIII, 4). 8. Fragment przydennej części naczynia o prostym dnie; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XVIII, 5). 9. Fragment górnej części naczynia o esowatym profilu; powierzchnie czarne, nierówne; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 8 cm (tabl. XVIII, 6). 10. Fragment dolnej części naczynia z wyodrębnionym dnem; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka dużej ilości miki; średnica dna: 9 cm (tabl. XVIII, 8). 11. Fragment naczyn-

nia z ukośną linią rytą; powierzchnie czernione, matowe; brak śladów domieszki (tabl. XVIII, 9). 12. Fragment naczynia z dwoma dolkami palcowymi; powierzchnie jasnobrunatne, gładkie; domieszka tłucznia ceramicznego (tabl. XVIII, 10). 13. Fragment brzegowej części naczynia o czernionych, błyszczących powierzchniach; domieszka miki (tabl. XVIII, 11). 14. Fragment brzegowej części naczynia o brunatnoszarych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego (tabl. XVIII, 12). 15. Fragment lekko wyodrębnionego dna naczynia o czernionych, matowych powierzchniach; domieszka dużej ilości miki oraz drobnego tłucznia kamiennego (tabl. XVIII, 13). 16. Dolna część naczynia z lekko wyodrębnionym dnem; powierzchnie brunatne, gładkie, niewielka ilość domieszki drobnego tłucznia kamiennego; średnica dna: 8 cm (tabl. XVIII, 14). 17. Fragment małego naczynia o półkulistym (?) dnie i prostym brzegu; powierzchnie brunatne, szorstkie; widoczne ślady ugniatania; domieszka miki i drobnego tłucznia kamiennego; średnica wylewu: 5,2 cm, wysokość: około 4,6 cm (tabl. XVIII, 15). 18. Dolna część naczynia z wyodrębnionym, lekko pierścieniowatym dnem; powierzchnie ceglasterobrunatne, szorstkie; domieszka drobnego tłucznia ceramicznego i dużej ilości miki; średnica dna: 9 cm (tabl. XIX, 1). 19. 3 fragmenty brzegowych części naczyń o brunatnych i ciemnobrunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XIX, 2, 4, 5). 20. Fragment prostego dna naczynia o czarnych, szorstkich powierzchniach; domieszka dużej ilości drobnego tłucznia kamiennego i miki (tabl. XIX, 3). 21. Fragment górnej części naczynia o esowatym profilu; powierzchnie ciemnobrunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego; średnica wylewu: 12,6 cm (tabl. XIX, 6). 22. Fragment naczynia z rzędem dołków paznokciowych; powierzchnie ceglasterobrunatne, szorstkie; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego i miki (tabl. XIX, 7). 23. Fragment dolnej części naczynia z prostym dnem; powierzchnie szarobrunatne, gładkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego i ceramicznego; średnica dna: 9,4 cm (tabl. XIX, 8). 24. Fragment górnej części naczynia o brunatnoceglasytch, szorstkich powierzchniach; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 22 cm (tabl. XIX, 9). 25. Fragment brzegowej części naczynia o brunatnych, gładkich powierzchniach; domieszka grubych ziaren tłucznia, wystających ponad powierzchnię (tabl. XIX, 10). 26. Fragment naczynia z dwoma dolkami palcowymi; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XIX, 11). 27. Fragment pierścieniowatego dna; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka miki i tłucznia kamiennego (tabl. XIX, 12). 28. Fragment górnej części naczynia silnie profilowanego; załom brzośca podkreślony linią rytą; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka miki (tabl. XIX, 13). 29. Fragment przydennej części naczynia z wyodrębnionym dnem; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka miki i tłucznia kamiennego (tabl. XIX, 14). 30. Fragment górnej części naczynia grubościennego o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. XIX, 15). 31. 311 fragmentów ceramiki z różnych naczyń, w tym: 1 fragment ceramiki toczonej, siwej i 310 fragmentów ceramiki lepionej (15 fragmentów o czernionych, gładkich powierzchniach i 295 o powierzchniach brunatnych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich).

Obiekt 26 (ryc. 24)

Na głębokości 0,80 m rysował się jako regularne koło o średnicy ok. 2,60 m. Północna część obiektu została zniszczona. Lejkowate wypełnisko o maksymalnej miąższości 0,80 m, stanowiła polepa o różnym stopniu przepalenia. Na obrzeżach była to prawie lita warstwa, przechodząca w części centralnej obiektu w rumosz zalegający w ciemnobrunatnej ziemi. Niższe warstwy przesycone były węglem drzewnym, popiołem i kawałkami polepy. Na wielu fragmentach

przypalanej gliny zaobserwowano ślady obmazywania i wygładzania palcami, odciski konstrukcji drewnianych i plecionki. Niektóre kawałki polepy, poddane działaniu bardzo wysokiej temperatury mają strukturę przypominającą pumeks i barwę od ceglastej, przez szarą do prawie czarnej.

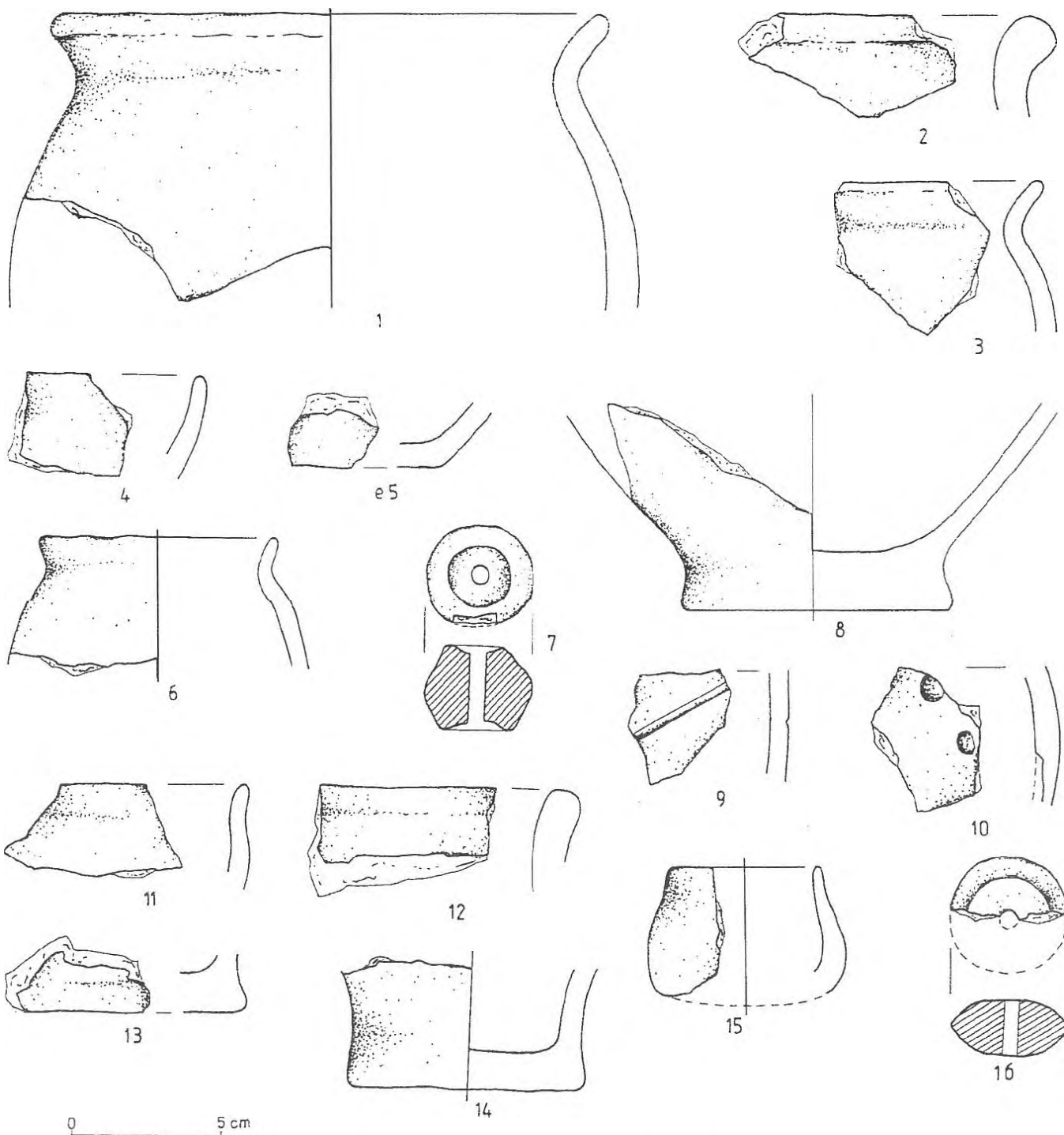
Inwentarz:

1. Fragment misy z półkulistym dnem, ze śladami ornamentu w postaci promieniście ułożonych linii rytch; na granicy przejścia szyjki w brzusiec poziome żeberko plastyczne z ukośnymi nacięciami; powierzchnie brunatne, bardzo gładkie; brak śladów wyraźnej domieszki; średnica wylewu: 18 cm, wysokość: 6 cm (tabl. XX, 1). 2. Fragment górnej części naczynia z taśmowatym uchem; powierzchnie czernione, matowe; domieszka niewielkiej ilości drobnego tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XX, 2). 3. 36 fragmentów ceramiki lepionej, w tym 2 fragmenty o powierzchniach czernionych, gładkich i 34 fragmenty szarobrunatne i brunatne, szorstkie i gładkie.

MATERIAŁ LUŻNY I Z WARSTWY KULTUROWEJ

Powierzchnia

1. Fragment brzegu naczynia o gładkich, brunatnych powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XX, 3). 2. Fragment brzegu naczynia; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego; ślady wtórnego przepalenia (tabl. XX, 4). 3. Fragment górnej części naczynia o lejkowatym kształcie; powierzchnie brunatne, gładkie z nierównościami; domieszka małej ilości tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 20 cm (tabl. XX, 5). 4. 2 fragmenty brzegów naczyń wtórnie przepalonych (tabl. XX, 6, 8). 5. Fragment górnej części garnka o esowatym profilu; na górnej części brzośca poziomy rząd dołków palcowych; powierzchnie szarobrunatne, dość szorstkie przez wystającą na powierzchnię domieszkę tłucznia kamiennego; średnica wylewu: 28,4 cm (tabl. XX, 7). 6. Fragment górnej części naczynia o prawie prostym brzegu; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego; ślady wtórnego przepalenia (tabl. XX, 9). 7. Wtórnie przepalony fragment naczynia z dwoma dolkami palcowymi (tabl. XX, 10). 8. Fragment górnej części naczynia o esowatym profilu; powierzchnie jasnobrunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego oraz miki; średnica wylewu: 20 cm (tabl. XXI, 1). 9. Fragment brzegu naczynia o tej samej technologii (tabl. XXI, 2). 10. Fragment naczynia z dwoma dolkami palcowymi; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka niewielkiej ilości drobnego tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXI, 3). 11. Fragment kubka o doniczkowatym kształcie ze śladami po wałeczkowatym uchu; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka grubych ziaren tłucznia kamiennego; ślady wtórnego przepalenia; średnica wylewu: 16 cm, dna: 7,8 cm, wysokość: 7,4 cm (tabl. XXI, 4). 12. Fragment brzegu naczynia o brunatnych, bardzo nierównych ale gładkich powierzchniach; domieszka niewielkiej ilości grubego tłucznia kamiennego (tabl. XXI, 5). 13. Fragment brzegu naczynia o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXI, 6). 14. Fragment brzegu naczynia o jasnobrunatnych, gładkich powierzchniach; domieszka niewielkiej ilości tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXI, 7). 15. Fragment przydennej części naczynia o prostym dnie, powierzchnie szarobrunatne, zewnętrzna chropowata; domieszka tłucznia kamiennego (tabl. XXI, 8). 6. Fragment górnej części naczynia o prostym brzegu; powierzchnie szarobrunatne, gładkie; domieszka niewielkiej ilości drobnego tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XXI, 9). 17. Fragment górnej części naczynia o esowatym profilu; powierzchnie szaroczarne, szorstkie; domieszka miki i tłucznia ka-

Tabl. XVIII. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu 25

Taf. XVIII. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 25

Табл. XVIII. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 25

miennego; ślady wtórnego przepalenia; średnica wylewu: 21,2 cm (tabl. XXI, 10). 18. Fragment górnej części naczynia o mocno wydętym brzusku; powierzchnie brunatne, bardzo szorstkie przez wystającą domieszkę drobnego tłucznia kamiennego i miki (tabl. XXI, 11). 19. Fragment górnej części naczynia o łagodnie esowatym profilu; powierzchnie szarobrunatne, bardzo szorstkie; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 26 cm (tabl. XXII, 1). 20. 2 fragmenty brzegów naczyń o brunatnych, dość szorstkich powierzchniach; domieszka

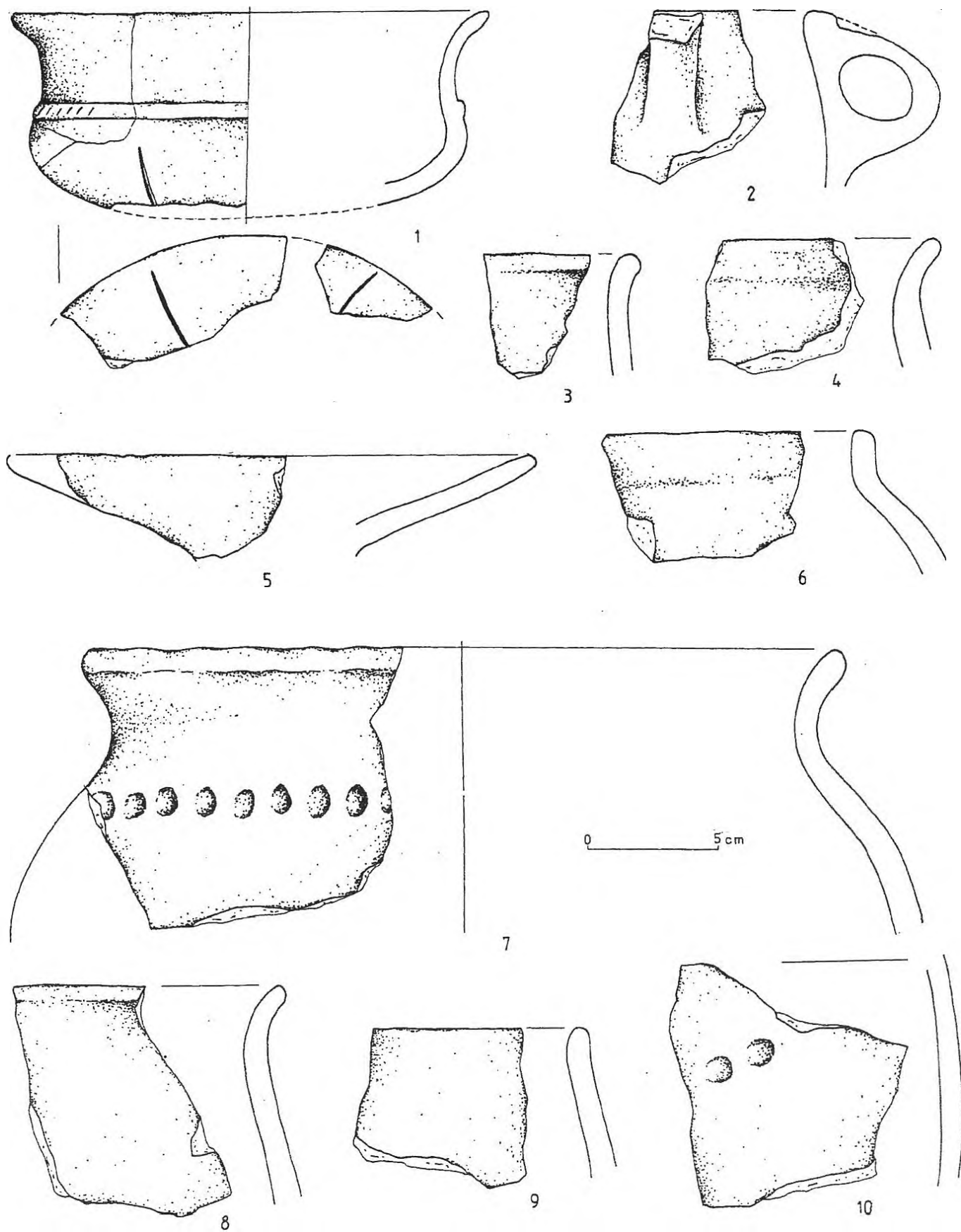
tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XXII, 2, 3). 21. Fragment górnej części naczynia o lejkowatej formie; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka niewielkiej ilości drobnego tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XXII, 4). 22. Fragment półkulistej, wtórnie przepalanej miseczki; średnica wylewu: 10,2 cm (tabl. XXII, 5). 23. 103 fragmenty ceramiki lepionej w rękach, w tym: 1 fragment o czernionych, gładkich powierzchniach i 102 o powierzchniach brunatnych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich.

Tabl. XIX. Otalęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu 25

Taf. XIX. Otalęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 25

Табл. XIX. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 25

Tabl. XX. Otalęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z obiektu 26 (1, 2) i z powierzchni (3–5)

Taf. XX. Otalęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt 26 (1, 2) und von der Oberfläche (3–5)

Табл. XX. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта 26 (1, 2) и подъемный материал (3–5)

Ar 1

1. 16 drobnych, małocharakterystycznych fragmentów naczyń o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego. 2. 6 fragmentów naczyń o ceglastobrunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki.

Ar 8

1. Fragment brzegu naczynia o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka miki, tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XXII, 6). 2. Fragment brzegu naczynia; powierzchnie ceglastobrunatne, gładkie; domieszka miki i tłucznia kamiennego (tabl. XXII, 7). 3. Fragment brzegu naczynia z dwoma płytkimi dołkami palcowymi tuż pod krawędzią; powierzchnie szarobrunatne, gładkie; domieszka grubych ziaren tłucznia, które wystają na powierzchnię (tabl. XXII, 8). 4. Fragment przydennej części naczynia o prostym dnie; powierzchnie jasnobrunatne, bardzo szorstkie; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXII, 9). 5. Fragment naczynia z poziomym żeberkiem plastycznym, ograniczonym z obydwu stron liniami rytymi; powierzchnie czernione, matowe; domieszka niewielkiej ilości miki (tabl. XXII, 10). 6. Fragment naczynia z odciskami ziaren pszenicy (?); powierzchnie ceglaste, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego (tabl. XXII, 11). 7. Mały fragment naczynia z dwoma dołkami palcowymi; powierzchnie brunatnoceglaste, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. XXII, 12). 8. Fragment brzegu naczynia o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXII, 13). 9. Mały fragment naczynia z dwiema równoległymi liniami rytymi; powierzchnie czernione, matowe; brak śladów domieszki (tabl. XXII, 14). 10. 2 fragmenty różnych naczyń o brunatnych, lekko szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XXIII, 1, 2). 11. 209 fragmentów naczyń lepionych ręcznie, w tym 11 o powierzchniach czernionych, gładkich i 198 o powierzchniach brunatnych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich.

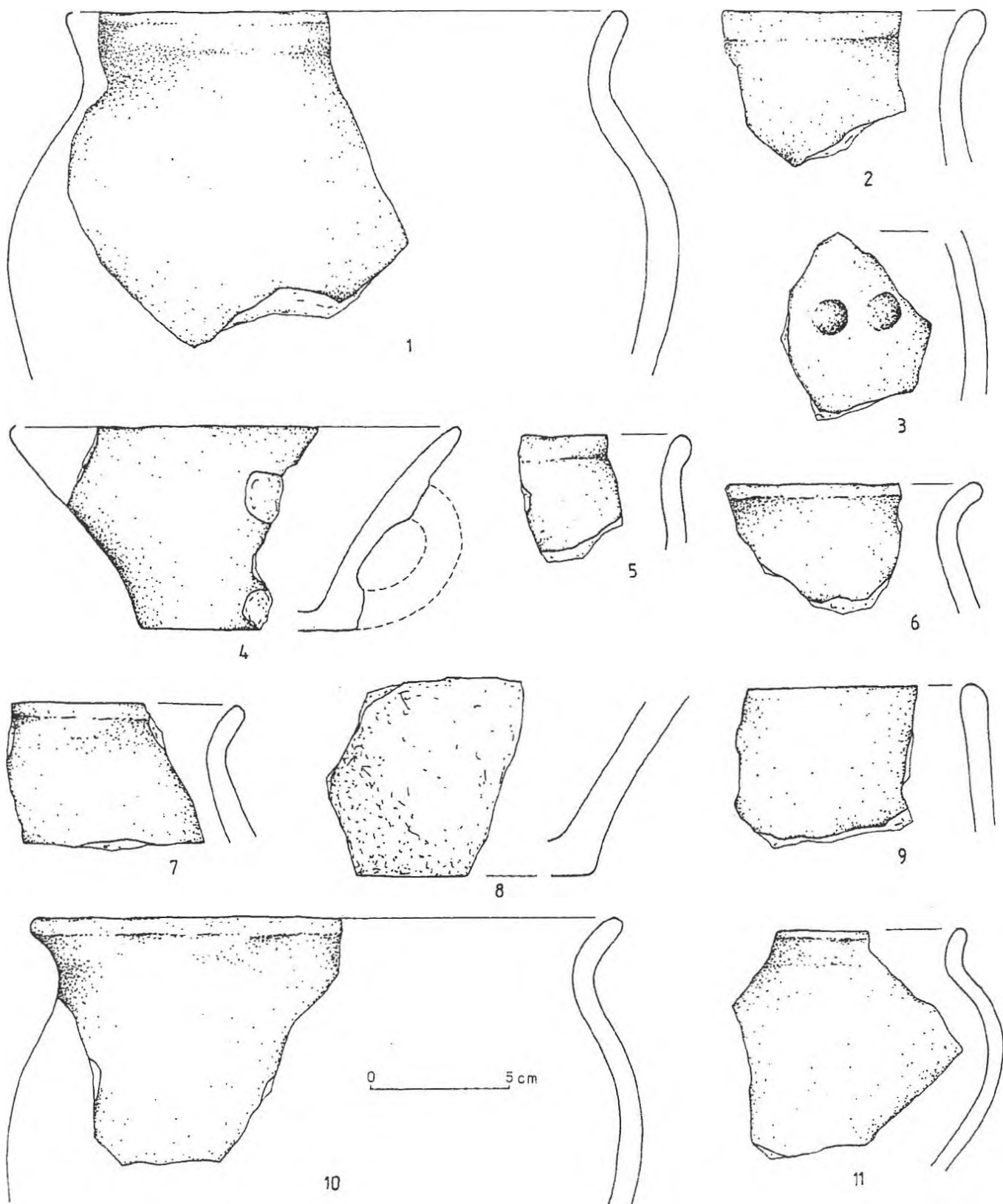
Ar 9

1. Klucz żelazny z jednym końcem zagiętym w kształcie litery „U”, drugi zwinięty jest w uszko, przez które przeciągnięto kółko; długość: około 16 cm; średnica kółka: 2 cm (tabl. XXIV, 4). 2. Fragment górnej części naczynia o esowatym profilu; na największej wydętości brzuśca znajduje się guzek plastyczny z dwoma dołkami palcowymi; powierzchnia brunatna, szorstka; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXIII, 3). 3. Fragment dna naczynia uformowanego w niewielką stopkę; powierzchnie jasnobrunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXIII, 4). 4. Fragment brzegu naczynia o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka drobnego tłucznia kamiennego i miki (tabl. XXIII, 5). 5. Fragment naczynia ze śladami pionowych linii rytých; powierzchnie jasnobrunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXIII, 6). 6. Fragment brzegowej części naczynia z dwoma dołkami palcowymi pod krawędzią; powierzchnie ceglastobrunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego, który wystaje na powierzchnię (tabl. XXIII, 7). 7. Fragment brzegu o jasnobrunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka dużej ilości drobnego tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XXIII, 8). 8. 2 fragmenty brzegów różnych naczyń; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego i miki (tabl. XXIII, 9, 10). 9. Fragment górnej części naczynia o prostym brzegu; powierzchnie ceglaste, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego (tabl. XXIII, 11). 10. Fragment górnej części naczynia o dwustożkowatym brzuścu; powierzchnie brunatne, bardzo nierówne, widoczne ślady ugniatania; domieszka tłucznia kamiennego (tabl. XXIII, 12). 11. 2 fragmenty różnych naczyń o brunatnych, szorstkich po-

wierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego oraz miki (tabl. XXIII, 13, 14). 12. Fragment przydennej części naczynia o prostym dnie; powierzchnie ceglastobrunatne, zewnętrzna chropowata; duża ilość domieszki tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXIII, 15). 13. Fragment ucha w formie spłaszczonego walka, wygiętego kolankowato; powierzchnie jasnobrunatne, szorstkie; domieszka małej ilości tłucznia kamiennego (tabl. XXIII, 16). 14. Fragment brzegu naczynia o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXIII, 17). 15. Mały fragment naczynia z poziomym żeberkiem plastycznym, ograniczonym dwiema liniami rytymi i pasem delikatnych dołków; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka niewielkiej ilości piasku (?; tabl. XXIII, 18). 16. Fragment brzegu naczynia o tej samej technologii (tabl. XXIII, 19). 17. Fragment naczynia z pionowymi liniami rytymi; powierzchnie szarobrunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXIII, 20). 18. Fragment górnej części naczynia o lekko esowatym profilu; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego; średnica wylewu: 7,6 cm (tabl. XXIV, 1). 19. Fragment przydennej części naczynia o prostym dnie; powierzchnie czernione, matowe; domieszka miki (tabl. XXIV, 2). 20. Fragment brzegu naczynia o zbliżonej technologii (tabl. XXIV, 3). 21. Fragment naczynia z odciskami paznokciowymi; powierzchnie ceglaste, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXIV, 5). 22. Fragment małego, miseczkowatego (?) naczynka o brunatnych, gładkich, ale nierównych powierzchniach; domieszka niewielkiej ilości drobnego tłucznia kamiennego (tabl. XXIV, 6). 23. Fragment naczynia z ornamentem poziomych linii rytých, przedzielonych rzędami nakłuc-doleczków; powierzchnie czernione, matowe; domieszka piasku (tabl. XXIV, 7). 24. Fragment naczynia pokryty krzyżującymi się liniami rytymi, tworzącymi nieregularną kratkę; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXIV, 8). 25. Fragment nóżki naczynia; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka miki; średnica nóżki: 10 cm (tabl. XXIV, 9). 26. Fragment przydennej części naczynia z silnie wyodrębnionym dnem; powierzchnie brunatne, lekko szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XXIV, 10). 27. Fragment brzegu naczynia; powierzchnie brunatne, dość gładkie; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. XXIV, 11). 28. Fragment przydennej części naczynia z wyodrębnionym dnem; powierzchnie ceglaste, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXIV, 12). 29. Fragment naczynia z ornamentem krzyżujących się linii rytých; powierzchnie jasnobrunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXIV, 13). 30. Fragment naczynia z ornamentem dwóch linii rytých, podzielonych rzędem kropek-doleczków; powierzchnie czernione, matowe; brak śladów domieszki (tabl. XXIV, 14). 31. Fragment górnej części starannie wykonanego, silnie profilowanego naczynia; największa wydętość brzuśca podkreślona poziomą linią rytą, poniżej ślady trzech pionowych żłobków; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka miki; średnica wylewu: 11 cm (tabl. XXIV, 15). 32. 755 fragmentów ceramiki z różnych naczyń lepionych ręcznie, w tym: 46 fragmentów o czernionych, gładkich powierzchniach i 709 fragmentów o powierzchniach brunatnych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich.

Ar 17

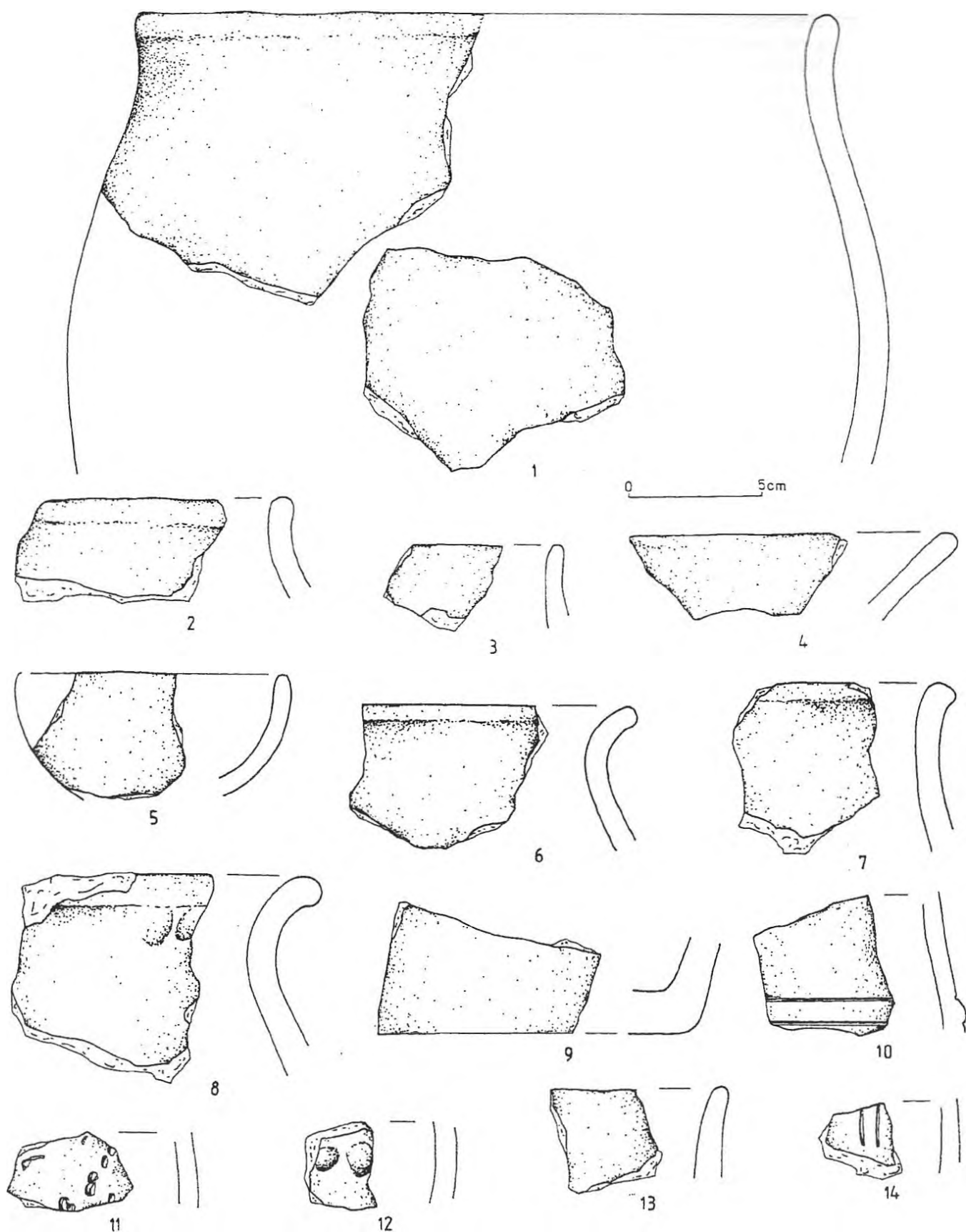
1. Fragment bliżej nieokreślonego pręta żelaznego o czworokątnym przekroju; długość: 6,2 cm (tabl. XXVII, 5). 2. Fragment blachy żelaznej, silnie skorodowanej; wymiary: 3 x 5 cm (tabl. XXVII, 6). 3. Fragment górnej części naczynia ze śladem po uchu na największej wydętości brzuśca; fragment wtórnie przepalony, nierówny (tabl. XXIV, 16). 4. Fragment przydennej części naczynia z lekko wyodrębnionym dnem; powierzchnie ceglastobrunatne, gładkie;

Tabl. XXI. Otalęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z powierzchni

Taf. XXI. Otalęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial von der Oberfläche

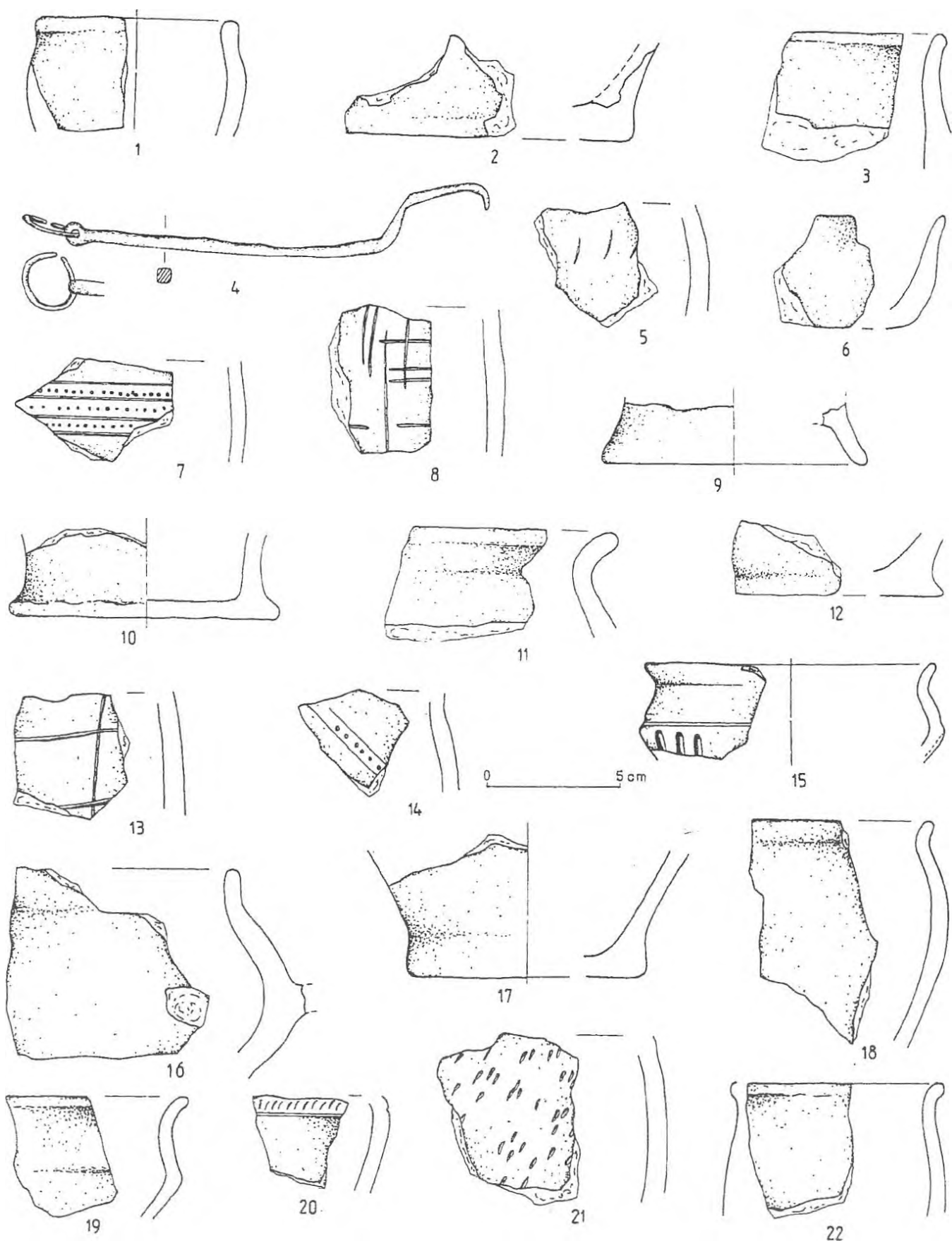
Табл. XXI. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Подъемный материал

Tabl. XXII. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z powierzchni (1-5) i z ara 8 (6-14)

Taf. XXII. Otałęż, Fundst. 1, Kreis Mielec, Vorkarpaten -Wojewodschaft. Fundmaterial von der Oberfläche (1-5) und vom 8. Ar (6-14)

Табл. XXII. Ота́лэж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Подъемный материал (1-5) и из ара 8 (6-14)

Tabl. XXIV. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z ara 9 (1–15) i ara 17 (16–22)
 Taf. XXIV. Otałęż, Fundst. 1. Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial vom 9. Ar (1–15) und Vom 17. Ar (16–22)
 Табл. XXIV. Оталэж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из ара 9 (1–15) и ара 17 (16–22)

domieszka niewielkiej ilości bardzo drobnego tłucznia ceramicznego; średnica dna: 9 cm (tabl. XXIV, 17). 5. Fragment brzegu naczynia o jasnobrunatnych, gładkich powierzchniach; ślady wtórnego przepalenia (tabl. XXIV, 18). 6. Fragment górnej części naczynia o dwustożkowatym brzuścu; powierzchnia brązowa, błyszcząca; domieszka drobnego tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXIV, 19). 7. Mały fragment naczynia z poziomą linią rytą, poniżej rząd ukośnych, krótkich nacięć; powierzchnie czernione, matowe; domieszka dużej ilości drobnego tłucznia kamiennego i miki (tabl. XXIV, 20). 8. Fragment naczynia z ornamentem trójkątnych odcisków wykonanych stempelkiem; powierzchnie brązowe, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXIV, 21). 9. Fragment górnej części naczynia o lekko esowatym profilu; powierzchnie brązowe, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 8 cm (tabl. XXIV, 22). 10. Fragment górnej części naczynia z brzegiem nachylonym ku środkowi; wtórnie przepalony; średnica wylewu: około 18 cm (tabl. XXV, 1). 11. Fragment brzegu naczynia dość silnie przepalonego (tabl. XXV, 2). 12. Fragmenty zrekonstruowanej, silnie profilowanej wazy o czernionych, błyszczących powierzchniach; domieszka niewielkiej ilości bardzo drobnego tłucznia kamiennego lub piasku oraz miki; średnica wylewu: 20 cm, dna: 7,8 cm, wysokość: 17,2 cm (tabl. XXV, 3). 13. Fragment górnej części naczynia z lekko wywiniętym brzegiem; górna część brzuśca pokryta motywem dwóch równoległych linii rytých, przedzielonych linią falistą, powierzchnie jasnobrunatne, szorstkie; domieszka niewielkiej ilości drobnego tłucznia kamiennego i ceramicznego oraz miki (tabl. XXV, 4). 14. Fragment górnej części naczynia z krawędzią pokrytą ukośnymi nacięciami; powierzchnie jasnobrunatne, szorstkie; domieszka drobnego tłucznia z pojedynczymi, bardzo grubymi ziarnami (tabl. XXV, 5). 15. Fragment naczynia z dwoma szerokimi, płytkimi żłobkami; powierzchnie czarne, gładkie; domieszka dużej ilości drobnego tłucznia kamiennego i miki (tabl. XXV, 6). 16. Fragment górnej części naczynia o prawie prostym brzegu; powierzchnie ceglastobrunatne, szorstkie; domieszka piasku (tabl. XXV, 7). 17. Mały fragment naczynia z rzędem dołków palcowych; powierzchnie jasnobrunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXV, 8). 18. Fragment górnej części naczynia o lejkowatej formie; wtórnie przepalony; średnica wylewu: 22,2 cm (tabl. XXVI, 9). 19. Mały fragment naczynia z poziomą linią rytą; powierzchnie czernione, matowe; brak domieszki (tabl. XXV, 10). 20. Fragment naczynia z ornamentem dwóch poziomych żłobków, od których odchodzą pionowe linie ryte; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka niewielkiej ilości tłucznia kamiennego i miki (tabl. XXV, 11). 21. Mały fragment naczynia z ornamentem (?) bardzo delikatnych, małych dołków, pokrywających całą powierzchnię; powierzchnie czernione, matowe; domieszka niewielkiej ilości drobnego tłucznia kamiennego (tabl. XXVI, 1). 22. Fragment górnej części naczynia o tulipano- watej formie; powierzchnie brązowe, szorstkie z licznymi śladami ugniatania; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 28 cm (tabl. XXVI, 2). 23. Mały fragment naczynia bądź pokrywy ze śladami po uchwycie; powierzchnie brązowe, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXVI, 3). 24. Fragment naczynia z taśmowatym uchem uniesionym ku górze; powierzchnie brązowe, szorstkie, zewnętrzna pokryta jest czworokątnymi i trójkątnymi odciskami; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego i mniejszej, miki (tabl. XXVI, 4). 25. Przydenne fragment naczynia z prostym dnem; powierzchnie jasnobrunatne, zewnętrzna chropowata, przy dnie gładka; domieszka dużej ilości gruboziarnistego tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXVII, 5). 26. Fragment górnej części cienkościennego naczynia; powierzchnie ceglaste, szorstkie; domieszka miki i drob-

nego tłucznia ceramicznego i kamiennego (tabl. XXVI, 6). 27. Fragment górnej części naczynia o lekko wywiniętym brzegu; powierzchnie brązowe, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. XXVI, 7). 28. Fragment górnej części naczynia o esowatym profilu; powierzchnie brązowe, gładkie ze śladami ugniatania; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 16, 2 cm (tabl. XXVI, 8). 29. 2 fragmenty brzegów o jasnobrunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego, miki i piasku (tabl. XXVI, 9, 10). 30. Mały fragment górnej części naczynia toczzonego na kole; powierzchnie siwe; brak domieszki (tabl. XXVI, 11). 31. Fragment górnej części naczynia o czernionych, matowych powierzchniach; domieszka małej ilości drobnego tłucznia kamiennego i miki; średnica wylewu: 15 cm (tabl. XXVII, 1). 32. Fragment naczynia z ornamentem ukośnych linii rytých, tworzących kratkę; powierzchnie brązowe, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XXVII, 2). 33. Fragment górnej części silnie profilowanego naczynia o czernionych, błyszczących powierzchniach; domieszka niewielkiej ilości tłucznia kamiennego i miki (tabl. XXVII, 3). 34. Przydenne fragment naczynia z prostym dnem; powierzchnie brązowe, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego oraz miki; średnica dna: 11,2 cm (tabl. XXVII, 4). 35. 3 fragmenty górnych części naczyń o różnym stopniu wychylenia krawędzi; powierzchnie jasnobrunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXVII, 7-9). 36. 939 fragmentów ceramiki z różnych naczyń, w tym: 1 fragment ceramiki toczzonej, siwej i 938 fragmentów ceramiki lepięcej ręcznie (74 fragmenty czernione gładkie i 864 fragmenty o powierzchniach brązowych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich).

Ar 18

1. Fragment naczynia o czernionych, błyszczących powierzchniach; brak śladów domieszki. 2. 37 fragmentów naczyń o brązowych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki.

Ar 24

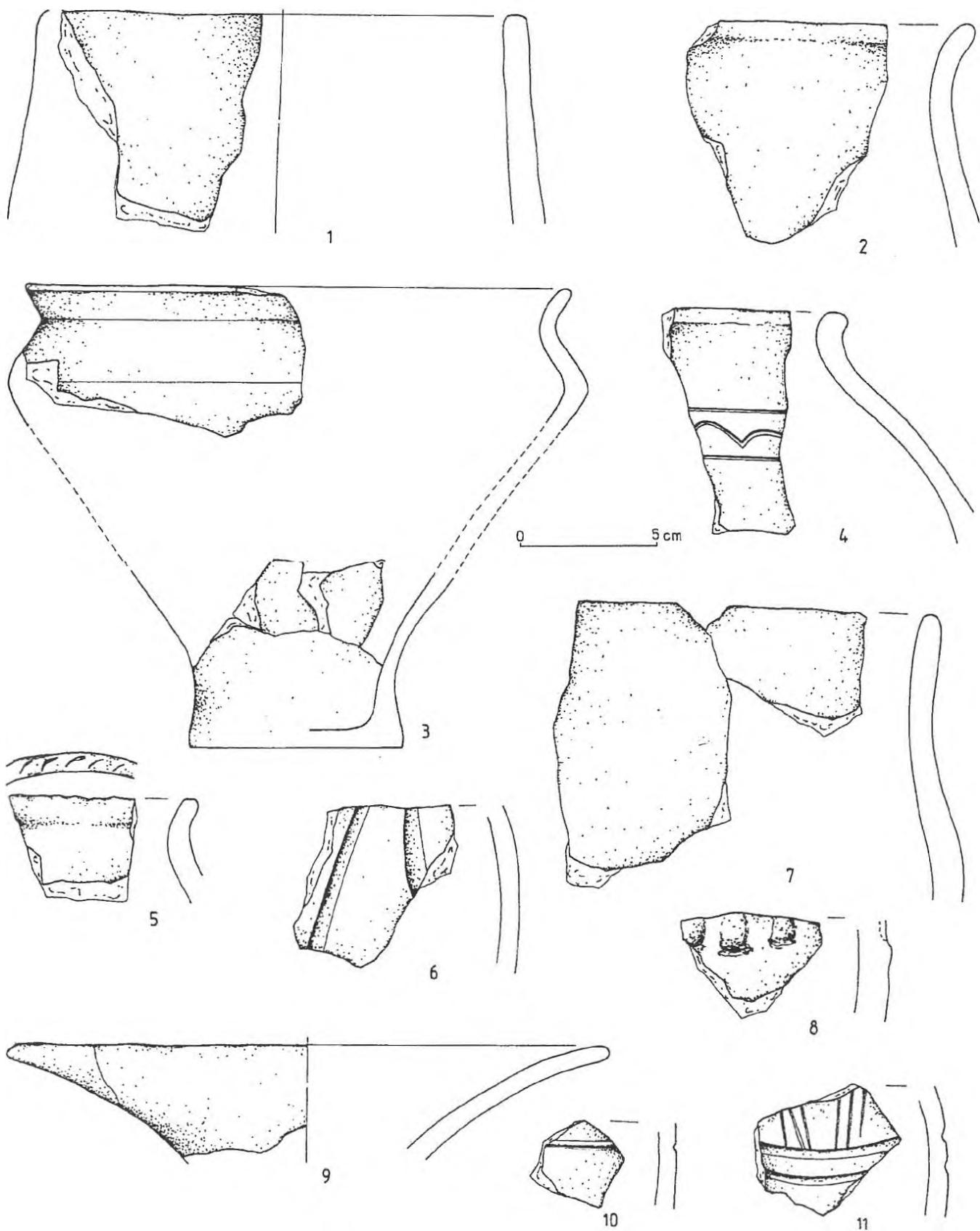
1. Fragment górnej części naczynia o szarobrunatnych, gładkich powierzchniach; domieszka miki i tłucznia kamiennego (tabl. XXVII, 10). 2. Małocharakterystyczny fragment naczynia o brązowych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki.

Ar 38

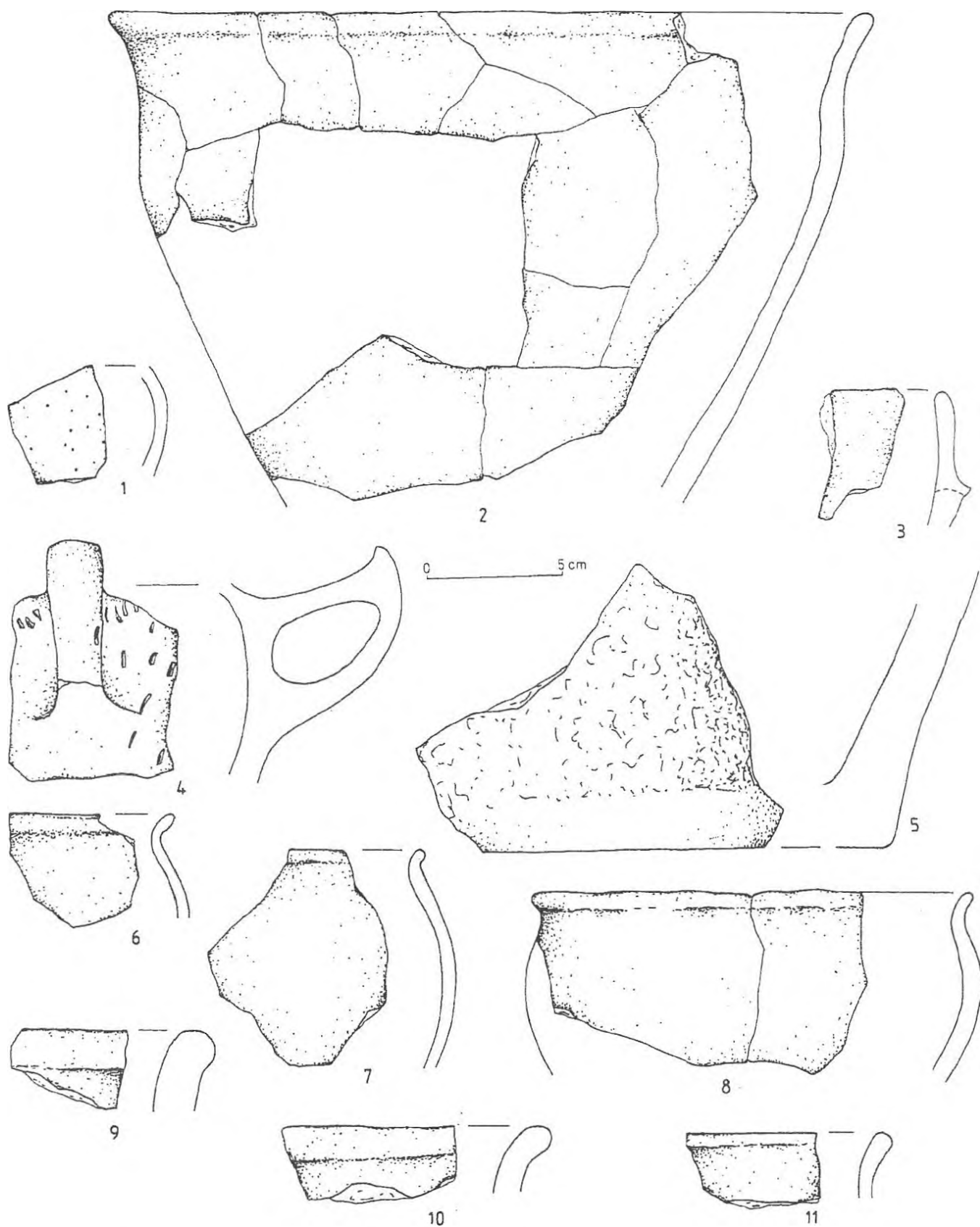
1. Fragment brzegu i 7 fragmentów środkowych części naczyń o brązowych, szorstkich powierzchniach; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki.

Ar 52

1. Fragment przėslika glinianego, dwustożkowatego o ciemnobrunatnej, gładkiej powierzchni; brak domieszki; średnica: 2,6 cm, wysokość: 2,8 cm (tabl. XXVII, 17). 2. Fragment naczynia z ornamentem poziomymi i ukośnymi liniami rytymi; powierzchnia brązowa, szorstka; domieszka dużej ilości drobnego tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXVII, 11). 3. Fragment przydennej części naczynia z pierścieniowato uformowanym dnem; powierzchnie brązowe, szorstkie z wyraźnymi śladami ugniatania; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXVII, 12). 4. Fragment dolnej części naczynia z prostym dnem; powierzchnie brązowe, bardzo gładkie; domieszka miki i drobnego tłucznia kamiennego; średnica dna: 8,8 cm (tabl. XXVII, 13). 5. Fragment naczynia ze stożkowatym guzkiem plastycznym; powierzchnie szarobrunatne, szorstkie, ze śladami wtórnego przepalenia; domieszka tłucznia kamiennego (tabl. XXVII, 14). 6. Fragment naczynia z poziomą linią rytą; powierzchnia ceglastobrunatna, szorstka; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXVII, 15). 7. Fragment górnej części naczynia z nasadą taśmowatego ucha; po-

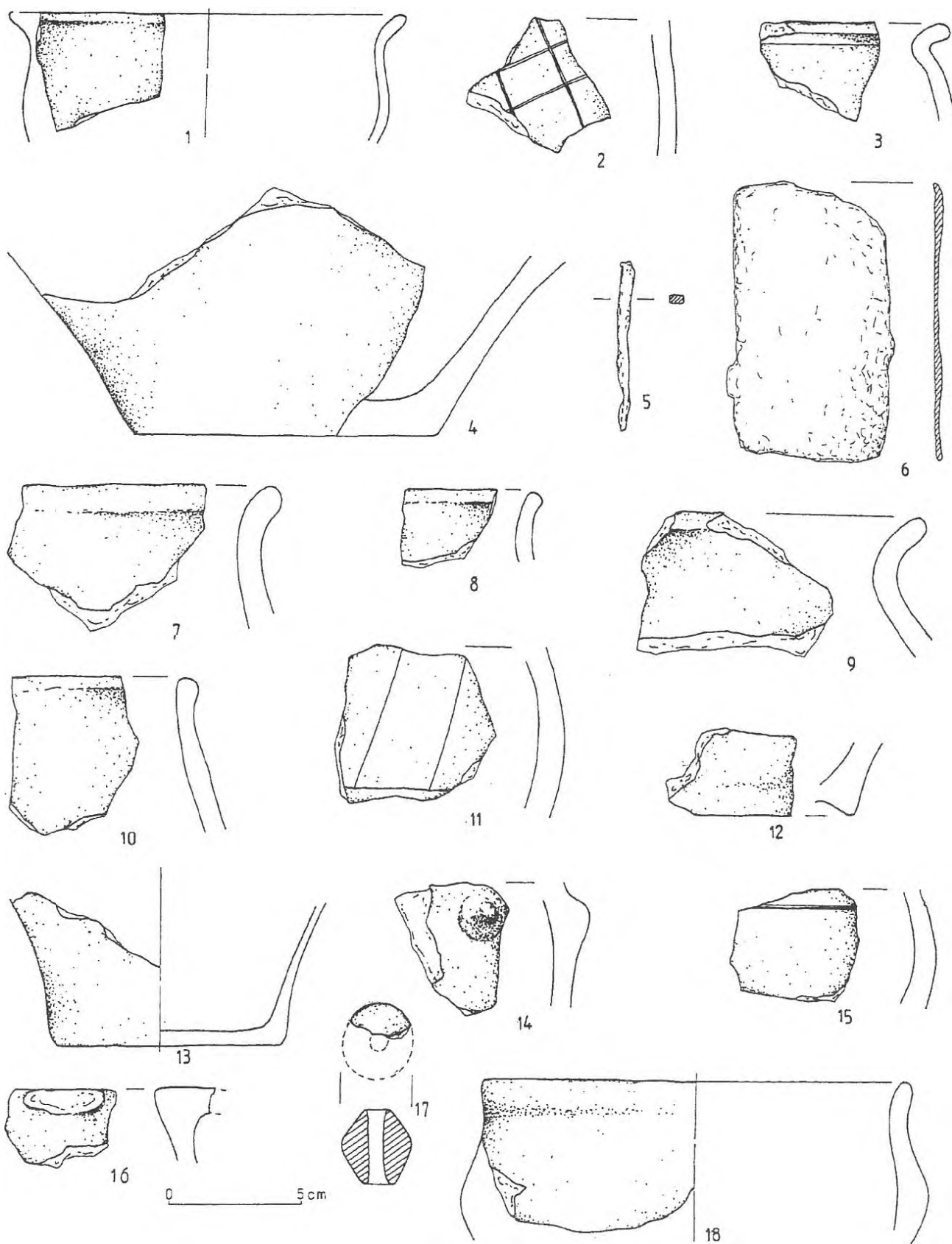
Tabl. XXV. Otależ, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Material zabytkowy z ara 17
 Taf. XXV. Otależ, Fundst. 1. Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial vom 17. Ar
 Табл. XXV. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из ара 17

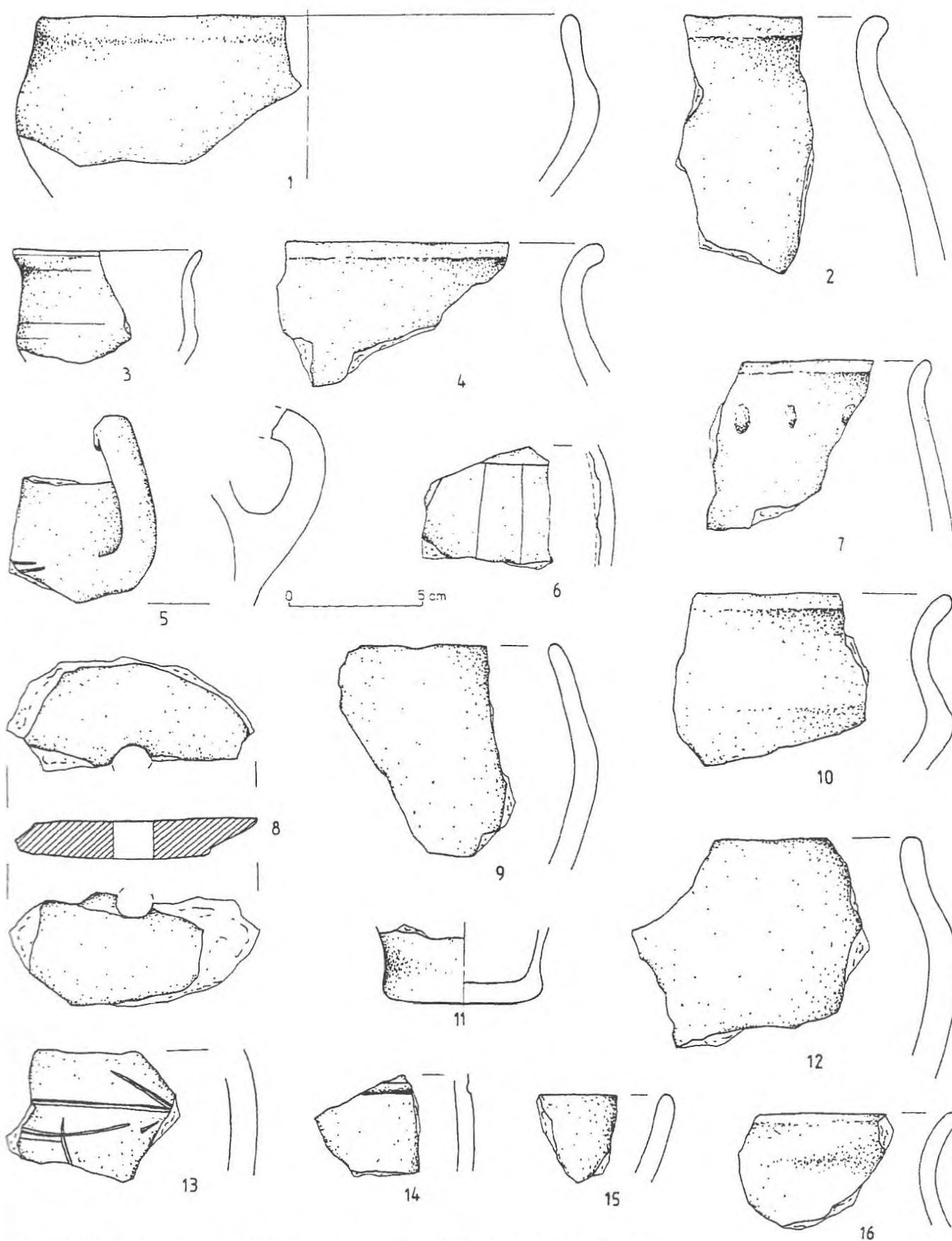
Tabl. XXVI. Otależ, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Material zabytkowy z ara 17

Taf. XXVI. Otależ, Fundst. 1. Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial vom 17. Ar

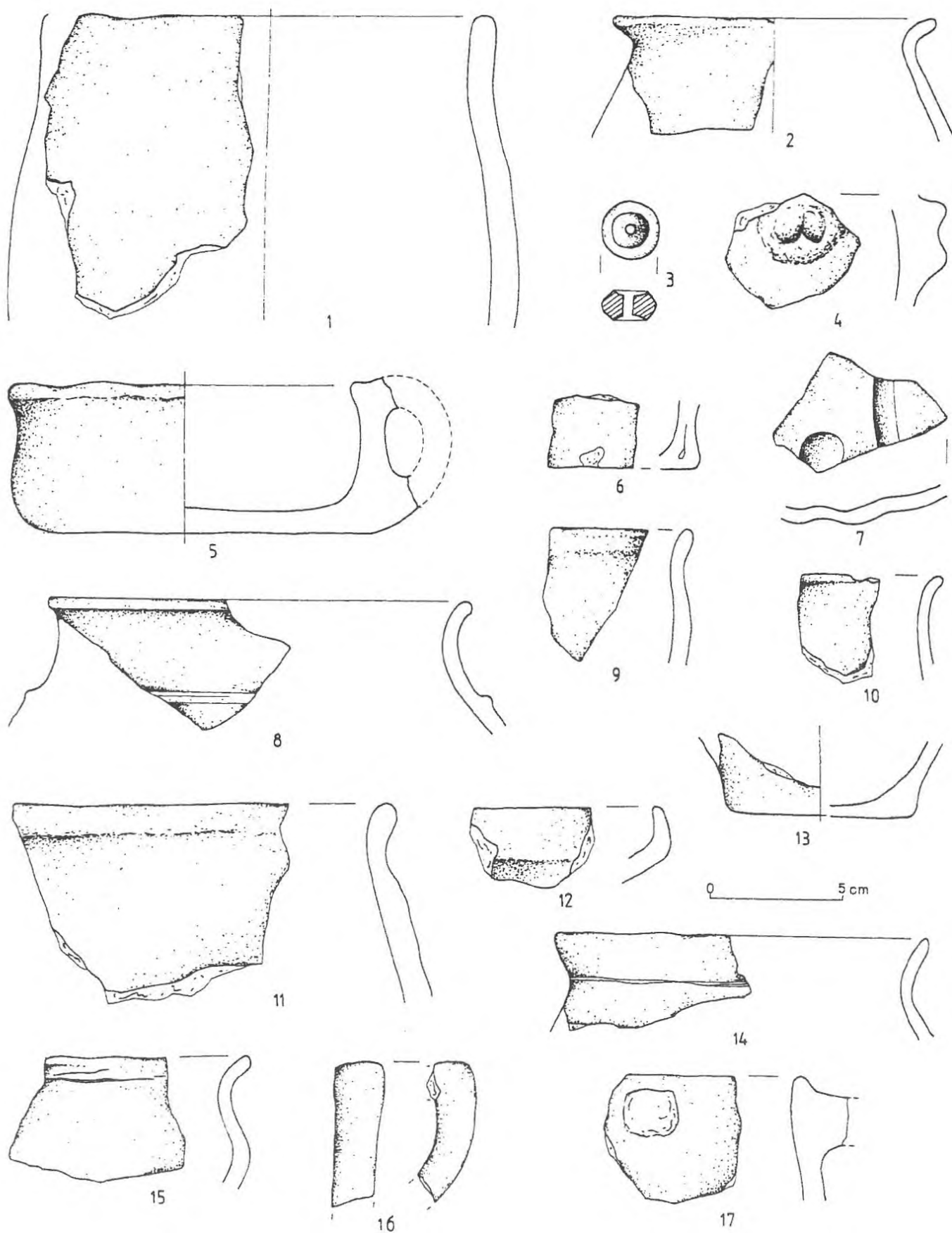
Табл. XXVI. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из ара 17

Tabl. XXVII. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z ara 17 (1–9), ara 24 (10), ara 52 (17), ara 53 (18)
 Taf. XXVII. Otałęż, Fundst. 1. Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial vom 17. Ar (1–9), vom 24. Ar (10), vom 52. Ar (17), vom 53. Ar (18)
 Табл. XXVII. Ота́лэж, пов. Меле́ц, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из ара 17 (1–9), ара 24 (10), ара 52 (17), ара 53 (18)

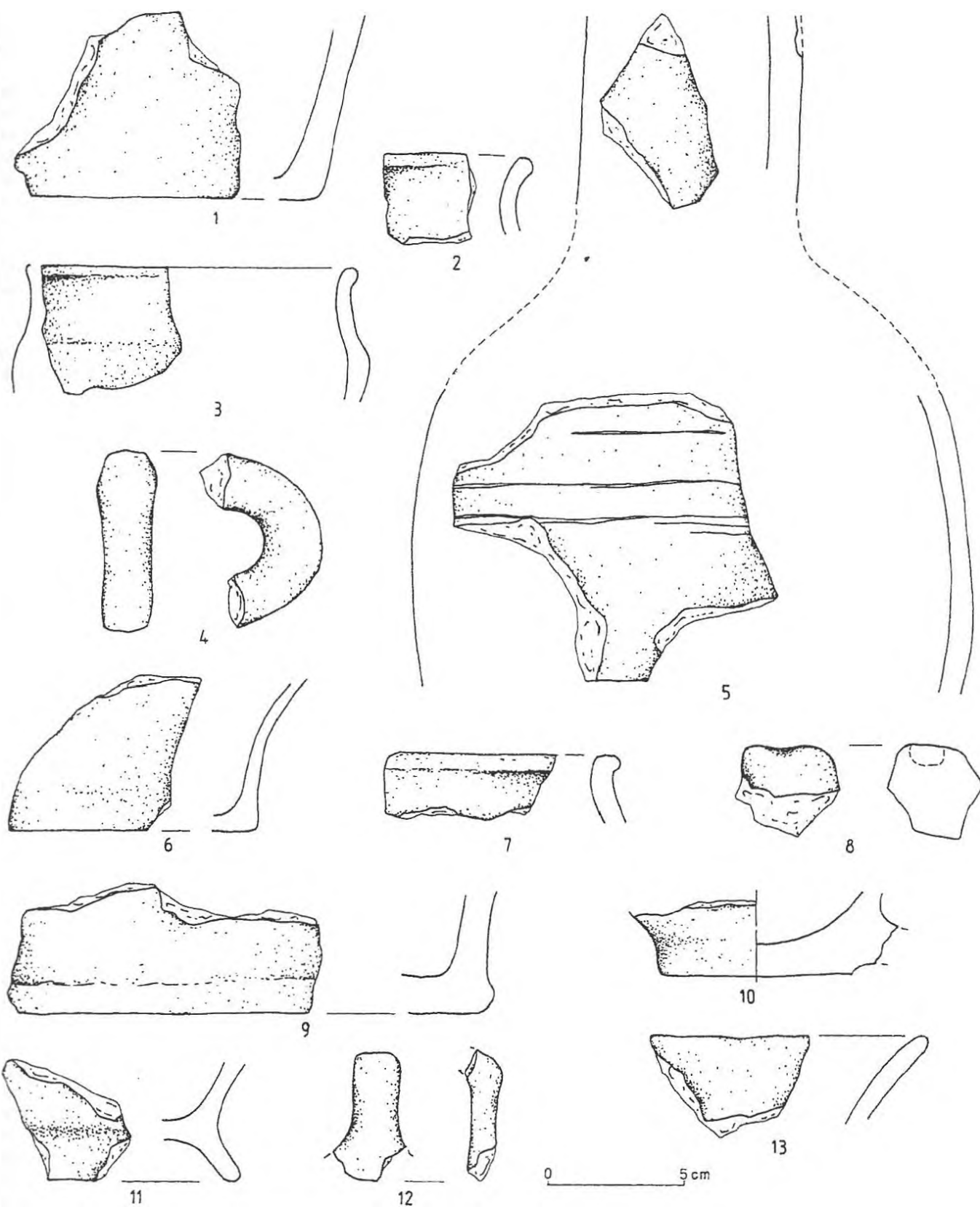
Tabl. XXVIII. Otależ, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z ara 53
 Taf. XXVIII. Otależ, Fundst. 1. Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial vom 53. Ar
 Табл. XXVIII. Оталэж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из ара 53

Tabl. XXIX. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z ara 53 (1–8), ara 56 (9–17)

Taf XXIX. Otałęż, Fundst. 1. Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial vom 53. Ar (1–8), vom 56. Ar (9–17)

Табл. XXIX. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из ара 53 (1–8), ара 56 (9–17)

Tabl. XXX. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z ara 56

Taf. XXX. Otałęż, Fundst. 1. Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial vom 56. Ar

Табл. XXX. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из ара 56

wierzchnie czernione, matowe; domieszka sporej ilości drobnego tłucznia kamiennego i miki (tabl. XXVII, 16). 8. 135 fragmentów ceramiki lepionej ręcznie, w tym 5 fragmentów czernionych, gładkich i 130 fragmentów brunatnych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich.

Ar 53

1. Mały, dwustożkowaty przesłik gliniany z wklęsnięciami przy biegach; powierzchnie czernione, błyszczące; brak wyraźnej domieszki; średnica: 2,2 cm, wysokość: 1 cm (tabl. XXIX, 3). 2. Fragment górnej części lekko profilowanego naczynia; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 16,2 cm (tabl. XXVII, 18). 3. Fragment górnej części naczynia misowatego z brzegiem zagiętym do środka; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego i ceramicznego, z pojedynczymi, grubymi ziarnami; średnica wylewu: 20,2 cm (tabl. XXVIII, 1). 4. 2 fragmenty brzegów różnych naczyń o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXVIII, 2, 4). 5. Fragment górnej części naczynia – małej, profilowanej czarki, bardzo starannie wykonanej; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka niewielkiej ilości drobnego tłucznia ceramicznego; średnica wylewu: 7 cm (tabl. XXVIII, 3). 6. Fragment naczynia z częściowo zachowanym, wałeczkowatym uchem, na brzusku ślady linii rytých; powierzchnie ceglastero-brunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXVIII, 5). 7. Fragment naczynia z ornamentem pionowych i poziomych linii rytých; powierzchnie szarobrunatne, gładkie; domieszka tłucznia ceramicznego i drobnego kamiennego (tabl. XXVIII, 6). 8. Fragment górnej części naczynia z rzędem dołków palcowych (?) poniżej krawędzi; powierzchnie ceglaste, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego oraz miki (tabl. XXVIII, 7). 9. Fragment dna z otworem w środku; powierzchnie jasnobrunatne, szorstkie; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica otworu w dnie: około 1,4 cm (tabl. XXVIII, 8). 10. Fragment górnej części naczynia z brzegiem zagiętym do środka; powierzchnie ciemnobrunatne, dość gładkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XXXVIII, 9). 11. Fragment górnej części naczynia o dwustożkowatym brzusku; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego z wystającymi grubymi ziarnami (tabl. XXVIII, 10). 12. Przydenna część naczynia; dno lekko wyodrębnione; powierzchnie jasnobrunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXVIII, 11). 13. Fragment górnej części naczynia o prostym brzegu; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka małej ilości tłucznia kamiennego (tabl. XXVIII, 12). 14. Fragment naczynia pokryty krzyżującymi się liniami rytymi; powierzchnie brunatne, dość gładkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XXVIII, 13). 15. Mały fragment naczynia z poziomym, szerokim żłobkiem; powierzchnie czarne, matowe; domieszka miki i drobnego tłucznia ceramicznego (tabl. XXVIII, 14). 16. 2 fragmenty brzegów różnych naczyń o brunatnych, gładkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XXVIII, 15, 16). 17. Fragment górnej części naczynia o prostym brzegu; powierzchnie brunatne, szorstkie ze śladami wtórnego przepalenia; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 17,2 cm (tabl. XXIX, 1). 18. Fragment górnej części naczynia o mocno wygiętym brzegu; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka małej ilości piasku; średnica wylewu: 12,2 cm (tabl. XXIX, 2). 19. Mały fragment naczynia z guzkiem plastycznym, przewężonym na środku dwoma dołkami palcowymi; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXIX, 4). 20. Płaskodenny czerpak z niezachowanym, wałeczkowatym uchem; brzeg lekko wywinięty; powierzchnie brunatnoczarne, plamiste, szorstkie;

domieszka drobnego tłucznia kamiennego i miki; średnica wylewu: 13 cm, dna: 12 cm, wysokość: 5,6 cm (tabl. XXIX, 5). 21. Przydenny fragment naczynia z wyraźnym śladem zlepienia; dno lekko wyodrębnione; powierzchnie czernione, matowe; brak wyraźnej domieszki (tabl. XXIX, 6). 22. Fragment dolnej części naczynia z dołkiem w dnie i szerokim, płaskim żłobkiem; powierzchnie czernione, błyszczące; brak domieszki (tabl. XXIX, 7). 23. Fragment górnej części naczynia toczzonego na kole; przejście szyjki w brzusiec podkreślone profilowanym wałkiem; powierzchnie siwe; domieszka pojedynczych ziaren tłucznia kamiennego; średnica wylewu: 16 cm (tabl. XXIX, 8). 24. 903 fragmenty ceramiki z różnych naczyń, w tym: 2 fragmenty ceramiki toczzonej, siwej i 901 fragmentów naczyń lepionych ręcznie (42 czernione, gładkie i 859 brunatne i szarobrunatne, gładkie i szorstkie).

Ar 54

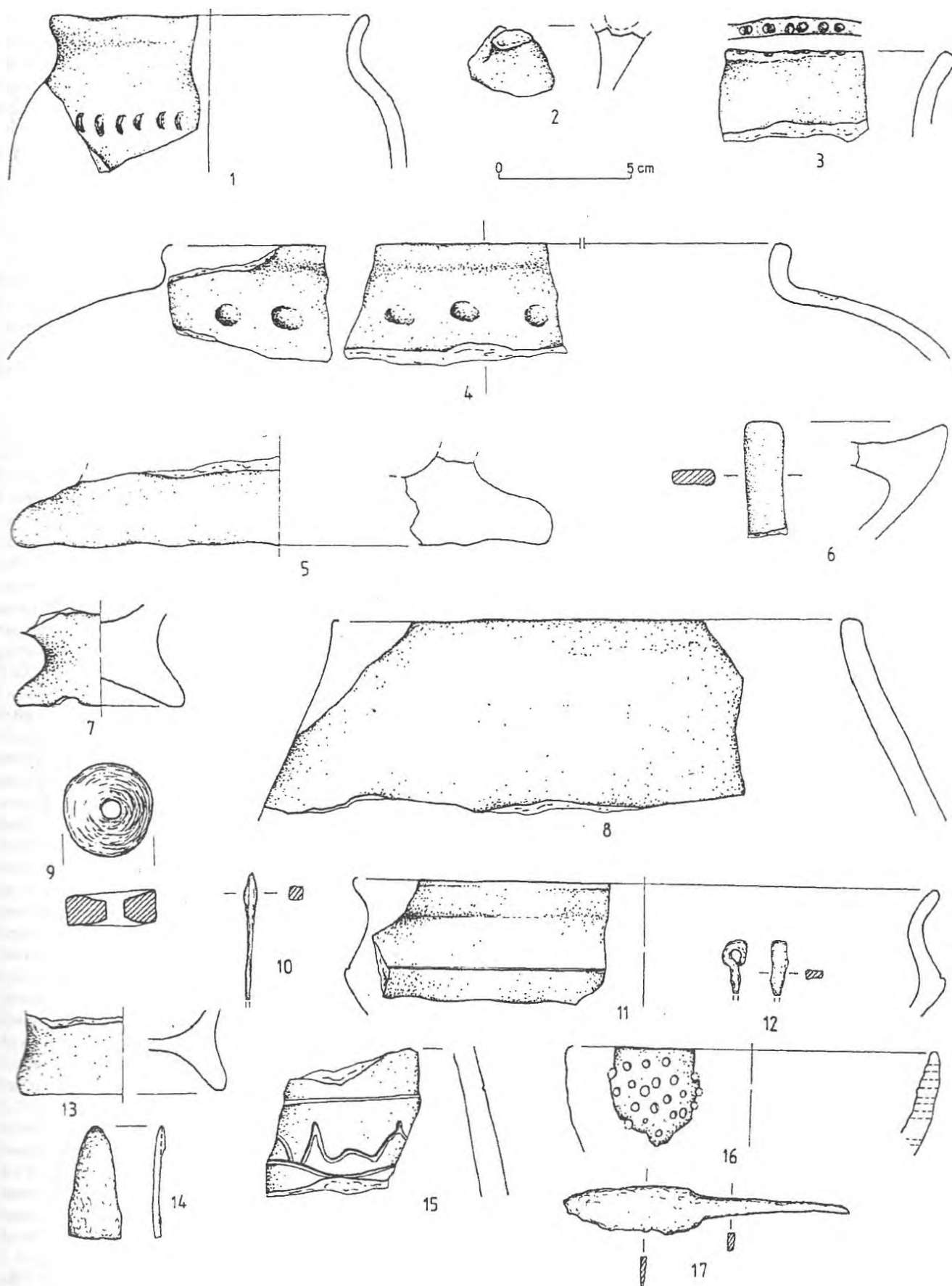
1. Fragment brzegu i 6 fragmentów brzuśców różnych naczyń o brunatnych i szarobrunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki.

Ar 55

1. 2 małe fragmenty den naczyń o czernionych, matowych powierzchniach; brak wyraźnej domieszki. 2. 25 drobnych, małocharakterystycznych fragmentów naczyń o brunatnych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki.

Ar 56

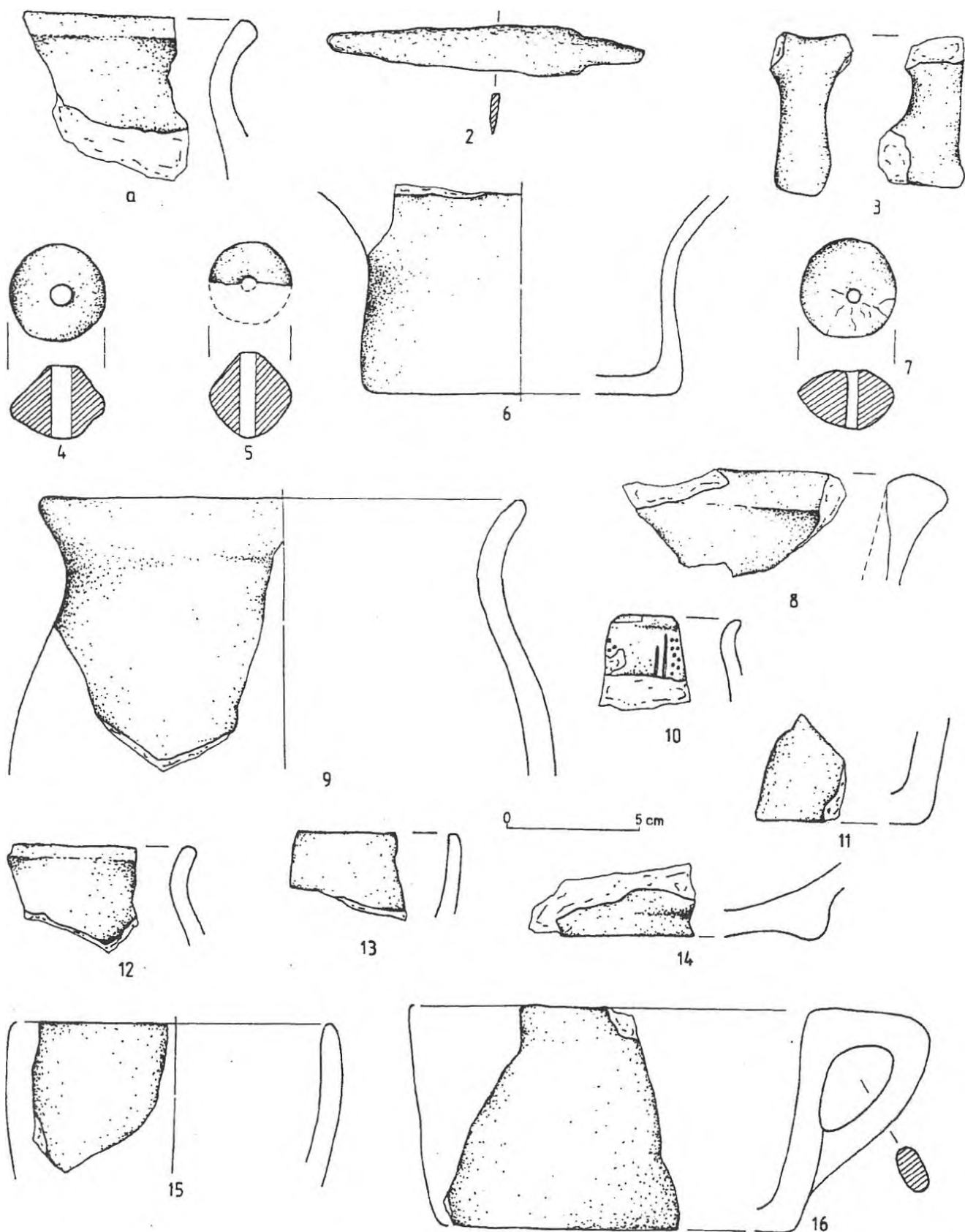
1. 2 fragmenty brzegów różnych naczyń o brunatnych, szorstkich, nierównych powierzchniach; domieszka tłucznia ceramicznego i miki (tabl. XXIX, 9, 11). 2. Fragment brzegu naczynia o brunatnych, gładkich powierzchniach; domieszka drobnego tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXIX, 10). 3. Fragment górnej części naczynia z brzegiem zagiętym do środka; powierzchnie czernione, błyszczące; brak domieszki (tabl. XXIX, 12). 4. Fragment dolnej części naczynia o prostym dnie; powierzchnie jasnobrunatne, gładkie; brak wyraźnej domieszki; średnica dna: 7 cm (tabl. XXIX, 13). 5. Fragment górnej części naczynia o lekko wywiniętym brzegu; szyjka oddzielona od brzusca poziomą linią rytą; powierzchnie brunatne, szorstkie, bardzo nierówne – widoczne ślady ugniatania; domieszka grubych ziaren tłucznia kamiennego; średnica wylewu: 14 cm (tabl. XXIX, 14). 6. Fragment górnej części naczynia o esowatym profilu; powierzchnie czernione, bardzo starte; domieszka piasku (tabl. XXIX, 15). 7. Fragment wałeczkowatego ucha; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XXIX, 16). 8. Fragment brzegu naczynia z nasadą ucha; powierzchnie jasnobrunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i miki (tabl. XXIX, 17). 9. Fragment dolnej części naczynia o prostym dnie; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XXX, 1). 10. Mały fragment brzegu naczynia; powierzchnie brunatne, szorstkie; domieszka tłucznia ceramicznego i kamiennego (tabl. XXX, 2). 11. Fragment górnej części lekko profilowanego naczynia; powierzchnie jasnobrunatne, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 12 cm (tabl. XXX, 3). 12. Fragment wałeczkowatego ucha; powierzchnia jasnobrunatna; dość gładka; domieszka tłucznia ceramicznego i miki (tabl. XXX, 4). 13. 2 fragmenty naczynia toczzonego na kole, prawdopodobnie dzbana (?); powierzchnie szarobrunatne, gładkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego i piasku (tabl. XXX, 5). 14. Fragment dolnej części naczynia o prostym dnie; powierzchnie czernione, bardzo starte; domieszka miki (tabl. XXX, 6). 15. Fragment górnej części naczynia o wywiniętej krawędzi; powierzchnie szarobrunatne, szorstkie; domieszka niewielkiej ilości tłucznia kamiennego (tabl. XXX, 7). 16. Guzek plastyczny z dołkiem w środku; powierzchnia bardzo szorstka, ciemnobrunatna; domieszka tłucznia kamiennego

Tabl. XXXI. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z ara 63(1-7), ara 64 (8, 9), ara 65 (10-17)

Taf. XXXI. Otałęż, Fundst. 1. Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial vom 63. Ar (1-7), vom 64. Ar (8, 9), vom 65. Ar (10-17)

Табл. XXXI. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из ара 63 (1-7), ара 64 (8, 9), ара 65 (10-17).

Tabl. XXXII. Otałęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z ara 66 (1–7), ara 111 (8–14), bez lokalizacji (15, 16)
Taf. XXXII. Otałęż, Fundst. 1. Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial vom 66. Ar (1–7), vom 111. Ar (8–14), ohne
Lokalisierung (15, 16)
Табл. XXXII. Отаlež, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из ара 66 (1–7), ара 111 (8–14), без локализации (15, 16)

i miki (tabl. XXX, 8). 17. Fragment dolnej części naczynia o lekko wyodrębnionym dnie; powierzchnie brązowe, szorstkie; domieszka tłuczni kamiennego i miki (tabl. XXX, 9). 18. Fragment dolnej części naczynia o prostym dnie, ze śladami po uchu; powierzchnie brązowe, szorstkie; domieszka tłuczni kamiennego, ceramicznego i miki; średnica dna: 7 cm (tabl. XXX, 10). 19. Fragment dolnej części naczynia z dnem uformowanym w stopkę; powierzchnie brązowe, szorstkie; domieszka tłuczni kamiennego i miki (tabl. XXX, 11). 20. Fragment ucha w formie lekko spłaszczonego wałka; powierzchnia brązowa, gładka, domieszka drobnego tłuczni kamiennego (tabl. XXX, 12). 21. Fragment górnej części naczynia o lekko wklęsłej formie; powierzchnie brązowe, szorstkie, ze śladami okopceń; domieszka drobnego tłuczni kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXX, 13). 22. 359 fragmentów ceramiki z naczyń lepionych ręcznie, w tym: 29 fragmentów ceramiki czernionej, gładkiej i 330 fragmentów ceramiki brązowej i szarobrunatnej, gładkiej i szorstkiej.

Ar 59

1. 28 fragmentów ceramiki z różnych naczyń lepionych ręcznie, w tym: 1 fragment o czernionych, gładkich powierzchniach i 27 fragmentów o powierzchniach brązowych i ceglato-brązowych, szorstkich, z domieszką tłuczni kamiennego, ceramicznego i miki.

Ar 63

1. Fragment górnej części naczynia o esowatym profilu; na największej wydatności brzośca rząd odcisków paznokciowych; powierzchnie brązowe, szorstkie; domieszka piasku; średnica wylewu: 12 cm (tabl. XXXI, 1). 2. Fragment naczynia z nasadą ucha; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka niewielkiej ilości tłuczni kamiennego i miki (tabl. XXXI, 2). 3. Fragment górnej części naczynia z małymi dółkami na krawędzi; powierzchnie szarobrunatne, gładkie; domieszka pojedynczych ziaren tłuczni kamiennego (tabl. XXXI, 3). 4. Fragment górnej części naczynia o krótkiej szyjce i mocno wydatnym brzoścu; na górnej części brzośca poziomy rząd dółek palcowych; powierzchnie brązowe, gładkie; domieszka niewielkiej ilości drobnego tłuczni kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 24 cm (tabl. XXXI, 4). 5. Fragment dolnej części naczynia o silnie wyodrębnionym dnie, tworzącym stopkę; powierzchnie ceglato-brązowe, bardzo nierówne; domieszka dużej ilości drobnego tłuczni kamiennego; średnica dna: 20,4 cm (tabl. XXXI, 5). 6. Fragment taśmowatego ucha, uformowanego kolankowato; powierzchnia nierówna, jasnobrunatna; domieszka pojedynczych ziaren tłuczni kamiennego, który wystaje na powierzchnię oraz tłuczni ceramicznego (tabl. XXXI, 6). 7. Fragment stopki naczynia; powierzchnie brązowe, szorstkie; domieszka dużej ilości tłuczni kamiennego i ceramicznego oraz miki; średnica dna: 6,4 cm (tabl. XXXI, 7). 8. 188 fragmentów ceramiki z naczyń lepionych ręcznie, w tym: 7 fragmentów czernionych, gładkich i 181 fragmentów brązowych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich.

Ar 64

1. Amulet (?) z rogu w formie płaskiego krążka z otworem w środku; średnica: 3,4 cm, wysokość: około 1,2 cm (tabl. XXXI, 9). 2. Fragment górnej części naczynia ze ściankami nachylonymi do wewnątrz; powierzchnie ceglaste, dość gładkie; domieszka tłuczni kamiennego, ceramicznego i miki; średnica wylewu: 20 cm (tabl. XXXI, 8). 3. 62 fragmenty ceramiki lepionej ręcznie, w tym: 3 fragmenty czernione, gładkie i 59 fragmentów brązowych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich.

Ar 65

1. Fragment przedmiotu żelaznego o czworokątnym zgrubieniu z jednej strony przechodzącym w igłowe ostrze; zachowana długość: 4,6 cm (tabl. XXXI, 10). 2. Fragment pręta żelaznego z jednym końcem zwiniętym w uszko; prawdopodobnie część klucza; zachowana długość: ok. 2 cm (tabl. XXXI, 12). 3. Nóż żelazny, źle zachowany, z obustronnie wyodrębnionym trzpieniem; długość: ok. 11 cm (tabl.

XXXI, 17). 4. Trójkątna blaszka żelazna, silnie skorodowana, prawdopodobnie część okucia; długość: ok. 4,2 cm, szerokość u podstawy: ok. 2 cm. 5. Denar rzymski (ryc. 14c). 6. Górna część silnie profilowanego naczynia o czernionych, błyszczących powierzchniach; mała domieszka drobnego tłuczni i miki; średnica wylewu: 22,2 cm (tabl. XXXI, 11). 7. Fragment dolnej części naczynia z dnem w kształcie pustej nóżki; powierzchnie brązowe, gładkie; domieszka tłuczni kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXXI, 13). 8. Fragment naczynia z ornamentem linii rytych; powierzchnie jasnobrunatne; mała domieszka drobnego tłuczni (tabl. XXXI, 15). 9. Fragment górnej części naczynia sitowatego o misowatej formie; powierzchnie brązowe; domieszka tłuczni ceramicznego; średnica wylewu: 14 cm (tabl. XXXI, 16). 10. 282 fragmenty naczyń lepionych ręcznie w tym: 11 fragmentów naczyń o gładkich czernionych powierzchniach i 271 fragmentów o powierzchniach brązowych i ceglato-brązowych.

Ar 66

1. Przęslik gliniany, dwustożkowaty, asymetryczny; powierzchnia brązowa, szorstka; domieszka miki i piasku; średnica: 3,6 cm, wysokość: 2,6 cm (tabl. XXXII, 4). 2. Fragment przęslika glinianego, dwustożkowatego; powierzchnia brązowa, gładka; domieszka drobnego tłuczni kamiennego, piasku i miki; średnica: 3 cm, wysokość: 3,2 cm (tabl. XXXII, 5). 3. Przęslik gliniany, asymetryczny o soczewkowatym przekroju; powierzchnia ceglato-brązowa, szorstka; ślady wtórnego przepalenia, mała domieszka tłuczni kamiennego; średnica: 3,6 cm, wysokość: 2,2 cm (tabl. XXXII, 7). 4. Nóż żelazny, silnie skorodowany z obustronnie wyodrębnionym trzpieniem; zachowana długość: 12 cm (tabl. XXXII, 2). 5. Denar rzymski ząbkowany (ryc. 14d). 6. Fragment brzośca naczynia o brązowych, szorstkich powierzchniach; domieszka tłuczni kamiennego, ceramicznego i miki (tabl. XXXII, 1). 7. Fragment kolankowatego ucha naczynia o brązowej, gładkiej powierzchni; domieszka tłuczni kamiennego, grubego tłuczni ceramicznego i miki (tabl. XXXII, 3). 8. Fragment dolnej części naczynia o prostym dnie; powierzchnie czernione, błyszczące; domieszka drobnego tłuczni kamiennego i miki; średnica dna: 12 cm (tabl. XXXII, 6). 9. 411 fragmentów ceramiki lepionej ręcznie, w tym: 12 fragmentów czernionych, gładkich i 399 o powierzchniach brązowych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich.

Ar 67

1. 112 fragmentów ceramiki, w tym: 4 o czernionych, gładkich powierzchniach i 108 o powierzchniach brązowych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich.

Ar 68

1. 128 fragmentów ceramiki o brązowych i szarobrunatnych, gładkich lub szorstkich powierzchniach.

Ar 105

1. 48 fragmentów ceramiki, w tym: 3 fragmenty o czernionych, gładkich powierzchniach i 45 gładkich i szorstkich, brązowych lub szarobrunatnych.

Ar 108

1. 8 fragmentów ceramiki brązowej, szorstkiej; domieszka tłuczni kamiennego i ceramicznego.

Ar 111

1. Fragment brzośca naczynia z pogrubioną krawędzią, powierzchnie brązowe, gładkie; domieszka tłuczni kamiennego i ceramicznego (tabl. XXXII, 8). 2. Fragment górnej części naczynia o esowatym profilu; powierzchnie brązowe, gładkie; domieszka grubego tłuczni kamiennego i miki; średnica wylewu: 18,2 cm (tabl. XXXII, 9). 3. Mały fragment brzośca naczynia ze śladami ornamentu w postaci kropek-dółek i linii rytych; powierzchnie czernione, matowe; brak domieszki (tabl. XXXII, 10). 4. Fragment przydennej części naczynia o prostym dnie; powierzchnie jasnobrunatne, szorstkie; domieszka dużej ilości tłuczni kamiennego i ceramicznego (tabl. XXXII, 11). 5. Fragment brzośca naczynia o brązowych,

szorstkich powierzchniach; domieszka tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XXXII, 12). 6. Fragment górnej części naczynia o brunatnej, gładkiej powierzchni; domieszka drobnego tłucznia kamiennego i ceramicznego (tabl. XXXII, 13). 7. Fragment pierścieniowego dna naczynia; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka tłucznia kamiennego (tabl. XXXII, 14).

Materiał bez lokalizacji

1. Fragment górnej części naczynia o brzegu lekko zagiętym do środka; powierzchnie brunatne, gładkie; domieszka dużej ilości

miki oraz drobnego tłucznia kamiennego; średnica wylewu: 12 cm (tabl. XXXII, 16). 2. Fragmentarycznie zachowany, doniczkowaty kubek z taśmowatym, kolankowato wygiętym uchem i prostym dnem; powierzchnie szarobrunatne, ze śladami wtórnego przepalenia; domieszka tłucznia kamiennego; średnica wylewu: 15 cm, dna: 13 cm, wysokość: 8,2 cm (tabl. XXXII, 16). 4. 102 fragmenty ceramiki, w tym 1 o czernionych, gładkich powierzchniach i 101 o powierzchniach brunatnych i szarobrunatnych, gładkich i szorstkich.

3. ANALIZA

3.1. OBIEKTY NIERUCHOME

Wśród 26 obiektów odkrytych na omawianej osadzie wyróżniono obiekty mieszkalne, jamy gospodarcze oraz jeden obiekt produkcyjny (?).

Obiekty mieszkalne

W tej kategorii mieści się 9 obiektów (nr 5–9, 11, 19, 23 i 25). Reprezentują one typ półziemianki o kształcie owalnym, okrągłym lub zbliżonym do czworokąta. Jedynie zarys obiektu nr 11 należałoby określić jako nieregularny. Obiekty tej grupy zajmowały powierzchnię od około 9 do 24 m². Jamy nr 23 i 25 uległy częściowemu zniszczeniu, stąd trudności z oceną ich rzeczywistych wymiarów. Wydaje się jednak, że pod tym względem nie odbiegały od innych obiektów tego typu, znanych z Otałęży. Wypełniska, w większości przypadków były nieckowate, o dnach płaskich, rzadziej nieregularnych i miąższości średnio około 0,50 m. Jedynie jama nr 5 sięgała głębiej – 1,20 m. W kilku obiektach odkryto ślady dołków posłupowych. W jamie 5 układały się one wzdłuż północnej i zachodniej ściany. Częściej jednak występowały wewnątrz obiektów (np. nr 7, 11, 25), gdzie na ogół nie tworzyły regularnych układów. W jamach nr 6 i 8 nie stwierdzono dołków posłupowych. Jeżeli odrzucimy możliwość, że zostały „przeoczone” podczas eksploracji, może to sugerować inny niż w pozostałych przypadkach sposób konstrukcji ścian.

Wewnątrz dwóch obiektów (nr 7 i 11) wystąpiły paleniska. W jamie nr 7 znajdowało się ono w jej południowo-zachodniej części. Miało w przybliżeniu okrągły kształt o średnicy 1,00 m. W warstwie węgla drzewnego i popiołu, o miąższości około 0,10 m, zalegało luźno kilka kamieni, fragmenty naczyń i bryłki polepy. Palenisko z jamy 11 było bardzo podobne. W zasadzie jedyna różnica to większa miąższość – około 0,25 m – oraz dość nietypowe miejsce lokalizacji – na linii południowej ściany obiektu, niejako na zewnątrz. Podobnie umieszczone paleniska znane są m.in. z Przywozu, d. woj. sieradzkie i Dobrzykowic, d. woj. wrocławskie (I. Jadczykowa 1983, s. 220–221).

Omówienia w tym miejscu wymagają również „jamy 2–4”. Wcześniej wyjaśniono, że nie ma podstaw do wydzielania w tej części stanowiska trzech oddzielnych obiektów. Trudno również uznać cały ten obszar za pozostałość jednej, dużej budowli. Co prawda znana jest w kulturze przeworskiej idea tzw. „dużych domów” – np. z Wólki Łasieckiej (W. Bender. B. Barankiewicz 1962, s. 29) czy Poświętnego (J. Pyrga-

ła 1972, s. 221), jednak w przypadku Otałęży chodzi o obszar o dość nieregularnym zarysie i znacznie zniszczony. Zachowana część ma powierzchnię około 112 m². Nie ulega jednak wątpliwości, że był to teren intensywnie użytkowany. Wypełnisko sięgało do głębokości 1,00 m, a w południowej części tego obszaru zlokalizowano duże, owalne palenisko kamiennogliniane.

We wszystkich obiektach tej grupy odkryto znaczne ilości materiału zabytkowego, przede wszystkim ceramiki. Na 9968 fragmentów uzyskanych na całym stanowisku, 4114 pochodzi z obiektów mieszkalnych. Wyjątkowe pod tym względem miejsce zajmuje jama nr 7 – aż 1427 fragmentów naczyń.

Podsumowując, można stwierdzić, że obiekty mieszkalne z Otałęży nie odbiegają w swym charakterze od tych, jakie znamy z innych osad kultury przeworskiej, zwłaszcza z terenu Małopolski. Wielkością, rodzajem i charakterem wypełnisk, śladami sugerującymi rodzaj konstrukcji naziemnej są bardzo zbliżone do obiektów mieszkalnych z Tarnobrzega-Zakrzowa (J. Podgórska-Czopek, S. Czopek 1991, s. 73), Gorzyc (B. Szpunar, A. Szpunar 1991, s. 230) i Pasieki Otfimowskiej, d. woj. tarnowskie (A. Szpunar 1994, s. 164), Boguchwały (J. Podgórska-Czopek 1991, s. 242), Korniaktowa Północnego (J. Podgórska-Czopek 1992, s. 205), Krzemienicy (J. Podgórska-Czopek 1998, s. 159), Woli Raniżowskiej, d. woj. rzeszowskie (J. Podgórska-Czopek 1991, s. 259).

Jamy gospodarcze

Jednym z podstawowych kryteriów uznawania obiektów wziemnych za nie- mieszkalne są ich niewielkie wymiary. Według Ireny Jadczykowej (1983, s. 192), jamy o powierzchni do 4 m² powinno się uznawać za pomieszczenia gospodarcze lub części chat. Natomiast Kazimierz Godłowski (1969, s. 324) określa je jako obiekty „znacznie mniejsze niż 10 m²”. Wszyscy zgadzają się jednak, że nie można tu stosować sztywnych norm. Poza wielkością powinny być uwzględniane również inne cechy, głównie charakter wypełnisk.

W Otałęży warunkom tym odpowiada co najmniej 10 obiektów – nr 10, 12–18, 20. Wszystkie mają mniej lub bardziej regularny, w przybliżeniu kołisty zarys i średnice w granicach 0,60 m (jama 10) do 2,20 m (jama 12). Nieckowate wypełniska osiągały miąższość około 0,50 m. Zawierały pojedyncze fragmenty naczyń, kości zwierzęce, a jamy 12 i 13 dodatkowo, znaczną ilość polepy.

Na szczególną uwagę zasługują obiekty 17 i 18. Pierwotnie stanowiły niewątpliwie jeden zespół funkcjonalny, skła-

dający się z dwóch jam. W każdej z nich wystąpiły paleniska zbudowane z kamieni, głównie otoczków, silnie przepalonych. Palenisko zarejestrowano również w środkowej części obiektu nr 14. Warto w tym miejscu wspomnieć o problemie funkcji obiektów posiadających paleniska. Pogląd głoszący, iż obecność urządzenia grzewczego w obiekcie jest głównym wyznacznikiem jego funkcji mieszkalnej (K. Reguła 1969, s. 20) nie wydaje się słuszny. W literaturze podkreśla się duże znaczenie wielu różnych czynników, jakie mogły tu odgrywać poważną rolę (K. Godłowski 1969, s. 324; I. Jadczykowska 1983, s. 222; Z. Kobylński 1988, s. 52). Obecność palenisk w małych jamach dosyć jednoznacznie sugeruje ich „produkcyjny” charakter (nie mamy niestety danych pozwalających określić rodzaj wytwórczości lub doraźnych działań tego typu) albo interpretację jako miejsc palenia ognisk, często wielokrotnie użytkowanych.

Z osady w Otałęży część obiektów znana jest w bardzo niewielkim stopniu. Chodzi tu o obiekty zniszczone (nr 1) lub nieprzebadane do końca (nr 21, 22, 24) z niepełną dokumentacją rysunkową. Dostarczyły one znikomej ilości materiału zabytkowego. Na podstawie tak skąpych danych trudno wnioskować o ich charakterze i przeznaczeniu.

Obiekt produkcyjny

Bliżej nieokreślone funkcje produkcyjno-gospodarcze pełnił z całą pewnością obiekt nr 26. Obecność w wypełnisku węgla drzewnego, popiołu i silnie przepalonej gliny, wskazuje na intensywną działalność ognia. Swym regularnym, kolistym kształtem zbliżony jest do znanych z osad kultury przeworskiej obiektów określanych jako piece do wypalania wapna, pieczenia chleba lub wypalania naczyń (B. Abramek 1983, s. 155–156; H. Wiklak 1984, s. 169–170). W tym ostatnim przypadku miałyby to być jednokomorowe piece typu mielerz, znane np. z terenu Dolnego Śląska (S. Pazda 1966, s. 93–95). Obiekt z Otałęży różni się jednak od nich wyraźnie lekkowatym wypełniskiem. Nie stwierdzono tu również wykładania dna i ścianek kamieniami, co jest cechą wspomnianych wyżej obiektów.

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę także na fakt występowania w Otałęży bryłek żużla żelaznego. Był on znajdowany luźno, poza obiektami, jak i w niektórych jamach – np. nr 7, 10 i 17. Szczególna koncentracja wystąpiła w obiekcie nr 7. Znalezione tam także bryłki rudy darniowej. Wydaje się zatem, że na osadzie miała miejsce produkcja żelaza (ruda obok żużli), choć nie ma na to bezpośrednich dowodów w postaci pieców. Trudno także mówić o jej zakresie i znaczeniu dla mieszkańców osady.

3.2. ZABYTKI RUCHOME, TZW. WYDZIELONE

Zapinki

Znane są w liczbie 3 egzemplarzy, z których 2 pochodzą z „jam 2–4”, a trzecia z warstwy kulturowej. Zapinki z obiektu są wykonane z brązu. Jedna z nich (tabl. I, 11) reprezentuje typ A. 158 (VI grupa Almgrena), stanowiący formę bardzo pospolitą na obszarze kultury przeworskiej w późnym okresie rzymskim. Jego pojawienie się przypada na fazę B2/C1 i używany jest jeszcze we wczesnym okresie wędrówek lu-

dów (K. Godłowski 1977, s. 26). Zapinka z Otałęży posiada facetowany kabłąk, co jest cechą typologicznie późną (K. Godłowski 1977, s. 25). Bliskie terytorialnie analogie to fibule z późnorzymskich osad w Koziarni, d. woj. tarnobrzeskie (A. Szalapatka 1963, ryc. 2–3) i Korniaktowie Północnym, d. woj. rzeszowskie – egzemplarz żelazny (J. Podgórska-Czopek 1992, tabl. I, 10). Okaz wręcz identyczny będący znaleziskiem luźnym, pochodzi z cmentarzyska w Drochlinie, d. woj. częstochowskie, umieszczanego w dość szerokich ramach chronologicznych – B2/C1–D (P. Kaczanowski 1980, s. 176, ryc. 5, 12).

Druga z zapinek (tabl. I, 10), to okaz z wysoką pochewką. Na końcu odgiętej nóżki i na przedłużeniu kabłąka posiada profilowane guzki. Znajduje ona odpowiedniki w VII grupie Almgrena chociaż są to na ogół zapinki z pojedynczą sprężyną. Okaz z Otałęży posiada podwójną sprężynę nawiniętą na żelazne ośki, również zakończone guzkami. Generalnie, zapinki z wysoką pochewką i górną cięciwą, występują na obszarze kultury przeworskiej od fazy B2/C1 aż po stadium C1b, chociaż okazy z guzkiem na przedłużeniu kabłąka, który prawdopodobnie pełnił rolę haczyka podtrzymującego cięciwę, miałyby się pojawić nieco później (A. Kietlińska, T. Dąbrowska 1963, s. 189, K. Godłowski 1977, s. 24).

Ostatnia z trzech znalezionych w Otałęży zapinek, wykonana jest z żelaza (tabl. X, 15). Posiada ona lekko wygięty, masywny kabłąk bez śladów profilowania, krótką pochewkę i sprężynę z dolną cięciwą. Zabytek ten reprezentuje dość silnie zróżnicowaną 10 serię V grupy Almgrena, występującą na rozległym obszarze, który oprócz ziem polskich obejmuje również Skandynawię i krąg nadłabski. Zapinki takie są charakterystyczne dla fazy B2 (P. Kaczanowski, J. Poleski 1985, s. 131–132).

Sprzączka

Jedyna sprzączka z osady w Otałęży (tabl. XI, 9) jest wykonana z żelaza i należy do grupy sprzączek dwudzielnych o ramie w kształcie litery „D”. Znane są one przede wszystkim z cmentarzysk w dorzeczu Odry i Warty (R. Madyda 1977, s. 370–371), gdzie datuje się je głównie na okres C1–C2, chociaż znane są przypadki pojawiania się ich już w stadium B2 (K. Godłowski 1977, s. 32).

Monety

Z omawianej osady pochodzą cztery monety srebrne:

1. Denar republikański znaleziony w obiekcie nr 11, częściowo uszkodzony; waga: 3,250 g, Av.: głowa Salus w pr., Rev.: Salus w pozycji stojącej (ryc. 14a).

2. Denar republikański z warstwy kulturowej (ar 65), waga: 3,400 g, Av.: głowa Romy w pr., Rev.: Victoria w bidzie (ryc. 14b).

3. Denar republikański, ząbkowany z obiektu nr 17, waga: 3,100 g, Av.: popiersie Diany w pr., Rev.: Victoria w bidzie (ryc. 14c).

4. Denar republikański, ząbkowany z warstwy kulturowej (ar 66), waga: 3,300 g, Av.: głowa Junony z przydomkiem Sospita w skórze kozy, w lewym polu amfora z zawieszka, obwódka z ornametem perełkowym, Rev.: gryf

biegnący w prawo, w środku pola rewersu – wklęśnięcie – prawdopodobnie uszkodzenie techniczne (ryc. 14d).

Poza publikacjami autorki badań, gdzie monety omawiane są w kontekście innych znalezisk z tego stanowiska (A. Szalapatą 1964, s. 25, 26, 1968, s. 130, 132), denary z Otałczy były często wzmiankowane w literaturze; zarówno w katalogach (A. Kunisz 1969, nr 165 I, 1970, s. 120, 1985, s. 158, 159) jak i szerszych opracowaniach (K. Godłowski 1965, s. 41, J. Wielowiejski 1977, s. 71, L. Morawiecki 1999, s. 78).

Istnieją rozbieżności co do dat wybita monet. Autorka badań podaje lata 89–84–79–54 r. p.n.e. (A. Szalapatą 1964, s. 25, 1968, s. 130), zaś wg A. Kunisza i L. Morawieckiego, denary wybite zostały w Rzymie w latach 91–79–49 r. p.n.e. (A. Kunisz 1985, s. 159, 159, L. Morawiecki 1999, s. 78).

Noże żelazne

Na omawianej osadzie znaleziono 5 noży żelaznych (tabl. III, 9, VIII, 7, XI, 4, XXXI, 17, XXXII, 2). Nie są zbyt dobrze zachowane. Reprezentują typ noży prostych, z dwustronnie wyodrębnionym trzpieniem. Tylko jeden egzemplarz (tabl. III, 9) posiada trzpień wyodrębniony jednostronnie. Jest to grupa zabytków bardzo pospolitych na stanowiskach kultury przeworskiej, charakteryzująca się niewielkimi walorami datującymi (K. Godłowski 1977, s. 92–93; H. Wiklak 1995, s. 169). Według Andrzeja Kokowskiego (1991, s. 114) pewne znaczenie może mieć sposób uformowania trzpienia (relatywnie starsze egzemplarze z jednostronnie wyodrębnionym).

Klucz

Znany z naszych materiałów zabytek (tabl. XXIV, 4) ma formę żelaznego pręta z jednym końcem uformowanym w kształcie litery „U”, a drugim zwiniętym w uszko przez które przeciągnięte jest kółko. Wg klasyfikacji A. Kokowskiego (1997) jest to klucz typu A będący formą dość pospolitą, znaną przede wszystkim z cmentarzysk kultury przeworskiej (A. Kokowski 1997, s. 39). Klucze typu A występują w bardzo szerokich ramach chronologicznych chociaż szczególnie charakterystyczne są dla faz B2b i B2/C1 (A. Kokowski 1997, s. 27, 40). Prawdopodobnie częścią klucza jest również fragment pręta żelaznego z zagiętym końcem znaleziony w warstwie kulturowej ara 65 (tabl. XXXI, 12). Należy również wspomnieć o znanych z Otałczy, bliżej nieokreślonych, silnie skorodowanych przedmiotach żelaznych, mogących być częściami okuć zamków skrzynek (tabl. XXVII, 6, XXXI, 14). Jednak bardzo zły stan ich zachowania uniemożliwia identyfikację a tym bardziej klasyfikację typologiczną.

Tłoczek (?)

Żelazny przedmiot z wyraźnym, czworokątnym w przekroju zgrubieniem z jednej strony, przechodzącym w igłowate ostrze, może być interpretowany jako narzędzie kowalskie w typie tłoczka, puncy lub przebijaka (tabl. XXXI, 10). Zabytek z Otałczy nie jest zachowany w całości. Znaczna długość i wygięcie części pracującej, wskazywałyby raczej na szydło. Narzędzia tego typu spotykane są dość często, zwłaszcza w środkowej części okresu rzymskiego (B. Balke, W. Bender 1991, s. 142).

Haczyk

W obrębie „jam 2–4” znaleziono żelazny, dobrze zachowany haczyk. Czworosienna część górna z otworem, przechodzi stopniowo w okrągły w przekroju, łukowato wygięty pręt (tabl. I, 8). Zabytek jest stosunkowo duży (około 6 cm długości) i masywny. Haczyki do wędek znane z materiałów kultury przeworskiej mają na ogół delikatniejszą budowę i zakończone są zadziorem (B. Abramek, 1977, s. 146, ryc. 9 d). Okaz z Otałczy używany był chyba do innych prac, być może związanych z suszeniem ryb, co sugeruje autorka badań (A. Szalapatą 1962, s. 19). Brak jest dla tego zabytku precyzyjnych analogii i nie ma podstaw do dokładnego datowania.

Amulet rogowy

W warstwie kulturowej ara 17 odkryto płaski, rogowy krążek z otworem w środku (tabl. XXXI, 9). Jest starannie wykonany i kształtem bardzo zbliżony do przęślika. Nie mógł jednak pełnić funkcji właściwych dla tej grupy zabytków, ponieważ jest bardzo lekki. Prawdopodobnie był to rodzaj zawieszki (amuletu?). Zabytki tego typu znane są w kulturze przeworskiej, choć niezbyt licznie (J. Rogatko 1994, s. 347). Zawieszka zbliżona w kształcie, jednak wykonana z kości, znaleziona została w warstwie kulturowej osady w Piwonicach, d. woj. kaliskie (K. Dąbrowski 1970, s. 387, tabl. XXIII, 11).

Szpila kościana

Z obiektu nr 7 pochodzi szpila kościana z główką w formie dwóch wałkowatych, profilowanych zgrubień (tabl. VI, 8). Dolna część zabytku jest odłamana, co uniemożliwia określenie pierwotnej długości. Szpila ta nawiązuje do znanych z kultury przeworskiej zabytków datowanych ogólnie na okres wczesnorzymski. Ich występowanie ma nie wykraczać poza fazę C1a (K. Godłowski 1977, s. 42). Podobnie ukształtowaną główkę posiada szpila kościana z Jakuszowic, d. woj. kieleckie (K. Godłowski 1992, s. 43, ryc. 4:9). Wystąpiła w obiekcie datowanym na fazę B2.

Naczynia szklane

Z obiektu 25 pochodzi niewielki cienkościenny fragment brzuśca naczynia (tabl. XIX, 16), prawdopodobnie słabo profilowanej czarki (?), z ornamentem wypukłym, niezbyt czytelnym. Wg T. Stawiarskiej może to być samoistny motyw „kropli” czy „sopla” lub zwisająca kropla występująca w załamaniach np. linii falistej (T. Stawiarska 1999, s. 273, 274). Szkło tła jest bardzo przezroczyste, bezbarwne; ornamentu – mączone, mlecznobiałe o niebieskawym odcieniu. Analiza chemiczna² wykazała, że jest to szkło sodowo-wapniowe (16,3 % Na₂O, 8,3 % CaO₂) z dość wysokim stężeniem aluminium (2,6 % Al₂O₃), a nieznacznym tlenku potasu i magnezu (0,8 % K₂O, 0,56 % MgO). T. Stawiarska wskazuje na dość bliskie analogie wśród naczyń z ornamentem zygzaków z Olbii z II–IV wieku³. Importy szklane z ośrodków wschod-

² Analiza szkieł została wykonana w Centralnym Laboratorium IHKM PAN w Warszawie przez T. Stawiarską i H. Girdwoń.

³ Opracowanie analizy szkieł autorstwa T. Stawiarskiej (maszynopis przechowywany w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie)

nich szczególnie licznie napływały na ziemię polskie od połowy III w. (J. Wielowiejski 1981, s. 399; J. Moszczyński, K. Siciński 1977, s. 19, T. Stawiarska 1999, s. 182).

Przęśliki

Z 17 glinianych przęślików, odkrytych na omawianym stanowisku, większość reprezentuje bardzo typową w okresie rzymskim formę dwustożkową z wklęsnięciami przy biegunach (tabl. XIII, 5, XVIII, 7). Mają one zbliżone wymiary, średnio 3–3,5 cm średnicy. Pod tym względem wyróżniają się 2, znacznie mniejsze okazy (tabl. X, 13; XXIX, 3), z których jeden ma dodatkowo dość nietypowy, miseczkowaty kształt. Zbliżoną formę mają przęśliki z Piwoniec, d. woj. kaliskie (K. Dąbrowski 1970, tabl. XXIII, 7) i Igołomii, d. woj. krakowskie (H. Dobrzańska 1990, s. 117, tabl. XXVIII, 14). Czasami zabytki tego typu, o małych wymiarach, uznaje się za gliniane paciorki (K. Godłowski 1977, s. 110; B. Balke, W. Bender 1991, s. 170).

Swoim kształtem wyróżnia się także przęślik przypominający szpulę (tabl. XV, 4). Podobny przedmiot, jednak z silniej zaznaczonym przewężeniem w środku, pochodzi z obiektu rzymskiego z Krakowa-Nowej Huty. Określany jest tam jednak nie jako przęślik, ale „szpula gliniana” (R. Hachulska-Ledwos, 1996, s. 87, tabl. XVII, 12).

Przedmioty tego typu dość jednoznacznie kojarzą się ze „szpulami” wykorzystywanymi w warzelnictwie soli. Miały one pełnić rolę podpórek podtrzymujących naczynia ze słoną wodą nad paleniskiem (A. Jodłowski 1971, s. 30). Jednak zasadnicza różnica między „szpulami solnymi” a dwoma przedmiotami wspomnianymi wyżej, sprowadza się do tego, iż te pierwsze nie posiadają otworów i są większe (Z. Bukowski 1963, s. 252, ryc. 3, s. 256, ryc. 5–8, s. 257, ryc. 9, 10, A. Jodłowski 1971, s. 31, ryc. 2). Uznanie zabytku z Otałęży za przęślik, wydaje się w pełni uzasadnione.

Zdobione są tylko 2 przęśliki. W jednym przypadku jest to tylko dookoła linia ryta na największym obwodzie (tabl. XIII, 5). Drugi z przęślików, zachowany fragmentarycznie, pokryty jest rozbudowanym, dwustrefowym układem linii rytowanych i drobnych nakłuc-doleczków (tabl. XI, 6).

Wszystkie zabytki omawianej grupy wykonane są dość starannie, ale zdecydowana większość charakteryzuje się brunatnymi, czarnymi lub ceglastymi, szorstkimi powierzchniami, a glina zawiera drobną domieszkę schudzącą. Tylko jeden przęślik (paciorek ?) ma czernioną, błyszczącą powierzchnię, a glina nie zawiera intencjonalnej domieszki (tabl. XXIX, 3). Być może cecha ta przemawia za zaliczeniem go do grupy paciorków.

Ciężarki

Dwa zachowane fragmentarycznie gliniane ciężarki tkackie mają formę ściętych stożków o prawdopodobnie okrągłej podstawie (tabl. I, 7, XI, 8). Na wierzchołku jednego z nich znajdują się 3 dolki. Bardzo zbliżoną formę, z jednym dołkiem na wierzchołku, ma zabytek z Nowej Huty-Mogiły. Wystąpił on w obiekcie datowanym ogólnie na okres wpływów rzymskich (R. Hachulska-Ledwos 1996, s. 79, IX, 5). Generalnie, obydwa ciężarki z Otałęży nie odbiegają formą ani surowcem, z którego je wykonano, od podobnych zabyt-

ków znanych z wielu stanowisk osadowych z okresu rzymskiego (A. Barłowska 1984, s. 67, tabl. IV, 5; J. Bednarczyk 1988, s. 215, ryc. 14; A. Muzyczuk, E. Pohorska-Kleja 1994, s. 72, tabl. V, 23; H. Wiklak 1995, s. 194, tabl. XII, 6, 11).

Łyżka gliniana

W obiekcie nr 6 znaleziono glinianą łyżkę (tabl. III, 7). Wykonana jest dość starannie, chociaż domieszka tłuczni kamiennego nadaje powierzchni lekką szorstkość. Nabierak jest owalny, dość głęboki o płaskim dnie. Rękojeść zachowana jest fragmentarycznie. Kilka łyżek glinianych odkryto na osadach w okolicach Krakowa: Kraków-Mogiła, Kraków-Pleszów, Kraków-Wyciąże, Kraków-Nowa Huta (R. Hachulska-Ledwos 1996, s. 84, tabl. XIII, 16, Z. Woźniak, P. Poleska 1999, s. 385, 394, ryc. 3, i–o). Wiążą się one jednak z okresem lateńskim i dość znacznie różnią się od okazu z Otałęży sposobem wykonania i formą.

Osełka

W Otałęży znaleziono jedną osełkę (tabl. XII, 4). Jest ona wykonana z piaskowca i ma typowy dla okresu rzymskiego kształt – regularny, podłużny o czworokątnym przekroju. Ślady używania widać prawie na wszystkich powierzchniach. Osełki kamienne są częstym składnikiem inwentarzy kultury przeworskiej, szczególnie na osadach (por. m.in. A. Muzyczuk, E. Pohorska-Kleja 1994, s. 59, tabl. I, 4), choć spotykane są również na cmentarzyskach (A. Niewęglowski 1982, s. 67, ryc. 5a).

3.3. CERAMIKA NACZYNIOWA

Naczynia gliniane oraz ich fragmenty stanowią najliczniejszą grupę zabytków. Łącznie, na omawianym stanowisku wydobyto 9968 fragmentów ceramiki. Zostaną one omówione z uwzględnieniem technologii i stylistyki (makromorfologii, mikromorfologii i zdobnictwa).

Technologia

Analizując pod względem technologicznym cały zbiór ceramiki z Otałęży, wzięto pod uwagę sposób uformowania naczynia, rodzaj wypału, wykończenie powierzchni zewnętrznej, rodzaj, ilość i granulometrię domieszki oraz grubość ścianek. Na tej podstawie wydzielono dwie główne grupy technologiczne (I i II). Następnie dokonano bardziej szczegółowego podziału na podgrupy i elementy grup technologicznych. Cały schemat przedstawia się następująco:

I – naczynia lepiące ręcznie

A – ceramika stołowa (cienko- i średniościenna)

a – czerniona

1 – o powierzchniach matowych

2 – o powierzchniach błyszczących

b – brunatna

1 – o powierzchniach matowych

2 – o powierzchniach błyszczących

B – ceramika tzw. grubej roboty (średnio- i grubościenna)

a – powierzchnie ceglaste i ceglastobrunatne

1 – powierzchnie szorstkie

2 – powierzchnie chropowate

b – powierzchnie brunatne i szarobrunatne

1 – powierzchnie gładkie

2 – powierzchnie szorstkie

3 – powierzchnie chropowate

II – naczynia toczone na kole

A – ceramika o powierzchniach brunatnych, szarobrunatnych i czarnych

B – klasyczna ceramika siwa

Podział ten nawiązuje do opracowanego wcześniej schematu dla osady w Tarnobrzegu-Zakrzowie (J. Podgórska-Czopek, S. Czopek 1991, s. 105). Procentowy udział wszystkich jednostek systemu technologicznego w analizowanym zbiorze zawiera tabela I.

Tabela I. Udział poszczególnych jednostek systemu technologicznego w zbiorze ceramiki z Otałęży

Kategoria	I										II	
N	9948										20	
%	99,80										0,20	
Grupa	A					B					A	B
N	605					9343					6	14
%	6,06					93,72					0,06	0,14
Podgrupa	a		b			a		b			Razem: N = 9968 100,0%	
N	586		19			1858		7485				
%	5,87		0,19			18,63		75,09				
Wariant	1	2	1	2	1	2	1	2	3s			
N	449	137	12	7	1755	103	343	6911	231			
%	4,50	1,37	0,12	0,07	17,60	1,03	3,44	69,33	2,31			

W analizowanym zbiorze zdecydowanie dominują naczynia lepiące ręcznie. Udział ceramiki toczonej stanowi zaledwie 0,20%. Najliczniej reprezentowane są naczynia grupy IBb, w której dominuje wariant 2 (o szorstkich powierzchniach) – 69,33%. Ceramika stołowa, w naszym przypadku głównie czerniona, stanowi 6,06%. Jest to wielkość zbliżona do tych, jakie stwierdzono na stanowiskach o podobnym charakterze i chronologii. I tak ze stan. 16 w Mielcu znamy ich 5,6% (P. Mitura 1999, s. 145), a na innych udział naczyń czernionych wynosił odpowiednio: 6,0% w Krzemienicy (J. Podgórska-Czopek 1998, s. 155) i 11,67% w Tarnobrzegu-Zakrzowie (J. Podgórska-Czopek, S. Czopek 1991, s. 98, tabela III).

Ceramika z omawianego stanowiska charakteryzuje się znacznym stopniem zniszczenia naczyń. W większości są to tylko ich fragmenty, nie zawsze pozwalające na rekonstrukcję. Pełną analizę morfologiczną można przeprowadzić dla 15 naczyń, które zachowały się w całości lub w części na tyle dużej, że można było dokonać ich rekonstrukcji. Zaprezentowany poniżej przegląd form i typów naczyń odpowiada ogólnie przyjętym kryteriom (K. Godłowski 1977, s. 113) dla okresu rzymskiego.

3.3.1. NACZYNIA LEPIONE RĘCZNIE

Garnki

Stanowią one najliczniejszą grupę, jednak ani jedno naczynie nie zachowało się w całości. Analizie poddano więc lepiej zachowane fragmenty górnych partii, zwłaszcza brzo- gi. Na tej podstawie wydzielono garnki o esowatym profilu oraz z brzegiem zagiętym do środka. Oddzielnie potraktowa- no jeden fragment pochodzący z naczynia o lekko wywinię- tym brzegu i bardzo silnie wydętym brzuścu.

Garnki o profilu esowatym stanowią dużą, bardzo zróżni- cowaną grupę naczyń obejmującą zarówno formy określane przez K. Godłowskiego (1977, s. 126–128) jako garnki z ba- niastym brzuścem i wygiętym na zewnątrz brzegiem, garnki z zaokrąglonym załomem i odgiętym na zewnątrz brzegiem oraz garnki z dwustożkowatym załomem. Wszystkie te for- my łączy sposób uformowania brzo- gi, który jest esowato wygięty. W Otałęży występują naczynia o brzegach łagodnie (tabl. IV, 1, 4) i silnie (tabl. II, 1, 13; XXII, 6, 8) wywinię- tych, pogrubionych (tabl. II, 12; XVIII, 2) lub ściennionych (tabl. XIII, 16). Obok form bardzo dużych i grubościennych o średnicach wylewów ponad 30 cm (tabl. XV, 1) liczne są naczynia niewielkie (tabl. IX, 1; XVI, 7). Pod względem technologicznym jest to wyłącznie ceramika tzw. „grubej ro- boty”, zarówno grupy IBa, jak i IBb, z przewagą tej ostatniej. Garnki o esowatym profilu są bardzo powszechne głównie w materiałach osadowych kultury przeworskiej, gdzie wystę- pują od fazy B2 do C2 okresu rzymskiego (K. Godłowski 1977, s. 126–128; H. Machajewski 1995, s. 70).

Garnki z brzegiem zagiętym do środka reprezentowane są przez 3 fragmenty naczyń o łagodnie zaokrąglonym brzu- ścu (tabl. III, 13; IV, 9; XXVIII, 9). Nawiązują do form okre- ślanych jako szerokootworowe garnki jajowate (K. Godłow- ski 1977, s. 113). Na Górnym Śląsku są one najbardziej typowe dla faz B1 i B2, rzadziej pojawiając się we wczesnej fazie późnego okresu rzymskiego (K. Godłowski 1977, s. 125). T. Liana uznaje je za jedną z przewodnich form fazy B2 (T. Liana 1970, s. 439, tabl. II, V). W Otałęży, 2 z omawia- nych fragmentów wystąpiły w obiekcie nr 6 razem z żela- znym nożem o jednostronnie wyodrębnionym trzpieniu i licznymi fragmentami czernionych naczyń wazowatych. Pod względem technologicznym reprezentują one grupę IB. Jeden z fragmentów jest zdobiony poniżej największej wyde- tości brzuśca ukośnymi liniami rytymi, wykonanymi miotel- ką lub grzebieniem (tabl. III, 13). Omawiane naczynia posia- dają liczne analogie zarówno na cmentarzyskach (A. Dyma- czewski 1958, s. 363, ryc. 381:2–3, s. 369, ryc. 394:1; E. Szarek-Waszkowska 1971, s. 145, tabl. XIII, 1, s. 155, tabl. XXIII, 6; E. Kaszewska 1984, s. 73, ryc. 73; 1988, tabl. VI, 8; M. Stasiak 1994, ryc. 41, 56a, 57f) jak i osadach (J. Podgórska-Czopek 1991, s. 260, ryc. 18a, s. 262, ryc. 19b, g; A. Szpunar 1994, s. 188, tabl. XX b–c), gdzie występują głównie wśród materiałów wczesnorzymskich.

Naczynie o bardzo silnie wydętym brzuścu (tabl. XXXI, 4), pochodzące z warstwy kulturowej, zaliczono do grupy garnków, chociaż jest to forma dość nietypowa, nawiązu- jąca kształtem do niektórych naczyń zasobowych. Charak- teryzuje się starannym wykonaniem i cechami technolo-

gicznymi grupy IB. Nie znaleziono ścisłych analogii dla tego naczynia.

Wśród fragmentów den, wiele wykazuje cechy technologiczne pozwalające uznać je za części garnków. Są to dna płaskie, lekko wyodrębnione (tabl. II, 7; XIII, 10) oraz najbardziej typowe, proste (tabl. IX, 7; XVI, 13; XXI, 8; XXVI, 5). Nie mają one szczególnych walorów datujących i uznawane są za „element naczyń ogólnie z okresu wpływów rzymskich” (H. Machajewski 1995, s. 73).

Zdobienie stwierdzono na kilkunastu garnkach. Dla tej grupy naczyń dość typowy jest ornament prostych i krzyżujących się linii rytych i bruzd, w tym także wykonanych grzebieniem lub miotłką. W Otałęży pokrywają one dolne i środkowe partie naczyń (tabl. III, 3, 13; V, 14, XXIII, 20; XXVIII, 13). Ornament taki pojawia się na Górnym Śląsku już w fazie B1, B2 i występuje przede wszystkim na garnkach o profilu esowatym, rzadziej jajowatych (K. Godłowski 1977, s. 157–158). Analogicznie zdobione naczynia znane są z innych osad przeworskich, położonych w bliskim sąsiedztwie Otałęży (np. Krzemienica, d. woj. rzeszowskie, datowana na fazę B2–C1a – J. Podgórska-Czopek 1998, s. 160–161, ryc. 4a, 5a). Dość częsty jest także ornament dołków palcowych i paznokciowych. Odciski występują w rzędach na górnych partiach brzuśców (tabl. IX, 1; XX, 7; XXXI, 1, 4) albo tuż pod krawędzią (tabl. II, 1; III, 1, 2; XV, 10; XVII, 9). Zaobserwowano również zdobienie krawędzi, zarówno dołkami palcowymi (tabl. IX, 5; XV, 6; XXXI, 3) jak i nacinaniem (tabl. VI, 10; X, 7; XXV, 5). W kulturze przeworskiej ten sposób zdobienia rejestrowany jest w różnych układach i należy do najczęściej spotykanych. Datowany jest na schyłek wczesnego i początek późnego okresu rzymskiego (K. Dąbrowski 1970, s. 369, tabl. XIII, 2, 7; K. Godłowski 1977, s. 159–160; H. Machajewski 1995, s. 73–74). Warto w tym miejscu wspomnieć o kilku fragmentach naczyń z ornamentem plastycznym, choć nie ma pewności, czy wszystkie pochodzą z form garnkowatych. Są to różnego typu guzki, najczęściej w połączeniu z dołkami palcowymi (tabl. IX, 4; XXIII, 3; XXVII, 14; XXIX, 4). Generalnie, plastyczny typ zdobnictwa naczyń pochodzących z Małopolski nie jest charakterystyczny dla garncarstwa ludności kultury przeworskiej i uznaje się go za przejaw wpływów kręgu dackiego (R. Madyda-Legutko 1996, s. 63).

Naczynia wazowate

Grupa ta obejmuje jedno naczynie zachowane w całości (tabl. XII, 1) oraz kilkaset fragmentów wśród których udało się zrekonstruować tylko dwie formy (tabl. IV, 6, XXV, 3). Analizie poddano więc głównie górne partie naczyń koncentrując się przede wszystkim na stopniu ich profilowania. Cecha ta odgrywa często pierwszorzędą rolę w klasyfikacjach typologicznych naczyń wazowatych (E. Szarek-Waszkowska 1971, s. 125, H. Machajewski 1995 s. 68). Na tej podstawie wydzielono naczynia wazowate silnie i słabo profilowane.

Ceramika pierwszej grupy to typowy przykład „naczyni stołowych”, bardzo starannie wykonanych o czernionych, błyszczących powierzchniach (tabl. X, 12, XVII, 10, XXXI, 11). Wazy tego typu uznawane są za jeden z wyznaczników wcze-

snej fazy okresu rzymskiego (T. Liana 1970, s. 439, K. Godłowski 1977 s. 139).

W grupie naczyń słabo profilowanych uwagę zwraca w całości zachowane naczynie o dość przysadzistej formie i silnie wyodrębnionym dnie (tabl. XII, 1). Bliską analogią jest naczynie pochodzące z jednego z grobów na cmentarzysku w Gościeradowie, d. woj. tarnobrzeskie, gdzie wystąpiło z zapinką kuszowatą A.162 (A. Niewęglowski 1982, s. 74, ryc. 9 g). Fragmenty innych naczyń tej grupy z Otałęży mają zbliżone proporcje (tabl. XII, 3, XIV, 13, XXV, 2).

Obie, wyróżnione na omawianym stanowisku grupy naczyń wazowatych, poza stopniem profilowania, różnią się także technologią. Podział ten jest bardzo wyraźny. Wazy silnie profilowane to cienko- i średniościenna czerniona ceramika grupy IAa i IAb, zaś naczynia słabo profilowane to prawie wyłącznie ceramika brunatna i szarobrunatna zarówno typu IBa, IBb jak i IIAa, IIBa oraz IIBb jak to ma miejsce w przypadku naczynia zachowanego w całości (tabl. XII, 1). Mimo, iż występują tu również pojedyncze fragmenty łagodnie profilowanych waz o czernionych powierzchniach (tabl. XII, 3), to regułą jest obecność domieszki schudzającej, często w dość dużej ilości, głównie drobnego tłuczni kamiennego. Pod tym względem zdecydowanie odbiegają one od naczyń grupy pierwszej gdzie intencjonalna domieszka praktycznie nie występuje.

Naczynia wazowate powszechnie uważane są za formy typowe dla kultury przeworskiej, szczególnie w młodszych fazach starszego okresu rzymskiego i na początku późnego (K. Godłowski 1981, s. 62, B. Balke 1991, s. 128). Podobne ramy chronologiczne musimy przyjąć dla obydwu grup tych naczyń wydzielonych w Otałęży. Do starszego odcinka tego okresu możemy odnieść jedynie dwie wspomniane wcześniej wazy o smukłych formach (tabl. IV, 6, XXV, 3). Jedno z naczyń odkryto w obiekcie nr 6, gdzie wystąpiło z materiałem datowanym na fazę B2.

Na stanowiskach osadowych kultury przeworskiej bliskich Otałęży zarówno terytorialnie jak i chronologicznie, znajdujemy liczne analogie dla omawianej grupy naczyń (Wola Raniżowska, st. 17 – J. Podgórska-Czopek 1991, s. 260, Mielec, st. 16 – P. Mitura 1994, s. 319, Krzemienica, st. 2 – J. Podgórska-Czopek 1998, s. 161, 162).

Zdobienie na lepiej zachowanych naczyniach wazowatych praktycznie nie istnieje. Czasem występują jedynie poziome linie ryte podkreślające tektonikę naczynia (tabl. II, 11, IV, 6). Typowy ornament zaobserwowano na kilku małych fragmentach ceramiki o technologii naczyń stołowych. Część z nich może pochodzić z form wazowatych. Są to najczęściej kombinacje małych nakłuc-doleczków z liniami rytymi (tabl. X, 8, XIV, 8, XXIV, 7) lub niewielkimi listwami (tabl. XV, 9, XXIII, 18). Dość nietypowe są podwójne krzyżyki wyryte na powierzchni zewnętrznej i wewnętrznej prawdopodobnie szyjki naczynia (tabl. XV, 8). Tylko jeden niewielki fragment (tabl. XI, 11) pokryty jest rozbudowanym ornamentem w formie meandra wypełnionego nakłuciami, ograniczonego od góry poziomym żeberkiem z nacięciami. Taki typ zdobnictwa charakterystyczny jest dla naczyń wazowatych szczególnie licznie występujących na cmentarzyskach fazy B2 (E. Szarek-Waszkowska 1971, s. 137, tabl. V,

K. Godłowski 1977, s. 160–161, M. Stasiak 1994, ryc. 51, a, T. Dąbrowska 1997, s. 211, tabl. LXXXI, 5, s. 223, tabl. XCIII, 21).

Lepiej zachowane wazy z Otałęży, posiadają dna płaskie. W materiale ceramicznym występuje jednak wiele fragmentów nóżek pustych w środku, które możemy wiązać z naczyniami wazowatymi lub czarkami. Są tu zarówno formy dość wysokie (tabl. X, 16, XIII, 17), bardzo starannie wykonane, o cechach technologicznych grupy IAa, IAb jak i grubościennie, często asymetryczne lub wtórnie przepalone nóżki o technologii typowej dla ceramiki brunatnej z domieszką schudzącą (tabl. IV, 12, 14, XXX, 11, XXXI, 13).

Wazy na nóżkach, zwłaszcza wysokich, odnoszone są do wczesnej fazy okresu późnorzymskiego (K. Godłowski 1981, s. 65). Ten typ uformowania den jak również tzw. dna kopytkowate, także obecne w materiale z Otałęży, H. Machajewski uznaje za elementy charakterystyczne dla naczyń pochodzących z „rozwinętego wczesnego i początków późnego okresu rzymskiego – faza B2 – C1b (H. Machajewski 1995, s. 72, 73).

Misy, czarki

W materiale ceramicznym z Otałęży można wskazać wiele fragmentów posiadających cechy mis, czarek, bądź form zbliżonych, jednak brak naczyń zachowanych w całości bardzo utrudnia klasyfikację, zwłaszcza, że wielkość naczynia, sposób uformowania dna odgrywają tutaj pierwszorzędą rolę. Wśród mis zwraca uwagę dość duże naczynie z zaokrąglonym załomem (tabl. XX, 1). Brzeg jest silnie wygięty, a szyjkę oddziela od brzuśca poziome żeberko. Na półkulistym dnie widać ślady promieniście układających się żłobków. Bogato zdobiony fragment naczynia z dołkiem w dnie, to również część misy, czy raczej miseczki (tabl. XVI, 12). Ten typ naczyń licznie występuje w materiałach kultury przeworskiej, stanowiąc formę długotrwałą, obejmującą okres od początku fazy B2 po C2 (K. Godłowski 1977, s. 143–144; H. Machajewski 1995, s. 72; H. Wiklak 1995, s. 166). Mianem czarek określane są naczynia zbliżone kształtem do mis, jednak mniejsze i bardziej głębokie (K. Godłowski 1977, s. 139). W Otałęży, bez większych zastrzeżeń, zaliczono do tej grupy 3 naczynia (tabl. X, 10; XXIV, 15; XXVIII, 3), z których 2 reprezentują typ czarek silnie profilowanych z brzuścem pokrytym szerokimi żłobkami (tabl. X, 10, XXIV, 15). Podobnie jak misy, są formami długotrwałymi o zbliżonej do nich chronologii (K. Godłowski 1977, s. 140–141). Liczne fragmenty mis, czarek, bądź form zbliżonych, ze względu na zły stan zachowania nie mogą być bliżej sklasyfikowane (tabl. V, 9; VII, 8–9; XI, 3; XXIX, 7, 12). Wszystkie łączy bardzo staranne wykonanie. Są to głównie naczynia czernione grupy IAa i IAb. Wyjątkiem jest półkuliste naczynie o brunatnej, szorstkiej powierzchni, noszące ślady wtórnego przepalenia (tabl. XXII, 5). Zdobienie tej grupy naczyń jest dość ubogie i ogranicza się w zasadzie do rytych żłobków i linii (tabl. VII, 8; XXIV, 15), czasem w połączeniu z dołeczkami (tabl. XVI, 12). Niektóre zdobione fragmenty ceramiki omówione zostały przy wazach, choć równie dobrze część z nich może pochodzić z wyżej omówionej grupy naczyń. Podobnie jest z fragmentami den. Poza

typami uwzględnionymi w mikromorfologii waz, wymienić należy bardzo charakterystyczne półkuliste dna, często z wklęsnięciem w środku. W Otałęży nie są one zbyt liczne (tabl. XXIX, 7). Nie wnoszą też nic nowego do datowania tej grupy naczyń.

Kubki, czerpaki

Z trzech zachowanych w całości naczyń, dwa reprezentują formy płaskodenne, szerokootworowe z lekko wywiniętym brzegiem i wałeczkowatym uchem sięgającym od brzegu aż do części przydennej (tabl. XI 1, XXIX, 5). Trzecie z naczyń ma kształt półkulisty (tabl. VI, 5). Naczynia tego typu zwykle się określać mianem czerpaków, termin kubków rezerwując dla form wyższych (K. Godłowski 1977, s. 144, 145). Kryteriom tym odpowiadają dwa naczynia o charakterystycznym doniczkowatym kształcie, nawiązującym do tzw. czasz dackich (tabl. XXI, 4, XXXII, 16). Wiążąc je z dackim kręgiem kulturowym, należałoby przyjąć dla nich chronologię nie późniejszą niż I w. n.e. (R. Madyda-Legutko 1996, s. 64). Czerpaki trzeba raczej odnosić do okresu późnorzymskiego (K. Godłowski 1977, s. 144, 145).

Liczne fragmenty uch w materiale ceramicznym z Otałęży, pochodzą prawdopodobnie z kubków. Są to zwykle okazy wałeczkowate, lekko spłaszczone, półokrągłe (tabl. XXVIII, 5, XXIX, 16, XXX, 4) lub uformowane kolankowato (tabl. XXXII, 3). Uwagę zwracają taśmowate ucha, silnie spłaszczone i wyciągnięte ku górze (tabl. XXVI, 4, XXXI, 6). W materiałach kultury przeworskiej nie mają one ścisłych analogii. O pewnym podobieństwie możemy mówić w przypadku uch kilku kubków z cmentarzyska w Młodzikowie (A. Dymaczewski 1958, s. 264, ryc. 178, 5, s. 340, ryc. 331, 19, s. 365, ryc. 384, 10). Wszystkie wystąpiły w grobach datowanych na fazę B2/C1. Również wśród materiałów o zbliżonej chronologii z obiektu 97b/52 w Krakowie -Nowej Hucie, wystąpił czerpak z podobnie uformowanym uchem (R. Hachulska-Ledwos 1991, tabl. XI, 19).

W analizowanym materiale dość licznie reprezentowane są naczynia nawiązujące kształtem do kubków, jednak silne wychylenie brzegów nadaje im charakterystyczny lejkowaty kształt (tabl. II, 10, V, 15, VI, 3, VII, 6, XXV, 9). Okazy zachowane w całości mają dna proste (tabl. VI, 3, IX, 3) lub uformowane w stopkę (tabl. VII, 6). Na jednym tego typu naczyniu stwierdzono ślad po uchu (tabl. II, 10). Wykonane są mniej lub bardziej starannie reprezentując wyłącznie gt I Ba lub IBb. Kilkanaście fragmentów nosiło ślady wtórnego przepalenia. Wiele fragmentów ceramiki o zbliżonej lejkowatej formie odkryto wśród materiałów rzymskich na wielokulturowej osadzie w Hłomczy, d. woj. krośnieńskie (A. Muzyczuk, E. Pohorska-Kleja 1994, s. 91, tabl. XV, 5, s. 83, tabl. XII, 12–17, i in.). Autorki badań uznają je za części stożkowatych mis (s. 73) albo pokrywek (s. 82).

W tej grupie naczyń, ornament w postaci regularnych dołków pokrywających krawędź i największą wydętą brzuśca, występuje na jednym naczyniu (tabl. VI, 5). Zdobiony jest również fragment kubka (?) z „wyciąganym” uchem (tabl. XXVI, 4). Są to odciski czworokątnego i trójkątnego w przekroju stempelka, pokrywające całą powierzchnię. Analogiczny ornament występuje jeszcze na trzech innych

fragmentach być może tego samego naczynia (tabl. I, 16, II, 2, XXIV, 21).

Pokrywka

W obiekcie nr 19 znaleziono płaską pokrywę z kołnierzem do wpuszczania i walcowatym uchwytem (tabl. XII, 5). Podobny kształt mają dwie pokrywki z cmentarzyska w Kamieńczuku, d. woj. ostrołędzkie, gdzie wystąpiły w grobach datowanych na fazę B1 i B1/B2a (T. Dąbrowska 1997, s. 294, tabl. CLXIV, 12, s. 259, tabl. CXXIX, 9). Również wpuszczana pokrywka, jednak o stożkowatej formie, znana jest z osady z fazy B2 w Strobiniu, d. woj. sieradzkie (B. Abramek, 1983, s. 159, ryc. 5 i). Autor badań na tym stanowisku dopatruje się genezy tego typu wytworów w przetrwaniu tradycji „łużycko-pomorskiej” (B. Abramek 1983, s. 169). Wydaje się, że bardziej rozpowszechnionym typem były pokrywki stożkowate bez kołnierza. Znalezione są zarówno ze stanowisk wczesno- jak i późnorzymskich (B. Abramek 1983, s. 159, ryc. 5 h, H. Dobrzańska 1990, cz. II, s. 60, R. Hachulska-Ledwos 1991, tabl. XV, 7, A. Muzyczuk, E. Pohorska-Kleja 1994, s. 83, tabl. XII, 12–17, s. 91, tabl. XV, 5).

W materiale ceramicznym z Otałęży jeszcze co najmniej dwa fragmenty możemy uznać za części płaskich pokrywek w tym jeden ze śladem po uchwycie (tabl. XVI, 14, XVII, 7). Generalnie, należy jednak stwierdzić, że nie są to wytwory typowe dla inwentarzy kultury przeworskiej.

Naczynia sitowate

W Otałęży znaleziono trzy fragmenty tego typu naczyń. Lepiej zachowany ma misowatą formę (tabl. XXXI, 16), pozostałe pochodzą z naczyń bliżej nieokreślonego kształtu (tabl. XI, 10, XIII, 3). Często zwane są cedzidlami co ma precyzyjniej określać pełnione przez nie funkcje, chociaż M. Jażdżewska uważa, że mogły służyć do przechowywania żaru (M. Jażdżewska 1988, s. 124, 125).

Z omawianego stanowiska pochodzą także fragmenty dolnych partii naczyń z jednym dużym otworem w dnie. W dwóch przypadkach są to dna płaskie (tabl. IX, 6, XXVIII, 8), zbliżone technologicznie do grupy garnków. Trzecie z den uformowane jest w niewielką nóżkę (tabl. V, 11). Naczynia z dużymi, pojedynczymi otworami w dnach, wystąpiły m.in. na osadzie z fazy B2 w Strobiniu, d. woj. sieradzkie (B. Abramek 1983, s. 163, ryc. 9 c), czy podobnie datowanego stanowiska w Przywozie, d. woj. sieradzkie (I. Jadczykowa 1973, tabl. VIII, 2). Podobna forma pochodzi z osady w Krakowie-Nowej Hucie, jednak poza otworem w dnie, części przydenne naczynia są tam pokryte drobnymi otworkami typowymi dla naczyń sitowatych. Naczynie wystąpiło w obiekcie razem z materiałem wczesnorzymskim (R. Hachulska-Ledwos 1991, s. 95, tabl. VIII, 15). Generalnie, naczynia sitowate są dość powszechne na stanowiskach osadowych kultury prze-

worskiej, rzadziej występują na cmentarzyskach (B. Abramek 1977, s. 143, ryc. 7 b). Na Górnym Śląsku znane są przede wszystkim ze stanowisk z wczesnego okresu rzymskiego (K. Godłowski 1977, s. 146).

Naczynia miniaturowe

Do tej grupy zabytków zaliczono dwa niewielkie naczynia (tabl. XIV, 5, XVIII, 15) zbliżone kształtem do mis lub czarek. Wykonane są dość niestarannie z jednego kawałka gliny. Zabytki tego typu dość często występują na stanowiskach, głównie osadowych i interpretowane są jako zabawki (K. Godłowski 1977, s. 145, 146).

3.3.2. NACZYNIA TOCZONE NA KOLE

Dysponujemy wyłącznie fragmentami naczyń toczonych, które stanowią 0,2% całości materiału ceramicznego z Otałęży. Pierwszorzędną cechą różnicującą omawiany zbiór na dwie grupy określone jako IIA i IIB, jest technologia. Grupa IIB, obejmująca 14 fragmentów, to „klasyczna” ceramika siwa. Pozostałe fragmenty (gt IIA) mają powierzchnie pokryte rodzajem „angoby”; czarnej, brunatnej lub szarobrunatnej na ogół bardzo gładkiej, błyszczącej. Zły stan zachowania naczyń utrudnia analizę morfologiczną. Wyodrębniono trzy fragmenty brzegów (tabl. VI, 9, XI, 15, XXIX, 8). Nawiązują one zarówno do pucharów jak i bardzo zróżnicowanej grupy mis, czarek i waz (H. Dobrzańska 1990, cz. II, s. 29–38). Są jednak na tyle małe, że trudno pokusić się o ściślejsze ustalenia. Technologicznie odpowiadają zarówno grupie IIA (tabl. VI, 9, XI, 15) jak i IIB (tabl. XXIX, 8). Wśród pozostałych fragmentów na uwagę zasługują dna, głównie pierścieniowate, również odpowiadające obydwu grupom technologicznym: IIA (tabl. VI, 4, 6), IIB (tabl. V, 12, X, 11, XI, 5).

Dwa fragmenty ceramiki posłużyły do rekonstrukcji naczynia przypominającego dzban (tabl. XXX, 5). Mają szarobrunatne, gładkie powierzchnie, chociaż wykonane są niezbyt starannie. Kształtem i technologią naczynie to nawiązuje do form znanych w dackim kręgu kulturowym, głównie kulturze lipickiej (W. M. Cyhyłyk 1975, s. 106–112). Bardzo zbliżoną technologią charakteryzuje się niewielki fragment naczynia z ornamentem delikatnych linii rytych wykonanych prawdopodobnie grzebieniem (tabl. I, 2). Wydaje się, że mogło być wykonane bez użycia koła garncarskiego, jednak technologicznie nawiązuje bardzo wyraźnie do omawianej grupy naczyń, zdecydowanie obcych „klasycznej” ceramice przeworskiej.

Podsumowując uwagi o ceramice toczonych z Otałęży, należy podkreślić fakt, iż poza typową ceramiką siwą z okresu późnorzymskiego, występują tu również fragmenty naczyń raczej obcego pochodzenia. Łącząc je z dackim kręgiem kulturowym, należałoby przesunąć moment pojawienia się ceramiki wykonanej na kole w Otałęży, na okres wczesnorzymski.

4. ANALIZY SPECJALISTYCZNE

Analizom specjalistycznym poddano materiał kostny, próbki żużla żelaznego oraz fragmenty naczyń szklanych.

Badania osteologiczne wykazały, iż wśród 338 oznaczonych kości i zębów, dominują szczątki bydła (71%), kolejne miejsce zajmują pozostałości świni (17%) oraz owcy-kozy (8%) i konia (4%), zaś resztki zwierząt dzikich stanowią 7% całej serii (A. Nadachowski, M. Wolsan 1992, s. 189–191). Najbliższy materiał porównawczy pochodzi z osady datowanej na fazy B1 – C1 w Tarnobrzegu-Zakrzowie (J. Podgórska-Czopek, S. Czopek 1991, s. 110). Zaobserwowano tam podobną strukturę hodowli, jednak proporcje ilościowe, zwłaszcza jeżeli chodzi o bydło i świnię, wykazują znaczne różnice. Ilość szczątków kostnych które udało się określić zarówno w Otałęży jak i w Tarnobrzegu-Zakrzowie, jest dość mała. Z badań K. Makiewicza wynika, że proporcja występowania kości poszczególnych gatunków w seriach o niskiej liczebności na ogół wykazuje znaczne rozbieżności. W miarę wiarygodne mogą być jedynie większe serie liczące co najmniej kilkadziesiąt egzemplarzy (K. Makiewicz 1977, s. 17).

Analiza żużla żelaznego z Otałęży wykazała, iż pochodził on z przetopu rud darniowych lub bagiennych i może być zaliczony do grupy żużli o wysokiej zawartości tlenu

fosforu (P_2O_5) i niskiej manganu (Mn) oraz tlenu glinu (Al_2O_3), (J. Piaskowski 1984, s. 199). Wspomniano już wcześniej, że bryłki żużla oraz rudy darniowej występowały dość licznie, zarówno w obiektach (nr 7, 10, 17) jak i w warstwie kulturowej, nie tworząc wyraźnych skupisk. Mimo braku śladów urządzeń związanych z obróbką tego surowca, należy liczyć się z możliwością lokalnej produkcji żelaza z rudy darniowej, która dziś jeszcze występuje w pobliżu osady, głównie na terasie zalewowej i pierwszej nadzalewowej Wisły.

Z omawianego stanowiska pochodzą dwa fragmenty naczyń szklanych. Wyniki analizy chemicznej⁴ jednego z nich zostały szczegółowo przedstawione w części analitycznej. Drugi fragment znaleziony został w warstwie humusu co wg. T. Stawiarskiej i A. Girdwoń może sugerować, że jest to wyrób współczesny. Z tego względu nie został on uwzględniony w części materiałowej. Fragment pochodzi z brzuśca naczynia o dużych rozmiarach, zdobionego ornamentem reliefowym – horyzontalna, gruba listwa, pod nią rząd kolistych wgłębień (średnica około 4–5 cm). Szkło jest grubościennie, silnie przezroczyste, zupełnie bezbarwne. Prawdopodobnie zostało wykonane przez odlewanie (lub wydmuchiwanie), z pewnością przy użyciu formy.

5. UWAGI KOŃCOWE

Fakt, iż jedynie niewielka część stanowiska w Otałęży została przebadana, sprawia, że szereg pytań pozostać musi bez odpowiedzi. Dotyczy to np. dokładnego zasięgu i rozplanowania osady. Niewiele mamy również danych świadczących o zajęciach jej mieszkańców. Twierdzenie, że podstawą gospodarki były rolnictwo i hodowla, wydaje się zbyt oczywiste. Jednak brak jakichkolwiek śladów zbóż oraz narzędzi związanych z ich uprawą i przetwarzaniem, przemawia za większym znaczeniem hodowli. Teren na którym założono osadę obfitował w łąki i pastwiska.

Bliskość Wisły sugeruje nie tylko korzystanie z jej zasobów żywnościowych ale również walorów komunikacyjnych (handlowych).

Podobnie w sferze domysłów pozostać musi działalność gospodarczo-produkcyjna mieszkańców osady. Pojedyncze znaleziska bryłek żużla żelaznego oraz obiekt nr 26, niewiele wyjaśniają w tej kwestii.

Nie obserwujemy większych prawidłowości w rozmieszczeniu obiektów mieszkalnych i gospodarczych. Brak jest tak charakterystycznego dla osad tego czasu, podziału na część mieszkalną i gospodarczą. Rozmieszczenie obiektów sprawia wrażenie dość przypadkowego poza pewną ich koncentracją w północnej części obszaru objętego badaniami. Nie stwierdzono tu układów stratygraficznych wskazujących na istotne różnice chronologiczne między poszczególnymi obiektami. Podobnie, analiza pochodzących z nich tzw. dobrych datowników jak np. fibule oraz ceramiki, nie pozwala uchwycić między tymi zespołami żadnych różnic lub następstwa czasowego. Fakt ten wskazuje na dość dużą jednolitość chronologiczną.

Rozpatrując całość materiałów uzyskanych na tym stanowisku, cechy „najstarsze” odnajdujemy w ceramice. Są to: garnki z brzegiem zagiętym do środka, ornament w postaci krzyżujących się linii i bruzd, smukłe, silnie profilowane wazy. „Najmłodszą” metrykę ma natomiast nielicznie występująca ceramika siwa. Jednak zdecydowana większość materiałów pochodzi z fazy B2.

Czas funkcjonowania osady należy zawrzeć w okresie od fazy B2 po wczesną fazę okresu późnorzymskiego (C1a?). Pomijam tu kwestię datowania monet, które w całości mieszczą się w I w. p.n.e. Jest to szerszy problem obserwowany na wielu stanowiskach tego czasu (L. Morawiecki 1999, s. 75–90).

Niewątpliwie swoistą cechą materiału ceramicznego z Otałęży, są nawiązania południowo-wschodnie z dackim kręgiem kulturowym. Dotyczy to oczywiście tzw. czas dac-kich, plastycznych elementów zdobniczych oraz ceramiki tocznej. Pewne znaczenie może tu również mieć fragment naczynia szklanego o wyraźnie wschodnich analogiach.

Próba zaprezentowania osady z Otałęży na szerszym tle osadnictwa tego czasu, napotyka na znaczne trudności. Mimo wyraźnej intensyfikacji badań w interesującym nas regionie, stanowiska z okresu rzymskiego znane są przede wszystkim z badań powierzchniowych. Opracowana przez P. Miturę (P. Mitura 1999, s. 150) mapa obejmująca Dolinę Dolnej Wisłoki i krawędzie sąsiadujących z nią regionów – Doliny Nadwiślańskiej, Płaskowyżu Kolbuszowskiego i Płaskowyżu Tarnowskiego (łącznie 186 km²), obejmuje, poza Otałężą, 87 stanowisk. W tej liczbie, jedynie na 4 prowadzo-

⁴ Por. przypis 2.

no prace wykopaliskowe, głównie o charakterze ratowniczym. Materiał zabytkowy jakim dysponujemy dla omawianego obszaru, a jest to prawie wyłącznie ceramika, łączy kilka bardzo charakterystycznych cech; najstarszy materiał pochodzi tu z młodszej fazy okresu wczesnorzymskiego i nie jest zbyt liczny, zdecydowana większość materiału datowana jest na okres późnorzymski. Uwzględniając specyfikę materiałów powierzchniowych i ich często kwestionowaną przydatność w tego typu opracowa-

niach, możemy sądzić, że osada w Otałęży, podobnie jak pozostałe stanowiska tego obszaru, mieści się w nurcie szerszych zmian osadniczo-kulturowych, które pod koniec wczesnego, a szczególnie we wczesnej fazie późnego okresu rzymskiego objęły Polskę południowo-wschodnią (K. Godłowski 1985, s. 53, 81).

Osada w Otałęży nadal zajmuje ważne miejsce na mapie osadnictwa tego terenu, zwłaszcza, że wzrost bazy źródłowej nie zawsze idzie w parze z jej opracowywaniem i publikacją.

6. ANEKS

Na osadzie w Otałęży, poza materiałem z okresu rzymskiego wystąpiły również wytwory krzemienne i ceramika z innych okresów chronologicznych. Pochodzą one z powierzchni stanowiska, z warstwy kulturowej i kilku obiektów kultury przeworskiej. Łącznie są to: 114 fragmentów naczyń, 2 wióry, 1 okrucz i siekierka krzemienne. Przyporządkowano je następującym jednostkom kulturowym:

Kultura mierzanowicka

1. Fragment ucha taśmowego z ornamentem dwóch podwójnych odcisków sznura; powierzchnie brązowe, szorstkie; duża ilość domieszki tłucznia kamiennego i miki – ar 63 (tabl. XXXIV, 5).
2. Bardzo mały fragment brzegu naczynia, powierzchnie brązowe szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego.
3. 3 fragmenty środkowych części naczyń o zbliżonej technologii.

Grupa tarnobrzaska

1. Fragment talerza-placka; powierzchnie ceglano-brązowe, szorstkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego i miki – ar LIII (tabl. XXXIII, 5).
2. Fragment dolnej części naczynia z ornamentem kółka układających się odcisków stempelka (?); powierzchnie ceglano-brązowe, szorstkie; domieszka dużej ilości drobnego tłucznia kamiennego i miki – ar 65 (tabl. XXXIV, 1).
3. Fragment środkowej części naczynia z ornamentem pseudosznurowym; powierzchnie brązowe, lekko szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego – ar 63 (tabl. XXXIV, 2).
4. Fragment środkowej części naczynia zdobionego motywem złożonym z dolka i ukośnych, naprzemiennie układających się krótkich, głębokich linii rytych czy raczej nacinanych; powierzchnie szorstkie, brązowe; domieszka tłucznia kamiennego – ar 65 (tabl. XXXIV, 3).
5. Fragment talerza-placka z krawędzią pokrytą nacięciami; powierzchnie jasno-brązowe; jedna gładka, druga gruzelkowata; domieszka drobnego tłucznia – ob. 25 (tabl. XXXIV, 9).
6. Fragment figurki glinianej ptaka (?) z otworem w dolnej części; powierzchnie jasno-brązowe, lekko szorstkie; domieszka dużej ilości piasku i miki – ar 8 (tabl. XXXIV, 4).
7. Fragment dna; powierzchnie brązowe, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego.
8. Trzy małe fragmenty talerzy-placków; powierzchnie brązowe, szorstkie i gładkie; na jednym – odciski plecionki (?).
9. Dwanaście fragmentów środkowych części naczyń; powierzchnie brązowe, szorstkie i gładkie; domieszka tłucznia kamiennego, miki i piasku.

Kultura pomorska

1. Fragment górnej części naczynia o lekko wychylonym brzegu; na granicy przejścia szyjki w brzusiec – pozioma listwa plastyczna

z dolkami palcowymi; powierzchnie bardzo szorstkie ze śladami wtórnego przepalenia – ar 17 (tabl. XXXIII, 3).

2. Przydenny fragment naczynia; powierzchnia wewnętrzna gładka ciemno-brązowa, zewnętrzna brązowa, obmazywana ukośnie; domieszka dużej ilości tłucznia kamiennego i miki – powierzchnia (tabl. XXXIII, 4).

3. Fragment środkowej części naczynia z poziomą listwą plastyczną pokrytą ukośnymi nacięciami; powierzchnie brązowe, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego – ar 9 (tabl. XXXIV, 6).

4. Fragment środkowej części naczynia z poziomą listwą plastyczną pokrytą ukośnymi nacięciami; powierzchnie brązowe, szorstkie; domieszka tłucznia kamiennego i miki – ar 9 (tabl. XXXIV, 8).

5. Fragment środkowej części naczynia z poziomą listwą plastyczną pokrytą ukośnymi nacięciami; powierzchnia zewnętrzna powyżej listwy – brązowa, gładka, poniżej – silnie chropowata; powierzchnia wewnętrzna – gładka; domieszka tłucznia kamiennego – ar 17 (tabl. XXXIV, 7).

6. Fragment środkowej części naczynia; przejście szyjki w brzusiec zaznaczone jest niewielkim uskokiem; poniżej, rząd soczewkowatych odcisków stempelka; powierzchnie czernione, gładkie; domieszka miki – ar 66 (tabl. XXXIV, 11).

Średniowiecze

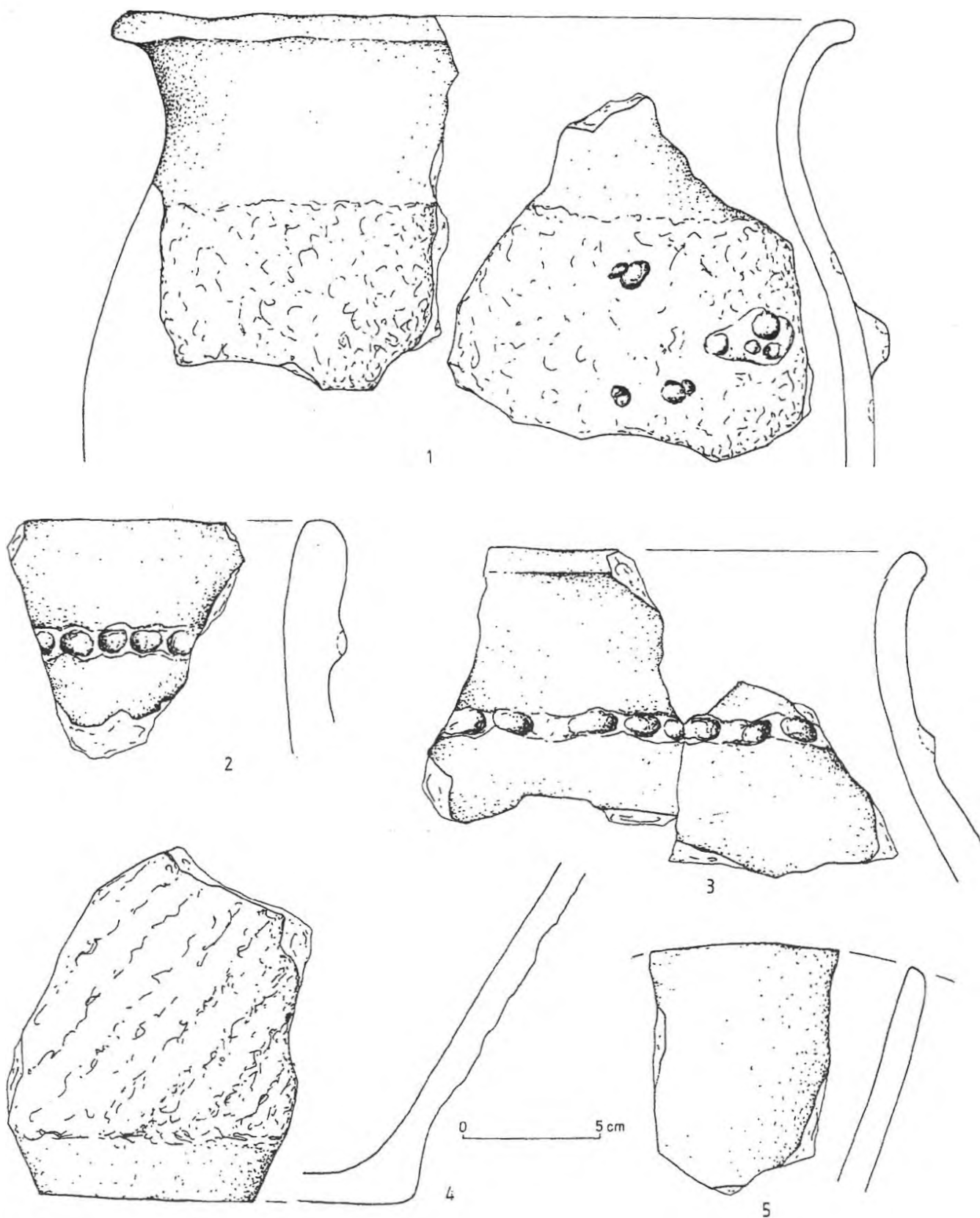
1. Fragment brzegowej części naczynia toczonego na kole (?), obtaczanego (?) o esowatym profilu; górna część brzuśca pokryta poziomymi żłobkami; powierzchnie jasno-brązowe; domieszka drobnego tłucznia kamiennego i miki – ar 111 (tabl. XXXIV, 13).

2. Fragment środkowej części naczynia ze śladami obtaczania z dwoma poziomymi rzędami odcisków stempelkowych; domieszka tłucznia kamiennego i miki – ar 67 (tabl. XXXIV, 12).

3. 5 drobnych fragmentów uch taśmowatych, 12 fragmentów środkowych części naczyń, 4 fragmenty brzegów i 3 fragmenty dna naczyń toczonych na kole lub obtaczanych; powierzchnie brązowe i szaro-brązowe, szorstkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego lub piasku.

Wytwory krzemienne i ceramika o bliżej nieokreślonej chronologii

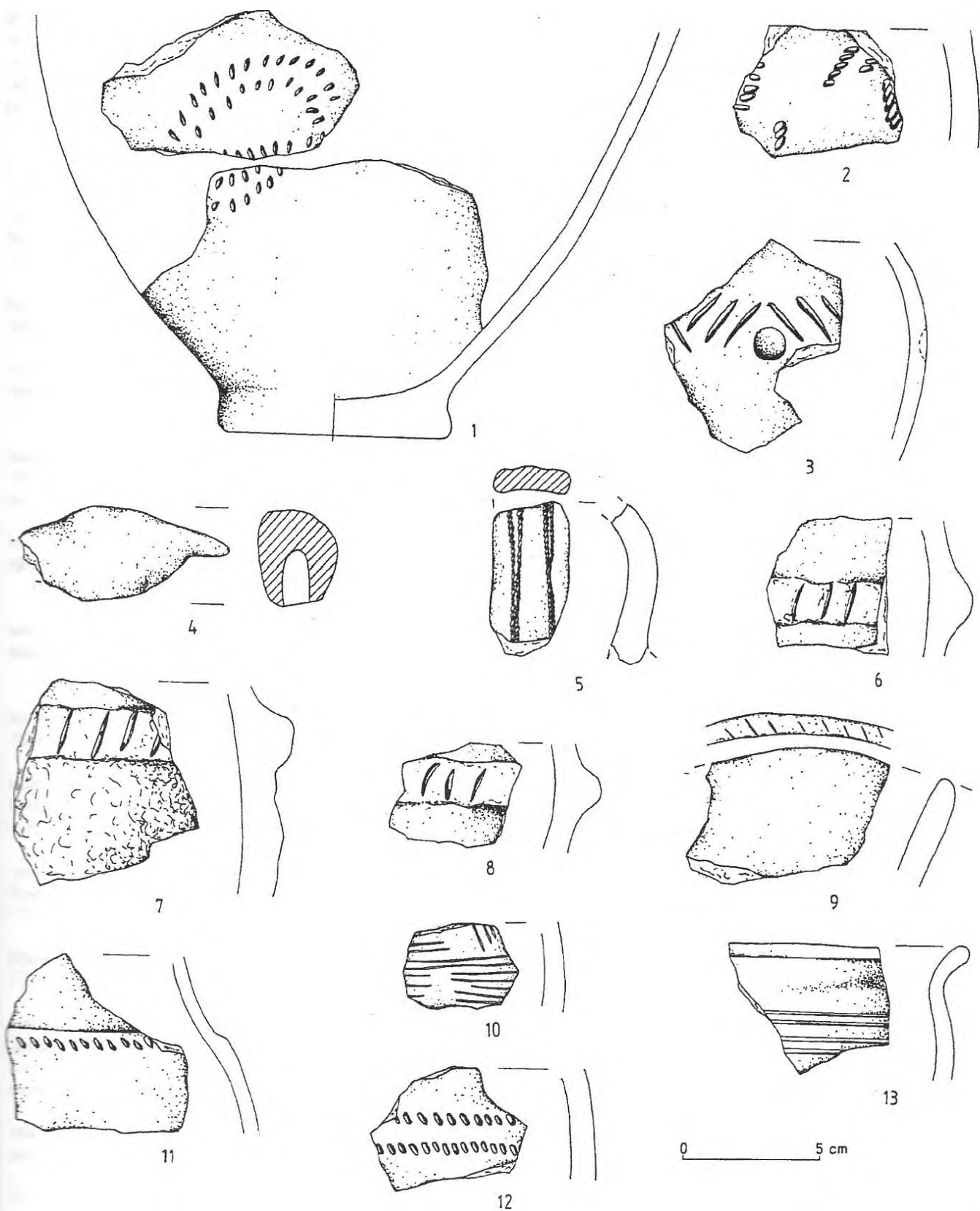
1. Dwa fragmenty górnej części naczynia lepiącego ręcznie; brzeg silnie wywinięty, brzusiec baniasty; powierzchnia zewnętrzna ciemno-brązowa, na szyjce gładka, poniżej chropowata, w górnej części brzuśca pojedynczy guzek plastyczny z nieregularnymi dolkami palcowymi, których ślady widać również na pozostałej części naczynia. Powierzchnia wewnętrzna ceglano-brązowa, dość gładka; tuż pod krawędzią rząd odcisków palcowych powstałych prawdopodobnie w trakcie formowania naczynia; bardzo duża ilość domieszki grubego tłucznia kamiennego, ceramicznego i miki – obiekt „2-4” (tabl. XXXIII, 1). 2. Fragment grubościennego naczynia o prawie prostym brzegu; poniżej krawędzi pozioma listwa plastyczna z dol-

Tabl. XXXIII. Otalęż, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Material zabytkowy z obiektu „2-4” (1, 2), ara 17 (3), z powierzchni (4), ara LIII (5)

Taf. XXXIII. Otalęż, Fundst. 1. Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial aus dem Objekt „2-4” (1, 2), vom 17. Ar (3), vom Ar LIII (5)

Табл. XXXIII. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из объекта „2-4” (1, 2), ара 17 (3), подъемный материал (4), ара LIII (5)

Tabl. XXXIV. Otależ, st. 1, pow. Mielec, woj. podkarpackie. Materiał zabytkowy z ara 65 (1, 3), ara 63 (2, 5), ara 8 (4), ara 9 (6, 8, 10), obiektu 25 (9), ara 17 (7), ara 66 (11), ara 67 (12), ara 111 (13)

Taf. XXXIV. Otależ, Fundst. 1. Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft. Fundmaterial vom 65. Ar (1, 3), vom 63 Ar (2, 5), 8. Ar (4), vom 9 Ar (6, 8, 10)00, 17. Ar (7), vom 66. Ar (11), vom 67. Ar (12), vom 111 (13)

Табл. XXXIV. Оталэнж, пов. Мелец, воев. Подкарпатское. Вещевой материал из ара 65 (1, 3), ара 63 (2, 5), ара 8 (4), ара 9 (6, 8, 10), объекта 25 (9), ара 17 (7), ара 66 (11), ара 67 (12), ара 111 (13)

kami palcowymi; powierzchnie ceglastobrunatne, gładkie; domieszka drobnego tłucznia kamiennego i ceramicznego oraz miki – obiekt „2-4” (tabl. XXXIII, 2). 3. Mały fragment środkowej części naczynia z ornamentem (?) bardzo delikatnych linii rytých poziomych i ukośnych; powierzchnia zewnętrzna jasnobrunatna, wewnętrzna czarna;

domieszka tłucznia kamiennego i miki – ar 9 (tabl. XXXIV, 10). 4. Dwa fragmenty wiórów i okruch krzemienisty – surowiec nieokreślony. 5. Siekierka z krzemienia świeciechowskiego – nieodnaleziona w zbiorach (A. Szałapata, 1964, s. 25). 6. 49 drobnych, małocharakterystycznych fragmentów różnych naczyń lepiionych ręcznie.

WYKAZ CYTOWANEJ LITERATURY

- Abramek B.
1977 *Badania archeologiczne w Konopnicy nad Wartą w latach 1973–1975*, „Spr. Arch.”, t. 29, s. 133–150.
1983 *Osada kultury przeworskiej w Strobinie na stan. 3*, „Spr. Arch.”, t. 34, s. 153–169.
- Balke B.
1991 *Kultura przeworska w międzyrzeczu Wisły, Pilicy i Iłżanki*, Warszawa.
- Balke B., Bender W.
1991 *Cmentarzysko kultury przeworskiej w Wąchocku, woj. kieleckie. Studium rytyczne materiałów*, „Mat. Star. i Wcz.”, t. 6, s. 121–191.
- Barłowska A.
1984 *Wielokulturowa osada w Leżajsku, woj. Rzeszów, stanowisko 3*, „MSROA za lata 1976–1979”, s. 218–224.
- Bednarczyk J.
1988 *Z badań sanktuarium i osady ludności kultury przeworskiej w Inowrocławiu, woj. Bydgoszcz, stan. 95*, „Spr. Arch.”, t. 39, s. 201–221.
- Bender W., Barankiewicz B.
1962 *Osada z okresu rzymskiego w Wólce Łasieckiej, pow. Łowicz*, „APolski”, t. 7, z. 1, s. 7–106.
- Bukowski Z.
1963 *O możliwości wykorzystywania solanek w okresie halsztackim na terenie Wielkopolski i Kujaw*, „APolski”, t. 8, z. 2, s. 246–273.
- Cyhyłyk W. M.
1975 *Naselenija verchn'ogo Podnistrov'ja peršich stolit' našoj eri*, Kyiv.
- Dąbrowska T.
1997 *Kamieńczyk. Ein Graberfeld der Przeworsk-Kultur in Ostmasowien*, Kraków.
- Dąbrowski K.
1970 *Osada z okresów późnolateńskiego i rzymskiego we wsi Piwonice, pow. Kalisz*, „WA”, t. 35, z. 3, s. 347–392.
- Dobrzańska H.
1990 *Osada z późnego okresu rzymskiego w Igołomii, woj. krakowskie. Część I i II*, Kraków.
- Dymaczewski A.
1958 *Cmentarzysko z okresu rzymskiego w Młodzikowie, w pow. sieradzkim*, „FAP”, t. 8–9, s. 179–433.
- Godłowski K.
1965 *Wymiana handlowa ludności kultury przeworskiej na Górnym Śląsku z Imperium Rzymskim*, „Archeologia”, t. 16, s. 28–62.
1969 *Budownictwo, rozplanowanie i wielkość osad kultury przeworskiej na Górnym Śląsku*, „WA”, t. 34, s. 305–331.
1977 *Materiały do poznania kultury przeworskiej na Górnym Śląsku, cz. II*, „Mat. Star. i Wcz.”, t. 2, s. 255–384.
1981 *Kultura przeworska*, [w:] *Prahistoria Ziemi Polskiej*, t. V, Wrocław, s. 57–134.
1985 *Przemiany kulturowe i osadnicze w południowej i środkowej Polsce w młodszym okresie przedrzymskim i w okresie rzymskim*, Wrocław.
- 1992 *Jakuszwice. Siedlung der Trzciniec- und Przeworsk-Kultur und des Mittelalters*, „Recherches Archeologiques de 1990”, Kraków, s. 36–53.
- Hachulska-Ledwos R.
1991 *Materiały z okresów lateńskiego i wpływów rzymskich ze stanowiska 1 w Krakowie-Nowej Hucie (Mogiła). Część I*, „MANH”, t. 14, s. 83–123.
1996 *Materiały z okresów lateńskiego i wpływów rzymskich ze stanowiska 1 w Krakowie-Nowej Hucie (Mogiła, rejon szpital-centrum) z 1954 r., cz. II*, „MANH”, t. 19, s. 13–99.
- Jadczkowska I.
1973 *Budynki mieszkalne osady produkcyjnej w Przywozie, pow. Wieluń. Cz. I*, „PMMAE”, nr 20, s. 129–163.
1983 *Budownictwo mieszkalne ludności kultury przeworskiej na obszarze Polski*, „PMMAE”, nr 28, s. 109–247.
- Jadźewska M.
1988 *Najciekawsze obiekty na stanowisku kultury przeworskiej w Siemichowie nad górną Wartą*, „PMMAE”, nr 32, s. 109–129.
- Jodłowski A.
1971 *Eksploracja soli na terenie Małopolski w pradziejach i we wczesnym średniowieczu*, „Studia i Materiały do Dziejów Zup Solnych w Polsce”, t. 4, Wieliczka.
- Kaczanowski P.
1980 *Wyniki badań na cmentarzysku kultury przeworskiej w Drochlinie, woj. Częstochowa*, „Spr. Arch.”, t. 32, s. 169–190.
- Kaczanowski P., Poleski J.
1985 *Dotychczasowe wyniki badań na birtualnym cmentarzysku kultury przeworskiej w Kawczycach, gmina Busko-Zdrój*, „Spr. Arch.”, t. 37, s. 111–138.
- Kaszewska E.
1988 *Wstępne wyniki badań cmentarzyska z okresu przedrzymskiego i rzymskiego w Zadowicach pod Kaliszem*, „PMMAE”, nr 32, s. 45–61.
- Kietlińska A., Dąbrowska T.
1963 *Cmentarzysko z okresu wpływów rzymskich we wsi Spiczka, pow. Turek*, „Mat. Star.” t. 9, s. 143–254.
- Kobyliński Z.
1988 *Struktury osadnicze na ziemiach polskich u schyłku starożytności i w początkach wczesnego średniowiecza*, Wrocław.
- Kokowski A.
1991 *Lubelszczyzna w młodszym okresie przedrzymskim i okresie rzymskim*, Lublin.
1997 *Schlossbeschlage und Schlusel im Barbaricum in der Römischen Kaiserzeit und der Frühen Völkerwanderungszeit*, Lublin 1997.
- Kunisz A.
1969 *Chronologia napływu pieniądza rzymskiego na ziemię Małopolski*, Wrocław.
1970 *Dalsze znaleziska monet rzymskich z Małopolski*, „Wiadomości Numizmatyczne”, R. 14, s. 126–128.
1985 *Znaleziska monet rzymskich z Małopolski*, Wrocław.
- Liana T.
1970 *Chronologia względna kultury przeworskiej we wczesnym okresie rzymskim*, „WA”, t. 35, z. 4, s. 429–491.

- Machajewski H.**
1995 *Osada ludności kultury przeworskiej na stanowisku 1 w Ku-
cowie, gm. Kleszczów, woj. Piotrków Trybunalski,
„PMMAE”, nr 37–38, s. 65–139.*
- Madyda R.**
1977 *Sprzączki i okucia pasa na ziemiach polskich w okresie
rzymskim, „Mat. Star. i Wcz.”, t. 4, s. 351–413.*
- Madyda-Legutko R.**
1996 *Zróżnicowanie kulturowe polskiej strefy beskidzkiej w okre-
sie lateńskim i rzymskim, Kraków.*
- Makiewicz K.**
1977 *Gospodarka hodowlana w kulturze przeworskiej na Kuja-
wach, „APolski”, t. 22, s. 111–135.*
- Mitura P.**
1994 *Sprawozdanie z badań wielokulturowego stanowiska nr 16
w Mielcu, woj. Rzeszów w 1993 r., „MSROA za rok 1993”,
s. 317–326.*
1999 *Osada kultury przeworskiej na stanowisku 16 w Mielcu,
woj. Rzeszów, [w:] Na granicach antycznego świata, Rze-
szów, s. 141–152.*
- Morawiecki L.**
1999 *Napływ i obieg denarów rzymskich w dorzeczu Wisłoka
i Sanu, [w:] Na granicach antycznego świata, Rzeszów,
s. 75–90.*
- Moszczyński J., Siciński K.**
1977 *Importy przemysłowe i ich naśladownictwa na obszarze
górnego i środkowego dorzecza Bzury, [w:] Kultura prze-
worska. Materiały z konferencji. Lublin, s. 17–39.*
- Muzyczuk A., Pohorska-Kleja E.**
1994 *Wyniki badań wykopaliskowych w Hłomczy, gm. Sanok, woj.
krośnieńskie, w latach 1981–1985, cz. I – materiały,
„MSROA za rok 1993”, s. 55–155.*
- Nadachowski A., Wolsan M.**
1992 *Szczątki zwierzęce z osady kultury przeworskiej w Otałęży
(okres wpływów rzymskich), „MSROA za lata 1976–1979”,
s. 171–205.*
- Niewęglowski A.**
1982 *Cmentarzysko kultury przeworskiej z okresu rzymskiego
w Gościeradowie, gm. loco, woj. Tarnobrzeg, „Spr. Arch.”,
t. XXXIII, s. 61–99.*
- Pazda S.**
1966 *Ceramika siwa na Dolnym Śląsku w świetle ostatnich od-
kryć, „Sil. Ant.”, t. 8, s. 75–103.*
- Piaskowski J.**
1984 *Metaloznawcze badania starożytnych i wczesnośrednio-
wiecznych przedmiotów żelaznych i żużla z południowo-
wschodnich ziem Polski, „MSROA za lata 1976–1979”,
s. 171–205.*
- Podgórska-Czopek J.**
1991 *Materiały do poznania kultury przeworskiej z terenu Polski
południowo-wschodniej, „Spr. Arch.”, t. 43, s. 239–264.*
1992 *Osada z okresu wpływów rzymskich na stanowisku 4b
w Korniańtowie Północnym, woj. Rzeszów, „MSROA za lata
1985–1990”, s. 201–208.*
1997/1998 *Materiały kultury przeworskiej ze stanowiska nr 2
w Krzemienicy, woj. Rzeszów, [w:] 20 lat archeologii w Ma-
słomęczu, t. I, Lublin, s. 153–164.*
- Podgórska-Czopek J., Czopek S.**
1991 *Materiały z osad kultury łużyckiej (grupy tarnobrzskiej)
i kultury przeworskiej ze stanowiska 1 w Tarnobrzegu-Za-
krzowie, „MSROA za lata 1980–1984”, s. 71–114.*
- Pyrgała J.**
1972 *Budownictwo okresu lateńskiego-rzymskiego i starszych faz
wczesnego średniowiecza na Mazowszu Półkim, „Kwartal-
nik HKM”, R. 20, nr 2, s. 219–241.*
- Reguła K.**
1969 *Badania osady z późnego okresu wpływów rzymskich
w Gdowie, pow. Myslenice, [w:] „Badania Muzeum Żup
Krakowskich”, Wieliczka, s. 20–24.*
- Rogatko J.**
1994 *O niektórych kategoriach wyrobów kościanych i rogowych
kultury przeworskiej [w:] Kultura przeworska, t. I, s. 343–
–361.*
- Stasiak M.**
1994 *Ceramika z cmentarzyska kultury przeworskiej w Opoce,
Lublin.*
- Stawiarska T.**
1999 *Naczynia szklane okresu rzymskiego z terenu Polski, War-
szawa.*
- Szałapata A.**
1962 *Tymczasowe sprawozdanie z badań ratowniczych na osa-
dzie rzymskiej w Otałęży, pow. Mielec, „SROA za rok
1962”, s. 19–21.*
1963 *Badania archeologiczne osady z okresu rzymskiego w Ota-
łęży, pow. Mielec, „SROA za rok 1963”, s. 29–33.*
1964 *Z badań osady kultury przeworskiej w Otałęży, pow. Mielec,
„SROA za rok 1964”, s. 23–26.*
1968 *Osada z okresu wpływów rzymskich w Otałęży, pow. Mielec,
„MSROA za rok 1966”, s. 126–134.*
- Szarek-Waszkowska E.**
1971 *Cmentarzysko kultury przeworskiej w miejscowości Opoka,
pow. Puławy, „Studia i Materiały Lubelskie”, t. 5, Lublin,
s. 79–185.*
- Szpunar A.**
1994 *Osada kultury przeworskiej w Pasiece Otfinowskiej, gm.
Żabno, woj. Tarnów, stanowisko 1, „MSROA za rok 1993”,
s. 163–193.*
- Szpunar B., Szpunar A.**
1991 *Osada kultury przeworskiej w Gorzycach, gm. Żabno, woj.
Tarnów, stanowisko 3, „Spr. Arch.”, t. 43, s. 227–238.*
- Wielowiejski J.**
1973 *Okresy późnolateński i rzymski w Polsce południowo-
wschodniej, „MSROA za lata 1968–1969”, s. 33–45.*
1977 *Kwestia obiegu denarów Republiki Rzymskiej w krajach na
północ od Dunaju po reformach z lat 64 i 107, „Wiadomo-
ści Numizmatyczne”, R. 21, s. 65–78.*
1981 *Komunikacja, transport, wymiana [w:] Prahistoria ziem
polskich, t. V, s. 388–405.*
- Wiklak H.**
1984 *Osada kultury przeworskiej z przełomu okresu lateńskiego
i rzymskiego w Stobnicy-Trzymorgach, stan. 2, woj. Piotr-
ków Trybunalski, „Spr. Arch.”, t. 35, s. 161–207.*
1995 *Osada kultury przeworskiej w Różycach-Starej Wsi na sta-
nowisku 3, w woj. skierniewickim, „PMMAE”, nr 37–38,
s. 141–196.*
- Woźniak Z., Poleska P.**
1999 *Zabytki typu jastorfskiego z zachodniej Małopolski [w:]
Comhlan. Studia z archeologii okresu przedrzymskiego
i rzymskiego w Europie Środkowej dedykowane Teresie
Dąbrowskiej w 65. rocznicę urodzin, Warszawa, s. 379–
–394.*

Siedlung aus der Römischen Zeit in Otałęż, Kreis Mielec, Vorkarpaten – Wojewodschaft (Fundstelle Nr. 1)

Zusammenfassung

Die Fundstelle Nr. 1 in Otałęż ist im Weichsel – Tal, auf einer kleinen sandigen Bodenerhebung situiert. Sie wurde in den Jahren 1962–64, 1966 und 1968 archäologisch untersucht. Man hat eine Fläche von 10 Aren untersucht. Infolge der Untersuchungen hat man 26 Objekte, die mit der Przeworsk-Kultur verbunden sind, freigelegt. Neun von ihnen hatten einen Wohncharakter (Nr. 5–9, 11, 19, 23, 25). Das waren ovale oder viereckähnliche Halberdhütten von der Fläche 9–24 m². Manche von ihnen besaßen Feuerstellen (Objekte Nr. 2, 5, 7, 11), und Spuren der Pfostengruben (Objekte Nr. 5, 7, 11, 25). Muldenförmige Ausfüllungen hatten die Tiefe von ca. 0,5 m. Aus ihnen hat man vor allem Keramik ausgegraben, insgesamt 4114 Fragmente, von denen 1427 aus dem Objekt Nr. 7 stammten.

Andere Objekte soll man mit der wirtschaftlichen Tätigkeit der Siedlungsbewohner verbinden. In den kleinen Gruben von einem kreisrunden oder unregelmäßigen Umriß und von der Mächtigkeit bis 0,5 m, hat man vor allem vereinzelte Keramik- und Knochenfragmente, Bekleidungsstücke gefunden. Manche von ihnen besaßen Feuerstellen (Nr. 17, 18). Das kreisrunde Objekt aus dieser Gruppe erfüllte näher unbestimmte Produktionsfunktionen. Die sowohl in der Kulturschicht als auch in anderen Objekten gefundenen Stücke des Raseneisenerzes und der Schlacke können von der hier durchgeführten Verarbeitung dieses Rohstoffes zeugen, obwohl man hier keine direkten Beweise dafür gefunden hat.

Die beträchtliche Zerstörung der Fundstelle sowie auch der Sandabbau, und auch eine ziemlich fragmentarische Erforschung der Siedlung machen es unmöglich, konstruktive Schlüsse bezugs ihrer Raumplanung zu ziehen. Das aus der Kulturschicht und aus den Objekten stammende Fundmateri-

al bilden vor allem Gefäßfragmente: insgesamt 9968 Fragmente und sogenannte ausgesonderte Funde (Artefakten). Die Keramikgruppe umfaßt die handgefertigten Formen, unter denen man auch „Tischgeschirr“ und sogenannte derbe Keramik, sowie auch die Drehscheibenkeramik gefunden hat. Nur 15 gut erhaltene Gefäße hat man der vollständigen morphologischen Analyse unterzogen. Sie weisen typische Formensetzung auf und umfassen Töpfe, Vasen, Schüssel, Schälchen, Becher und auch spärlicher vertretene Erzeugnisse wie Sieb – und Miniaturgefäße, Miniaturen und Deckel. Die Fragmente der Drehscheibenkeramik (0,2% des ganzen Keramikmaterials) knöpfen mit ihrer Form an die Gruppe der Trinkbecher, Schüssel, Schälchen und Vasen an. In dieser Gruppe fand man neben der typischen Graukeramik auch Gefäßfragmente, die hinsichtlich ihrer Form und vor allem ihrer Technologie, südöstliche Verbindungen mit dem dakischen Kulturkreis aufgewiesen haben.

Unter den sogenannten ausgesonderten Funden verdienen große Aufmerksamkeit drei Fibel (V, VI, VII Almgren-Gruppe), eiserne Schnalle, 5 Messer, 4 Denar (Rom 91 – 79–49 Jh. v.Ch.), eiserne Schüssel, ein Glasgefäßfragment und 17 Spinnwirtel. Das präsentierte Fundmaterial ist in chronologischer Hinsicht ziemlich einheitlich. Wenn wir Keramik und anderes Fundmaterial, dank dem man die Fundstelle gut datieren kann, in Betracht ziehen, können wir die Zeit, in der die Siedlung funktionierte, von Phase B2 bis in die frühe Phase der spätrömischen Kaiserzeit datieren.

Auf der Fundstelle hat man neben den Funden aus der römischen Kaiserzeit das Vorhandensein von Feuersteinerzeugnissen und Keramik aus anderen Phasen der Vorgeschichte, vor allem aus der Bronzezeit festgestellt.

Иоанна Подгорска-Чопэк

Поселение римского времени в Оталэнже, пов. Мелец, воев. Подкарпатское (памятник 1)

Резюме

Памятник № 1 в Оталэнже расположен в долине Вислы на небольшом песчаном возвышении. Раскопками исследовался в 1962–1964, 1966 и 1986 годах. Вскрыто около 10 аров поверхности памятника, где выявлены 26 объектов, связанные с поселением пшеворской культуры. 9 из них имеют жилищный характер (№ 5–9, 11, 19, 23, 25). Это полуземлянки овальной или близкой к квадратной форме, площадью 9–24 кв.м. В некоторых из них находились очаги (объекты 2–4, 7, 11) и следы столбовых ям (объекты 5, 7, 11, 25). Корытообразные углубления

достигали глубины около 0,5 м. Из них извлечена, главным образом, керамика, составляющая в общем количестве 4114 фрагмента, из которых 1427 фрагментов происходило из объекта 7.

Остальные объекты следует связывать с хозяйственной деятельностью жителей поселения. В небольших ямах круглых или неправильных очертаний, глубиной до 0,5 м, выступали прежде всего единичные фрагменты керамики, кости животных, куски обмазки. Некоторые из ям содержали очаги (№ 17, 18). Выделяющийся в этой

группе круглый объект № 26, выполнял какие-то не поддающиеся определению производственные функции. Выявленные в культурном слое и в нескольких объектах куски болотной руды и шлака могут свидетельствовать о местной обработке этого сырья, хотя прямые доказательства этому отсутствуют.

Значительная степень разрушения памятника из-за добычи песка, а также довольно поверхностное обследование поселения не позволяют сделать выводы о его планировке. Отсутствует четкое членение памятника на часть жилищную и производственную.

Вещевой материал, происходящий из объектов и культурного слоя – это, прежде всего, керамика, составляющая в общем количестве 9968 фрагментов, и т.н. единичные находки. Группа керамика охватывает формы лепные, среди которых выделены сосуды «столовые» и «грубой работы», а также изготовленные на гончарном круге. Только 15 хорошо сохранившихся сосудов были подвергнуты морфологическому анализу. Они представляют типичный состав форм, присущий сосудам, вазам, мискам, чашам, кубкам; в меньшем количестве пред-

ставлены такие изделия как ситообразные миниатюрные сосуды и крышки. Фрагменты гончарных сосудов (0,2 % общего керамического материала) своими очертаниями близки группе кубков и мисок, чаш и ваз. В этой группе, наряду с типичной «мореной» керамикой отмечены фрагменты сосудов, обнаруживающие по форме и, прежде всего, технологии, четкие юго-восточные черты дакской культурной среды.

Среди т.н. единичных находок заслуживают внимания 3 застежки (V, VI, VII группа Альмгрена), железная пряжка, 5 ножей, 4 денария (Рим, 91–79–49 г. до н.э.), железный ключ, фрагмент стеклянного сосуда и 17 пряслиц.

Представленный материал хронологически довольно однороден. Принимая во внимание керамику и т.н. надежные датировщики, считаем возможным определить время функционирования поселения от фазы В2 до ранней фазы позднеимского периода.

Кроме находок римского времени на памятнике присутствуют также изделия из кремня и керамики из иных периодов, в основном эпохи бронзы.